

ТТК БАНКА АД - СКОПЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
И
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА
ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2017 ГОДИНА
(според Методологија на НБРМ)**

Скопје, февруари 2018 година

СОДРЖИНА	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Биланс на успех	3
Извештај за сеопфатна добивка	4
Биланс на состојба	5
Извештај за промените во капиталот и резервите	6-7
Извештај за паричниот тек	8-9
Белешки кон финансиските извештаи	10-164
Додатоци	
Додаток 1- Законска обврска за составување на годишна сметка и годишен извештај за работење	
Додаток 2- Годишна сметка	
Додаток 3- Годишен Извештај за работење	

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ТТК БАНКА АД - Скопје**

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на ТТК БАНКА АД – Скопје (Банката), кои што го вклучуваат Извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2017 година, како и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во главнината и Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Банката е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи издадена од страна на Народната банка на Република Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Македонија (79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Банката за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Банката. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи. Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (продолжение)
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ТТК БАНКА АД - Скопје**

Мислење

Според нашето мислење, наведените финансиски извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на ТТК БАНКА АД Скопје на 31 декември 2017 година, како и нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината која што завршува тогаш, во согласност со Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи издадена од страна на Народната банка на Република Македонија.

Извештај за други правни и регулативни барања

Раководството на Банката е исто така одговорно за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со годишната сметка и финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2017 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата е конзистентен од сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на ТТК БАНКА АД Скопје за годината која завршува на 31 декември 2017 година.

Скопје, 28 февруари 2018 година

овластен ревизор

Гоце Христов

управител и овластен ревизор

Антонио Велјанов

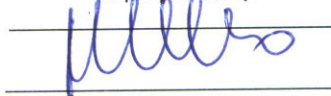
**Биланс на успех
за периодот од 1.1.2017 до 31.12.2017**

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2017	претходна година 31.12.2016
Приходи од камата	332,845	320,982
Расходи за камата	(67,713)	(56,960)
Нето-приходи/(расходи) од камата	265,133	264,022
Приходи од провизии и надомести	152,238	173,048
Расходи за провизии и надомести	(25,665)	(27,870)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	126,573	145,179
Нето-приходи од тргување	3,114	1,046
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	-	-
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	9,281	9,132
Останати приходи од дејноста	98,689	137,179
Удел во добивката на придружените друштва	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(36,088)	(79,579)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	(23,487)	(52,464)
Трошоци за вработените	(164,384)	(156,104)
Амортизација	(22,951)	(22,220)
Останати расходи од дејноста	(143,982)	(152,575)
Удел во загубата на придружените друштва	-	-
Добивка/(загуба) пред оданочување	111,897	93,616
Данок на добивка	(11,769)	(9,936)
Добивка/(загуба) за финансиската година од непрекинато работење	100,128	83,680
Добивка/(Загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба*	-	-
Добивка/(загуба) за финансиската година	100,128	83,680
Добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:		
акционерите на банката	-	-
неконтролираното учество	-	-
Заработка по акција:		
основна заработка по акција (во денари)	110	92
разводната заработка по акција (во денари)	-	-

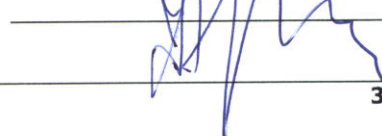
* само за консолидираните финансиски извештаи

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на ден 27.02.2018 година и истите се потпишани од страна на:

Наталија Алексова
член на Управен одбор

Драгољуб Арсовски
претседател на Управен одбор

**Извештај за сеопфатна добивка
со состојба на датум: 31.12.2017 година**

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2017	претходна година 31.12.2016
Добивка/(загуба) за финансиската година	100,128	83,680
Останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех (пред оданочување)		
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба		
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од средствата расположливи за продажба, рекласификувани во Билансот на успех	-	-
Ревалоризациска резерва за преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања		
- ревалоризациска резерва на датумот на преземање на средството	1,177	-
- намалување на ревалоризациската резерва, рекласификувано во Билансот на успех	(21,702)	(11,431)
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови		
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови	-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од инструментите за заштита од ризикот од паричните текови, рекласификувани во Билансот на успех	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	24	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	17	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	(20,525)	(11,431)
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	79,603	72,249
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:		
акционерите на банката	-	-
неконтролираното учество	-	-

* само за консолидираните финансиски извештаи

**Биланс на состојба
на ден 31.12.2017**

Белешка	во илјади денари		
	тековна година 31.12.2017	претходна година 31.12.2016	
Актива			
Парични средства и парични еквиваленти	18	1,692,694	1,934,872
Средства за тргување	19	18,256	9,046
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање	20	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-
Кредити на и побарувања од банки	22.1	99,913	89,912
Кредити на и побарувања од други комитенти	22.2	4,345,434	3,619,062
Вложувања во хартии од вредност	23	1,275,742	1,393,819
Вложувања во придружени друштва (сметководствено се евидентираат според „методот на главнина“)	24	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30.1	-	-
Останати побарувања	25	22,262	20,510
Зложени средства	26	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27	121,184	225,536
Нематеријални средства	28	17,965	18,034
Недвижности и опрема	29	213,651	178,850
Одложени даночни средства	30.2	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31	-	-
Вкупна актива		7,807,103	7,489,641
Обврски			
Обврски за тргување	32	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање	33	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-
Депозити на банки	34.1	55,393	11
Депозити на други комитенти	34.2	6,160,150	5,854,193
Издадени должнички хартии од вредност	35	-	-
Обврски по кредити	36	389,810	449,473
Субординирани обврски	37	-	-
Посебна резерва и резервирања	38	11,132	10,323
Обврски за данок на добивка (тековен)	30.1	2,944	5,939
Одложени даночни обврски	30.2	-	-
Останати обврски	39	69,608	56,591
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31	-	-
Вкупно обврски		6,689,038	6,376,530
Капитал и резерви			
Запишан капитал	40	907,888	907,888
Премии од акции		127	127
Сопствени акции		-	-
Други сопственички инструменти		-	-
Ревалоризациски резерви		7,013	27,538
Останати резерви		98,521	93,878
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)		104,516	83,680
Вкупно капитал и резерви кои припаѓаат на акционерите на банката		1,118,065	1,113,111
Неконтролирано учество*		-	-
Вкупно капитал и резерви		1,118,065	1,113,111
Вкупно обврски и капитал и резерви		7,807,103	7,489,641
Потенцијални обврски	42	455,750	445,565
Потенцијални средства	42	12,000	12,000

* само за консолидираните финансиски извештаи

**Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 1.1.2017 до 31.12.2017**

	Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтр олирано учество*	Вкупно капитал и резерви	
	Запишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложувањето во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите				(Акумулирани загуби)
<i>во илјади денари</i>																		
На 1 јануари 2016 година (претходна година)	907,888	127	-	-	-	38,969	-	-	-	37,558	-	39,376	38,129	14,123	-	1,076,169	-	1,076,169
Корекции на почетната состојба																		
На 1 јануари 2016 година (претходна година), коригирано	907,888	127	-	-	-	38,969	-	-	-	37,558	-	39,376	38,129	14,123	-	1,076,169	-	1,076,169
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година																		
Добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83,680	-	-	83,680	-	83,680
Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех																		
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни (средства)/оберски признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите																		
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83,680	-	-	83,680	-	83,680
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите:																		
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	2,822	-	14,123	(2,822)	(14,123)	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(35,307)	-	-	-	(35,307)	-	(35,307)
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нераспределена добивка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ревалоризациска резерва за преземени средства	-	-	-	-	-	(11,431)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(11,431)	-	(11,431)

Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 1.1.2017 до 31.12.2017

во илјади денари
Трансакции со акционерите, признаени
во капиталот и резервите
на 31 декември 2016 (претходна
година)/1 јануари 2017 (тековна
година)

Сеопфатна добивка/(загуба) за
финансиската година
Добивка/(загуба) за финансиската година

Останати добивки/(загуби) во периодот кои
не се прикажуваат во Билансот на успех
Промени во објективната вредност на
средствата расположливи за продажба

Промени во објективната вредност на
инструментите за заштита од ризикот од
паричните текови
Промени во објективната вредност на
инструментите за заштита од ризикот од
нето-вложување во странско работење
Курсни разлики од вложување во странско
работење
Одложени даночни (средства)/обврски
признаени во капиталот и резервите
Останати добивки/(загуби) кои не се
прикажуваат во Билансот на успех
(наведете детално)

Вкупно нереализирани
добивки/(загуби) признаени во
капиталот и резервите
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за
финансиската година

Трансакции со акционерите, признаени
во капиталот и резервите:

Издадени акции во текот на периодот
Издвојување за законска резерва
Издвојување за останати резерви
Дивиденди
Откуп на сопствени акции
Продадени сопствени акции
Нераспределена добивка
Ревалоризациона резерва за преземени
средства

Трансакции со акционерите, признаени
во капиталот и резервите
На 31.12.2017 (тековна година)

	Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтр олирано учество*	Вкупно капитал и резерви	
	Запишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите				(Акумулирани загуби)
	-	0	-	-	-	-11,431	-	-	-	2,822	-	14,123	(38,129)	-14,123	-	(46,738)	-	(46,738)
	907,888	127	-	-	-	27,538	-	-	-	40,380	-	53,499	83,680	0	-	1,113,111	-	1,113,111
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,128	-	-	-	100,128	-	100,128
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,128	-	-	-	100,128	-	100,128
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,643	-	-	(4,643)	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(74,648)	-	-	(74,648)	-	(74,648)
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4,388)	4,388	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	(20,525)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20,525)	-	(20,525)
	-	-	-	-	-	(20,525)	-	-	-	4,643	-	-	(83,680)	4,388	-	(95,174)	-	(95,174)
	907,888	127	-	-	-	7,013	-	-	-	45,023	-	53,499	100,128	4,388	-	1,118,065	-	1,118,065

* само за консолидираните финансиски извештаи

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2017 до 31.12.2017

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2017	претходна година 31.12.2016
Паричен тек од основната дејност		
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	111,897	93,616
Коригирана за:		
Неконтролирано учество, вклучено во консолидираниот биланс на успех*	-	-
Амортизацијата на:		
нематеријални средства	4,212	4,649
недвижности и опрема	18,740	17,571
Капиталната добивка од:		
продажба на нематеријални средства	-	-
продажба на недвижности и опрема	(1,509)	(5,250)
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	(56,469)	(56,530)
Капиталната загуба од:		
продажба на нематеријални средства	-	-
продажба на недвижности и опрема	-	-
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	763	120
Приходи од камата	(332,845)	(320,982)
Расходи за камата	67,713	56,960
Нето-приходи од тргување	(2,718)	(712)
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-
дополнителна исправка на вредноста	86,737	147,565
ослободена исправка на вредноста	(50,650)	(67,985)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		
дополнителни загуби поради оштетување	45,189	63,896
ослободени загуби поради оштетување	(21,702)	(11,431)
Посебна резерва		
дополнителни резервирања	1,997	7,864
ослободени резервирања	(1,173)	(2,989)
Приходи од дивиденди	(7,665)	(6,699)
Удел во добивката/(загубата) на придружените друштва	-	-
Останати корекции	(7,927)	11,803
Наплатени камати	330,855	322,540
Платени камати	(68,138)	(56,673)
Добивка од дејноста пред промените во деловната актива	117,306	197,329
<i>(Зголемување)/намалување на деловната актива:</i>		
Средства за тргување	(6,492)	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-
Кредити на и побарувања од банки	(13,339)	33
Кредити на и побарувања од други комитенти	(823,568)	(384,521)
Заложени средства	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	145,992	205,568
Задолжителна резерва во странска валута	5,513	(3,624)
Задолжителен депозит кај НБРМ според посебни прописи	-	-
Останати побарувања	3,700	16,448
Одложени даночни средства	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
<i>Зголемување/(намалување) на деловните обврски:</i>		
Обврски за тргување	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-
Депозити на банки	55,359	(21,560)
Депозити на други комитенти	306,269	580,096
Останати обврски	13,017	(112,208)
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	-	-
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочувањето	(196,244)	477,560
(Платен)/поврат на данок на добивка	(14,763)	(5,610)
Нето паричен тек од основната дејност	(211,007)	471,951

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2017 до 31.12.2017

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2017	претходна година 31.12.2016
Паричен тек од инвестициската дејност		
(Вложувања во хартии од вредност)	118,054	(234,674)
Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност	-	-
(Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)	-	-
Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва	-	-
(Набавка на нематеријални средства)	(4,143)	(2,709)
Приливи од продажбата на нематеријалните средства	-	-
(Набавка на недвижности и опрема)	(9,251)	(8,800)
Приливи од продажбата на недвижностите и опремата	-	-
(Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)	-	-
Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба	-	-
(Останати одливи од инвестициската дејност)	-	-
Останати приливи од инвестициската дејност	396	334
Нето паричен тек од инвестициската дејност	105,055	(245,849)
Паричен тек од финансирањето		
(Отплата на издадените должнички хартии од вредност)	-	-
Приливи од издадените должнички хартии од вредност	-	-
(Отплата на обврските по кредити)	(173,552)	(183,437)
Зголемување на обврските по кредити	114,025	221,174
(Отплата на издадените субординирани обврски)	-	-
Приливи од издадените субординирани обврски	-	-
Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот	-	-
(Откуп на сопствени акции)	-	-
Продадени сопствени акции	-	-
(Платени дивиденди)	(74,648)	(35,307)
(Останати одливи од финансирањето)	-	-
Останати приливи од финансирањето	-	-
Нето паричен тек од финансирањето	(134,175)	2,431
Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти	108	273
Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти	23	14
Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти	(239,995)	228,820
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари	1,765,519	1,536,700
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	1,525,524	1,765,519

* само за консолидираните финансиски извештаи

1. Општи информации

ТТК БАНКА АД Скопје (во понатамошниот текст „Банката“) е акционерско друштво основано во Република Македонија. Адресата на нејзиното регистрирано седиште е: ул. „Народен Фронт“ бр. 19а, Скопје, Република Македонија.

Банката е овластена од Народна банка на Република Македонија за вршење платен промет во земјата и странство, депозитни активности во земјата и странство и кредитирање во земјата.

Позначајни активности кои Банката ги извршува се следните:

- прибирање депозити и други повратни извори на средства;
- кредитирање во земјата;
- издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови);
- менувачки работи;
- платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- брз трансфер на пари;
- издавање платежни гаранции и други форми на обезбедување;
- изнајмување сефови, остава и депо;
- тргување со девизни средства;
- тргување со хартии од вредност;
- посредување во склучување договори за кредити и заеми;
- обработка и анализа на информации за кредитната способност на правни лица;
- тргување со инструменти на пазар на пари.

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза за хартии од вредност, а кодот под кој котираат е следниот:

шифра на хартија од вредност

ИСИН број

ТТК (обична акција)
МКТТКС101012

Вкупниот број вработени на Банката на 31 декември 2017 изнесува 257 (2016: 278) вработени.

Финансиски извештаи на Банката за годината што заврши на 31 декември 2017 беа одобрени за издавање од страна на Надзорниот одбор на Банката на 27.2.2018 година.

1.1 Основа за изготвување на финансиските извештаи

Банката ја води својата сметководствена евиденција и ги составува своите финансиски извештаи во согласност со Законот за банките и подзаконската регулатива пропишана од страна на Народната банка на Република Македонија („НБРМ“), Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководството.

Податоците во приложените финансиски извештаи на Банката се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ“ бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 и 61/16), Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15 и 190/16), подзаконската регулатива пропишана од страна на Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст „НБРМ“), како и во согласност со Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи (во понатамошниот текст „Методологија“) („Службен весник на РМ“ бр. 169/10, 165/12, 50/13 и 110/13) ¹ и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките („Службен весник на РМ“ бр. 169/10, 152/11, 54/12 и 166/13) ², пропишани од страна на НБРМ. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади македонски денари (МКД).

Известувачка валута во која се прикажани овие финансиски извештаи е функционалната валута (македонски денар - МКД).

Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена во согласност со промените во презентацијата во тековната година.

---

¹ Советот на НБРМ донесе Одлука за методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи, со почеток на примена од 01.01.2018 година (Сл.весник бр. 83/17 на 22.06.2017 г).

² Советот на НБРМ донесе Одлука за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и белешките кон тие извештаи, со почеток на примена од 01.01.2018 година (Сл.весник бр. 83/17 на 22.06.2017 г).

1.2. Значајни сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовка на овие финансиски извештаи. Утврдувањето на сметководствените политики на Банката се заснова на признаени, познати и практични искуства, на одредбите на Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи, Одлуката за сметковниот план за банките, Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и останатите законски прописи. Овие политики се конзистентно применети за сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

1.2.1. Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Трансакција во странска валута е трансакција која гласи на странска валута или може да се претвори во странска валута.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба, додека, пак, сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Билансот на состојба деноминирани во странска валута се следните:

	<u>31 декември 2017</u>	<u>31 декември 2016</u>
1 ЕУР	61.4907 денари	61.4812 денари
1 УСД	51.2722 денари	58.3258 денари
1 ЦХФ	52.5472 денари	57.2504 денари

1.2. Значајни сметководствени политики

1.2.2 Пребивање (нетирање)

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во Билансот на состојба на нето-основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето-основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

1.2.3 Приходи и расходи по камати

Приходите и расходите по основ на камати се признаени во Билансот на успех за сите каматоносни финансиски средства и обврски со примена на методот на ефективна каматна стапка.

Методата на ефективна камата е метода за пресметување амортизирана набавна вредност на финансиското средство или финансиската обврска во текот на одреден период. Ефективната каматна стапка е стапката што точно ги дисконтира очекуваните приливи во текот на проценетиот век на употреба на финансиското средство или, доколку е соодветно, во пократок период за нето-евидентираниот вредност на финансиските средства или финансиска обврска. При пресметката на методата на ефективна камата, Банката го одредува паричниот тек во однос на условите од финансиските инструменти, но не ги пресметува идните загуби по кредити. Пресметката ги вклучува сите суми кои се исплатени или добиени од двете договорни страни кои се составен дел од ефективната каматна стапка, трошоци при трансакции и други премии или попусти.

Приходите и расходите од камата се пресметани и наплатени во согласност со законските прописи на Република Македонија или со договор помеѓу доверителот и должникот.

Пресметаните, а недоспеани камати временски се разграничуваат. Исправка на истите се прави кога наплатата на пресметаните камати е сомнителна и спорна.

1.2.4 Приходи од надомести и провизии

Провизиите и надоместите, со исклучок на надоместите за одобрување кредити, се признаваат на пресметковна основа во периодот кога се врши услугата. Надомести за одобрување кредити се разграничуваат и амортизираат за времетраењето на кредитот со примена на методата на ефективната каматна стапка.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.5 Приходи и расходи од курсни разлики

Нето-приходите и расходите од курсни разлики вклучуваат реализирани и нереализирани курсни разлики кои произлегуваат од порамнување на трансакциите во странска валута, како и од вреднување на средствата и обврските во странска валута се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Преземените и потенцијалните обврски деноминирани во странска валута се преведуваат во денари со примена на официјалните девизни курсеви кои важат на датумот на Билансот на состојба.

1.2.6 Приходи од дивиденди

Дивидендите се признаваат во Билансот на успех кога ќе се обезбеди правото за примање исплата. Дивидендите се прикажани како дел од нето-приходите од тргување или како останати приходи од дејноста во зависност од соодветната класификација на инструментот.

1.2.7 Финансиски средства

Финансиските средства се класифицираат во следните категории: кредити и побарувања, финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства кои се чуваат до доспевање. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на иницијалното признавање.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата ги вклучуваат сите побарувања кои произлегуваат од трансакциите со комитенти и банки, како и оние кои потекнуваат од Банката така и оние кои се купени на секундарен пазар.

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или определени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Банката одобрува пари или услуги директно на комитентите без намера за размена на побарувањето, т.е. кога Банката станува странка на договорните одредби на инструментот. Почетно кредитите и побарувањата се мерат по нивната објективна вредност, зголемена за трансакциските трошоци кои што се директно поврзани со стекнувањето или издавањето на финансиското средство.

Последователно, кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.7 Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување и хартии од вредност според објективна вредност преку добивки или загуби определени како такви при почетното признавање. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Средствата чувани за тргување се евидентираат по објективна вредност преку Билансот на успех. Финансиските средства по објективна вредност преку Билансот на успех почетно се признаваат по објективната вредност. Трансакциските трошоци не се вклучуваат во износот по кој првично се мери инструментот. Тие се евидентираат веднаш во Билансот на успех во позицијата „Приходи и расходи од провизии и надоместоци“. Добивките или загубите од последователното мерење по објективна вредност се вклучуваат во позицијата „Нето-приходи од тргување“.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неопределен временски период кои може да се продаваат доколку се појави потреба за ликвидност или промена на каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Прикажаното портфолио е составено од сопственички хартии од вредност во претпријатија врз кои Банката нема контрола. Овие средства почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се недеривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои раководството на Банката има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Банката продаде значаен дел од финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се прекласифицира во финансиски средства расположливи за продажба.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.7 Финансиски средства (продолжува)

Почетно овие средства се признаваат по нивната објективна вредност, зголемена за трансакциските трошоци коишто се директно поврзани со стекнувањето или издавањето.

Последователно, финансиските средства кои се чуваат до достасување се мерат по амортизирана набавна вредност, со употреба на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во Билансот на успех.

Иницијално признавање и депривирање

Набавките и продажбите на финансиските средства расположливи за продажба и оние кои се чуваат до доспевање се евидентираат на датумот на купувањето - датум на којшто Банката има обврска да го купи или да го продаде средството. Кредитите се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите. Финансиските средства, освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби, иницијално се признаваат по објективна вредност зголемена за трошоците на трансакцијата. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Банката ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост.

Последователно мерење

По почетното признавање, Банката ги мери финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби и расположливите-за-продажба финансиски средства по нивната објективна вредност без какви било намалувања за трансакциските трошоци кои може да настанат при нивната продажба. Објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активниот пазар се базира на нивната куповна цена на денот на Извештајот за финансиска состојба. Доколку пазарот на кој котира финансиското средство не е активен, Банката ја утврдува објективната вредност на средството со примена на техники за вреднување. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент, кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената. Доколку вредноста на сопственичките инструменти не може соодветно да се измери, тие се мерат по набавна вредност.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.7 Финансиски средства (продолжува)

Вложувањата чувани-до-доспевање и кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата намалени за евентуалните загуби поради оштетување.

Реализираните добивки и загуби како и нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на финансиските средства кои се определени како средства по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивките и загубите во периодот во кој настануваат.

Нето-промените во објективната вредност на финансиските средства класифицирани како средства по објективна вредност преку добивките и загубите го вклучуваат и приходот од камата.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на средствата расположливи-за-продажба се признаваат во останатата сеопфатна добивка, освен загубите од оштетување и добивките и загубите од курсни разлики на монетарните ставки како што се должничките хартии од вредност, кои се признаваат во добивките и загубите.

При продажба или оштетување на финансиските средства расположливи-за-продажба, кумулативните добивки и загуби кои претходно биле признаени во сеопфатната добивка се признаваат во добивките и загубите. Во случај кога финансиските средства расположливи за продажба носат камата, каматата пресметана со методот на ефективна камата се признава во добивките и загубите.

1.2.8 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата, („случај на загуба“) и дека тој случај на загуба влијае на предвидениот иден паричен тек на финансиските средства или на група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.8 Оштетување на финансиските средства (продолжува)

Критериуми што Банката ги користи при утврдување на постоењето на објективен доказ за загуба од оштетување вклучуваат:

- Непочитување на договорените обврски за плаќање на главнината или каматата.
- Денови на доцнење при плаќање на главнина и камата.
- Тешкотии со паричните текови кај позајмувачот.
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање.
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот.
- Започнување стечајна постапка.
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал и
- Активирање на обезбедувањето.

Банката врши процена на постоењето на објективен доказ за оштетување на поединечна основа за поединечно значајни финансиски средства, како и збирно за финансиски средства што не се поединечно значајни.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот), дисконтирани со примена на ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за исправка на вредност на средството заради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Биланс на успех.

Во случај на ненаплативост на кредитот, истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување. Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователни надоместувања за претходно отпишани кредити се евидентираат во корист на тековните добивки.

Доколку последователно износот на загубата од оштетување се намали и намалувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случува по признавањето на оштетувањето (како што е подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба од оштетување се намалува преку корекција на сметката на исправка на вредност на средството заради оштетување. Износот на намалувањето се признава во корист на тековната добивка.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.8 Оштетување на финансиските средства (продолжува)

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значително или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба измерена како разлика помеѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во Билансот на успех.

1.2.9 Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се однесуваат на земјиште, згради, опрема и други вредности добиени во замена за ненаплатени побарувања. Одредено средство се смета за преземено во моментот на стекнување правна основа за запишување на сопственоста.

На датумот на преземање, преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се признаваат по почетната сметководствена вредност. Почетната сметководствена вредност е помалиот износ од проценетата вредност важечка на датумот на преземање и набавната вредност на преземеното средство. Набавната вредност на преземеното средство е вредноста наведена во актот донесен од страна на надлежен орган од кој произлегува правната основа за стекнување право на сопственост на Банката над преземеното средство.

На датумот на преземање на средството, Банката е должна во Билансот на состојба да прикаже оштетување од најмалку 20% од почетната сметководствена вредност на преземеното средство. Доколку износот на затворената исправка на вредноста/посебна резерва е поголем од оштетувањето од 20%, Банката е должна да ја признае оваа разлика како ревалоризациска резерва на датумот на преземање на средството.

Најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, Банката е должна да ја утврди проценетата вредност на преземените средства и во Билансот на успех да признае и прокнижи загуба за оштетување еднаква најмалку на поголемиот износ од:

- негативната разлика помеѓу проценетата вредност и нето-вредноста на преземеното средство и
- 20% од нето-вредноста на преземеното средство.

Доколку Банката не успее да го продаде преземеното средство во рок од пет години по датумот на неговото преземање, должна е на крајот на петтата година да ја сведе нето-вредноста на преземеното средство на нула.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.10 Нематеријални средства

Нематеријално средство е немонетарно средство, без физичка содржина, коешто може самостојно да се идентификува. Нематеријалните средства вклучуваат капитализирани трошоци за развој, софтвери и други нематеријални средства, како права и лиценци кои се законски заштитени и кои не може да бидат одземени од овластениот сопственик без негова желба.

Почетно, нематеријалните средства се мерат по нивната набавна вредност.

Последователно истите се мерат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и за акумулираните загуби поради оштетување.

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страната на Банката кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците по една година се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од десет години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализираат и амортизираат користејќи праволиниска метода во текот на период од пет години.

1.2.11 Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се материјални вложувања за административни цели од кои се очекува да имаат користен век подолг од една година. Недвижностите, постројките и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за пресметаната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средството.

Амортизацијата се пресметува пропорционално со примена на законски пропишани стапки со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите и опремата во текот на нивниот проценет век на употреба.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.11 Недвижности и опрема (продолжува)

Во продолжение е даден проценетиот век на употреба на некои позначајни ставки

Градежни објекти	40 години
Транспортни средства	4 години
Мебел и канцелариска опрема	5 до 10 години
Компјутерска опрема	4 години
Телекомуникациска опрема	4 години
Останата опрема	10 години

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Банката поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањето се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентируваниот износ. Истите се вклучуваат во Билансот на успех.

1.2.12 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентируваниот износ на средствата не може да се надомести.

Кога евидентируваниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето-продажната цена и употребната вредност на средствата.

1.2.13 Парични средства и еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти вклучуваат сметки со достасаност помала од 3 месеци од датумот на набавка, вклучувајќи готовина и салда кај Народна банка на Република Македонија.

Паричните средства и паричните еквиваленти се евидентираат по амортизирана набавна вредност. Таа вообичаено е еднаква со нивната номинална вредност.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.14 Резервирање

Резервирање се признава кога Банката има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна процена на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

1.2.15 Надомести за вработените

Банката плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, во согласност со домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски фонд и задолжителните приватни пензиски фондови. Не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврден со закон. Банката нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

Банката не оперира со пензиски планови или планови за надомести при пензионирање, така што нема дополнителни обврски за пензии. Банката не е обврзана да обезбеди дополнителни надомести за тековните или претходните вработени.

1.2.16 Тековен и одложен данок од добивка

Данокот од добивка се пресметува во согласност со законските одредби во Република Македонија. Пресметката на месечната аконтација на данокот на добивка се плаќа однапред како што е определено од даночните органи.

Трошокот за данок од добивка претставува збир на тековниот и одложениот данок од добивка. Основица за пресметување на данокот од добивка по стапка од 10% претставува финансискиот резултат искажан во Билансот на успех коригиран за непризнаени расходи и даночни ослободувања. Тековниот данок од добивка се пресметува и плаќа во согласност со македонскиот Закон за данок од добивка.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.16 Тековен и одложен данок од добивка (продолжува)

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост користејќи ја методата на обврска за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки стапки. Одложениот данок од добивка се товари или одобрува во Билансот на успех, освен доколку се однесува на ставки кои директно го товарат или одобруваат капиталот во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположива оданочлива добивка. Банката нема евидентирано одложени даночни средства или обврски со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година бидејќи не постојат времени разлики на овие датуми.

1.2.17 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорениот аранжман. Сите финансиски обврски на Банката на датумите на известување се класифицирани како останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност и се состојат од обврски по кредити и останати обврски.

Обврски по кредити

Обврските по кредити иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надоместоци) коригирани за направените трошоци на трансакцијата. Обврските по кредити се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност. Обврските по кредити престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

Депозити на банки и комитенти

Депозитите на банки и комитенти генерално претставуваат: тековни сметки, депозити по видување и орочени депозити на банки, правни и физички лица. Банката ги признава депозитите во својот Биланс на состојба само кога Банката станува странка на договорните одредби на инструментот. Депозитите на банки и комитенти почетно се мерат според нивната објективна вредност, коригирана за трансакциските трошоци кои директно се поврзани со преземањето или издавањето на финансиската обврска. Депозитите на банки и комитенти последователно се мерат според амортизираната набавна вредност, со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Депозитите на банки и комитенти престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.17 Финансиски обврски (продолжува)

Останати обврски

Останатите обврски иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надоместоци) коригирани за направените трошоци на трансакцијата. Останатите обврски се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност. Останатите обврски престануваат да се признаваат кога истите се намирани, откажани или истекнати.

1.2.18 Капитал, резерви и прашања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето деловна активност се презентирани во капиталот како намалување на приливите, нето од данокот.

(в) Сопствени акции

Кога Банката откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции сè додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите се состојат од законски резерви, создадени во текот на периодите врз основа на распределба на акумулирани добивки во согласност со законската регулатива и одлуките на Собранието на Банката.

(д) Нераспределени добивки/(загуби)

Нераспределните добивки/(загуби) ги вклучуваат тековните, како и оние од претходните периоди, задржани добивки и загуби.

(е) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат како обврски во периодот во којшто се одобрени од страна на акционерите на Банката.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.19 Наем

Утврдувањето дали еден договор претставува или содржи наем се базира на суштината на договорот во зависност дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Банката како закупец

Финансискиот наем кој на Банката суштински ѝ ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственост на предметот на наем се капитализира во моментот на започнувањето на наемот по реална вредност на возилото/опремата кое е предмет на наем или, ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните плаќања за наем. Плаќањата за наем се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на обврските за наем со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот.

Средствата предмет на наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот век на средството или според периодот на наем, ако не постои реална сигурност дека Банката ќе стекне сопственост над средството до крајот на периодот на наем.

Плаќањата на оперативниот наем се признаваат како трошок во добивките и загубите по праволиниска метода во текот на периодот на наем. Однапред платените наемнини се признаваат како одложени расходи.

Банката како закуподавач

Наемот каде што Банката суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договарањето на оперативен наем во Билансот на состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како профит или загуба во текот на периодот на наем на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход. Банката нема класифицирано средства во оваа категорија.

1.2. Значајни сметководствени политики (продолжува)

1.2.20 Известување според сегменти

Деловен сегмент претставува група средства или активности кои се ангажирани во обезбедувањето производи или услуги кои се предмет на ризици и надомести кои се разликуваат од оние во останатите деловни сегменти. Географскиот сегмент е ангажиран во обезбедување производи или услуги во одредено економско опкружување кое е предмет на ризици и надомести што се разликуваат од оние сегменти кои ги извршуваат активностите во други економски опкружувања.

1.2.21 Потенцијални и преземени обврски

Банката презема обврски во текот на своите деловни активности по основ на кредитни пласмани евидентирани на сметките од вонбилансната евиденција, што првенствено вклучуваат гаранции, акредитиви и неискористени кредитни лимити. Овие финансиски обврски се евидентираат во Билансот на состојба кога ќе можат да се повратат. Издвоената посебна резерва поради оштетување поврзано со вонбилансните потенцијални и преземени обврски е вклучено во Билансот на состојба како обврска.

1.2.22 Доверителски активности

Банката повремено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства не се вклучени во овие финансиски извештаи поради тоа што тие не се средства на Банката.

1.2.23 Настани по датумот на известување

Оние последователни настани кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката на датумот на известувањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни, и доколку нивното необелоденување може да влијае врз деловните одлуки на корисниците на финансиските извештаи. За секој некорективен настан, се обелоденуваат информации за природата на настанот и проценка на неговиот финансиски ефект, или изјава дека ваквата проценка не може да се направи.

1.3 Употреба на оцени и процени

При составување на финансиските извештаи, раководството на Банката дава процени и претпоставки кои влијаат врз примена на политиките и искажување на износите на средствата и обврските, како и објавување на потенцијалните преземени обврски на датумот на Биланс на состојба, како и износите на приходите и расходите. Процените и претпоставките се темелат на историско искуство и разни други факти кои се сметаат за разумни имајќи ги предвид околностите и информациите кои се расположливи на датумот на подготовка на финансиските извештаи, а коишто претставуваат основа за процена на вредноста на средствата и обврските за кои не може да се добијат процени од други извори. Вистинските резултати може да се разликуваат од овие процени. Процените и претпоставките поврзани со нив постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените процени се признаваат во периодот во кој процената се менува, доколку измената влијае само на тој период или во тековен и идни периоди доколку измената влијае на тековниот и идните периоди.

Оштетување на кредити одобрени на комитенти

Банката месечно го проверува своето кредитно портфолио со цел процена на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање загуба од оштетување во Билансот на успех, Банката проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиото на кредити и побарувања. Раководството употребува процени базирани на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик, како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиото при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за процена на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

Оштетување на вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Банката утврдува дека постои оштетување кај вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба тогаш кога постои значителен пад на објективната вредност под нивото на нивната набавната вредност. Одредувањето на тоа што е значајно или пролонгирано бара соодветна процена.

Во формирањето на оваа процена, меѓу останатите фактори, Банката ја оценува нормалната непостојаност кај цените на акциите. Понатаму, оштетувањето може да биде соодветно кога постои доказ за влошување на финансиската состојба на инвеститорот, успешноста на индустрискиот сектор, промени во технологијата, како и оперативните и финансиски парични текови.

1.4 Промена на сметководствените политики, сметководствените оцени и корекција на грешки

Не постојат промени во сметководствените политики, сметководствените оцени и корекции на грешки во приложените финансиски извештаи.

1.5 Усогласеност со законската регулатива

Во текот на 2017 година работењето на Банката беше во целост усогласено со регулативата пропишана од Народната банка на Република Македонија, по однос на солвентноста и адекватноста на капиталот, лимитите на изложеност на Банката, вложувањата на Банката, ликвидноста на Банката и отворената девизна позиција.

2. Управување со ризици

Банката воспоставува интегриран систем за управување со сите материјални и нематеријални ризици на кои е изложена и кој е соодветен на природата, големината и сложеноста на финансиските активности коишто ги врши.

Банката во своето работење е изложена на следните видови ризици:

- Кредитен ризик;
- Ликвидносен ризик;
- Валутен ризик;
- Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- Ризик од промена на цените на хартиите од вредност;
- Ризик од концентрација на изложеноста на Банката;
- Оперативен ризик;
- Стратегиски ризик;
- Правен ризик;
- Репутациски ризик.

Врз основа на Стратегијата за преземање и управување со ризици, Банката воспоставува посебни политики и процедури за преземање и управување со сите ризици на кои е изложена во своето работење.

Политиките за преземање и управување со ризиците содржат:

- Оцена на капацитетот на Банката за преземање одделни ризици;
- Организациска поставеност на функцијата за управување со ризиците;
- Основни елементи на управувањето со ризиците;
- Прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризиците;
- Внатрешна контрола и основни елементи на процесот за утврдување на интерниот капитал на Банката;
- Оцена на потребната адекватност на капиталот на Банката.

2. Управување со ризици (продолжува)

Исто така, Банката, во согласност со политиките за преземање и управување со ризиците, воспоставува процедури за преземање, мерење или оцена, следење, контрола или намалување на ризиците кои треба:

- Да овозможат навремено и сеопфатно идентификување на ризиците (мапирање на ризиците) со кои се соочува Банката;
- Да се засноваат врз квантитативни и/или квалитативни оценки за мерливите и немерливите ризици;
- Да вклучуваат правила, начини и постапки за намалување, диверзификација, трансфер и избегнување на ризиците, кои се идентификувани, мерени и оценети од страна на Банката;
- Да ги дефинираат фреквенцијата и методите за следење на ризиците.

Банката воспоставува организациска структура, со јасно дефинирани надлежности и одговорности при преземањето и управувањето со ризиците, која одговара на големината, видот и сложеноста на Банката и на финансиските активности кои ги врши.

Управувањето со ризиците во Банката се остварува на сите хиерархиски нивоа во организациската структура. Имено, на стратегиско ниво управувањето е во надлежност на Надзорниот одбор на Банката кој ги усвојува политиките за управување со ризиците и ги дефинира стратегиските определби и преференции на Банката за изложување на секој одделен тип на ризик. Надзорниот одбор преку усвојување на политиките ги дефинира генералните насоки и целите при управување со ризиците, прифатливото ниво на ризик, лимитите кои спречуваат ризик од концентрација, организациската поставеност во процесот на управување со ризиците, поделба на надлежностите, прифатливи инструменти за намалување на ризикот, поставеноста на информативниот систем и системот за внатрешна контрола и ревизија.

Врз основа на усвоените политики, Управниот одбор донесува процедури и методологии за управување со ризиците на Банката во кои подетално се разработени процесите и активностите за управување со ризиците и кои овозможуваат јасна поделба на надлежностите меѓу организациските делови кои се носители и кои преземаат ризици и организациските делови кои се надлежни за управување со истите.

Одборот за управување со ризици редовно го следи и оценува системот за управување со ризиците, ги разгледува извештаите за управување со одделните ризици, воспоставува лимити за изложеност на ризици и го следи нивното остварување, како и други активности во согласност со законските одредби кои се во доменот на стратегиско управување со ризиците.

2. Управување со ризици (продолжува)

Имплементацијата на политиките и процедурите се остварува на макрониво, преку централизирано управување со ризиците од страна на Дирекцијата за управување со ризици која работи во рамките на Секторот за стратешко банкарство, од една страна, како и на микрониво преку нивно почитување од страна на вработените во Секторот за комерцијално банкарство, односно лицата кои преку своите работни активности ја изложуваат Банката на ризик, од друга страна.

Банката во рамките на системот за управување со ризиците спроведува стрес-тест анализи за да го утврди влијанието на одделните ризици, но и на нивното меѓусебно влијание врз нејзината профитабилност и солвентност - коефициентот за адекватност на капиталот, кои, пак, претставуваат основа за антиципирање на настаните кои можат да имаат неповолно влијание врз идното работење.

2.1 Кредитен ризик

Кредитен ризик претставува ризик од загуба поради тоа што договорната страна нема да биде во можност да ги плати обврските кон Банката во целост и/или во договорените рокови.

Кредитниот ризик е најзначајниот ризик на кој е изложена Банката што произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива. Имајќи го предвид големото значење на овој ризик во нејзиното целокупно работење, Банката постојано работи на унапредување на системот за управување со кредитниот ризик, и тоа како преку зголемување на ефикасноста на организациската структура така и преку модифицирање на методологијата за интерно рангирање на клиентите и утврдување исправка на вредност/посебна резерва.

Во насока на ефикасно управување со кредитниот ризик на кој е изложена Банката, во Политиката за управување со кредитен ризик дефинирани се лимити со кои се спречува ризикот од концентрација на кредитната изложеност и тоа од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип на обезбедување, тип на производ, валута и слично.

Изложеноста на кредитен ризик, исто така, се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски по основ на камата и главнина.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Основните видови обезбедување за кредитите и побарувањата се следните:

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

- Хипотеки над станбен имот и деловен простор;
- Залог врз деловни средства како што се: опрема, залихи и побарувања;
- Залог врз финансиски инструменти како што се акции;
- Паричен депозит;
- Меница.

Банката, доколку оцени, а со цел намалување на кредитниот ризик, може да побара дополнително обезбедување од своите комитенти.

Политики и процедури

Банката врши класификација на изложеноста на кредитен ризик и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва на поединечна и на групна основа.

Класификација и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва на групна основа се врши за побарувањата од физички лица кои припаѓаат во портфолијата на кредити (портфолио од дозволени пречекорувања на трансакциски сметки и портфолио од кредитни картички).

Стапката на очекувана загуба за побарувањата кои се дел од портфолијата на кредити се пресметува за секое портфолио одделно, и тоа како производ на веројатноста за ненаплата и стапката на загуба поради ненаплата. Веројатноста за ненаплата претставува веројатност изложеностите од портфолиото на кредити да добијат нефункционален статус во период од дванаесет месеци и се утврдува како повеќегодишен просек на годишни стапки на ненаплата. Банката пресметува стапка на загуба поради ненаплата за секое портфолио поодделно, во согласност со одредбите дефинирани во Одлуката за управување со кредитниот ризик.

За побарувањата кои не се дел од портфолиото на кредити се врши класификација и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва (на поединечна основа) преку утврдување сегашна вредност на идните парични текови кои ќе настанат врз основа на тие побарувања.

Износот на исправката на вредност за активните билансни побарувања на поединечна основа се утврдува како разлика помеѓу сметководствената вредност на билансните побарувања и сегашната вредност на идните очекувани парични текови врз основа на тие побарувања. Сегашната вредност на активните билансни побарувања се добива со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по тие побарувања со употреба на ефективна каматна стапка утврдена врз основа на договорот.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

Банката врши исправка на вредноста, односно издвојува посебна резерва, во рамките на следните граници:

- од 0% до 5% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „А“;
- над 5% до 20% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „Б“;
- над 20% до 45% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „В“;
- над 45% до 70% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „Г“;
- над 70% до 100% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „Д“.

2.1 Кредитен ризик

А. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>во илјади денари</i>																		
Сметководствена вредност на изложености за кои е издвоена исправка на вредноста/посебна резерва																		
Сметководствена вредност на поединечно значајни изложености, пред исправката на вредноста и посебната резерва на поединечна основа																		
категија на ризик А	100.013	90.003	3.808.193	3.001.001	102.594	100.330	-	-	395.256	526.654	1.045	1.467	13.678	7.891	70.358	52.383	4.491.138	3.779.728
категија на ризик Б	-	-	207.079	264.082	-	-	-	-	-	-	250	600	222	8	1.016	5.319	208.567	270.009
категија на ризик В	-	-	120.304	136.846	-	-	-	-	-	-	388	703	202	2.370	1.186	647	122.080	140.566
категија на ризик Г	-	-	9.967	38.248	-	-	-	-	-	-	297	908	1.070	395	1.485	-	12.819	39.550
категија на ризик Д	-	-	57.536	73.070	-	-	-	-	-	-	6.787	11.898	19.259	24.158	-	-	83.582	109.125
100.013	90.003	4.203.079	3.513.245	102.594	100.330	-	-	395.256	526.654	8.767	15.575	34.431	34.822	74.045	58.349	4.918.187	4.338.978	
(Исправка на вредноста и посебна резерва на поединечна основа)	100	90	115.161	148.996	1.026	1.003	-	-	395	529	7.183	12.652	19.891	25.242	1.898	1.184	145.654	189.696
Сметководствена вредност на поединечно значајни изложености, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва на поединечна основа	99.913	89.912	4.087.918	3.364.249	101.569	99.327	-	-	394.861	526.125	1.584	2.924	14.540	9.580	72.147	57.166	4.772.532	4.149.282
Сметководствена вредност на изложености кои се оценуваат на групна основа, пред исправката на вредноста и посебната резерва на групна основа	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.1 Кредитен ризик

А. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>во илјади денари</i>																		
поединечно незначајни изложености (портфолио на мали кредити)	-	-	197.634	201.105	-	-	-	-	-	-	553	616	-	-	123.075	122.296	321.262	324.017
поединечно значајни изложености кои не се оштетени на поединечна основа	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	197.634	201.105	-	-	-	-	-	-	553	616	-	-	123.075	122.296	321.262	324.017
(Исправка на вредноста и посебна резерва на групна основа)	-	-	4.389	4.553	-	-	-	-	-	-	13	15	-	-	2.794	2.837	7.197	7.404
Сметководствена вредност на изложености кои се оценуваат на групна основа, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва на групна основа	-	-	193.244	196.552	-	-	-	-	-	-	540	602	-	-	120.281	119.460	314.065	316.613
Сметководствена вредност на изложености за кои не е издвоена исправка на вредноста/посебна резерва достасани побарувања	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Старосна структура на достасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста до 30 дена	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	133	32	-	-	-	-	-	-	42	100	-	-	-	-	175	132
Сметководствена вредност на достасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста	-	-	133	32	-	-	-	-	-	-	42	100	-	-	-	-	175	132

2.1 Кредитен ризик

А. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>во илјади денари</i>																		
недостасани побарувања	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
реструктурирани побарувања	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати побарувања	-	-	64.139	58.229	1.174.174	1.294.492	-	-	605.832	710.531	-	-	-	-	242.560	241.833	2.086.704	2.305.085
<i>Сметководствена вредност на недостасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста/посебна резерва</i>	-	-	64.139	58.229	1.174.174	1.294.492	-	-	605.832	710.531	-	-	-	-	242.560	241.833	2.086.704	2.305.085
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста и посебната резерва	100.013	90.003	4.464.985	3.772.610	1.276.768	1.394.822	-	-	1.001.088	1.237.185	9.362	16.292	34.431	34.822	439.680	422.479	7.326.327	6.968.212
(Вкупна исправка на вредноста и посебна резерва)	100	90	119.550	153.549	1.026	1.003	-	-	395	529	7.197	12.666	19.891	25.242	4.692	4.020	152.851	197.100
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	99.913	89.912	4.345.434	3.619.062	1.275.742	1.393.819	-	-	1.000.692	1.236.656	2.165	3.625	14.540	9.580	434.988	418.458	7.173.476	6.771.112

2.1 Кредитен ризик

Б. Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
	<i>Вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на поединечна основа</i>															
Првокласни инструменти за обезбедување																
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во Банката)	-	-	117.510	106.076	-	-	-	-	-	-	360	199	16.072	11.960	133.943	118.235
државни хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
државни безусловни гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
банкарски гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од друштва за осигурување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од физички лица	-	-	2.422.426	1.977.676	-	-	-	-	-	-	37.297	46.612	74.960	102.546	2.534.683	2.126.833
Залог на недвижен имот	-	-	7.583.413	7.046.945	-	-	-	-	-	-	3.005	29.638	496.081	421.285	8.082.499	7.497.868
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	-	-	2.943.942	2.653.467	-	-	-	-	-	-	1.301	4.429	68.970	48.064	3.014.213	2.705.960
имот за вршење дејност	-	-	4.639.471	4.393.478	-	-	-	-	-	-	1.705	25.209	427.111	373.221	5.068.287	4.791.908
Залог на подвижен имот	-	-	220.066	210.936	-	-	-	-	-	-	8.378	6.375	6.685	7.948	235.129	225.259
Останати видови	-	-	44.012	27.371	-	-	-	-	-	-	31	135	1.654	661	45.696	28.167
Обезбедување																
Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на поединечна основа	-	-	10.387.427	9.369.005	-	-	-	-	-	-	49.071	82.958	595.453	544.399	11.031.951	9.996.363

2.1 Кредитен ризик
Б. Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>во илјади денари</i>																
<i>Вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на групна основа</i>																
Првокласни инструменти за обезбедување																
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во Банката)	-	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	66	-	-	88
државни хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
државни безусловни гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
банкарски гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од физички лица	-	-	399.243	438.483	-	-	-	-	-	-	2.414	2.590	242.591	245.001	644.248	686.074
Залог на недвижен имот	-	-	130	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130	130
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
имот за вршење дејност	-	-	130	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130	130
Залог на подвижен имот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати видови обезбедување	-	-	357	741	-	-	-	-	-	-	1	15	358	364	717	1.120
Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на групна основа	-	-	399.730	439.377	-	-	-	-	-	-	2.415	2.605	242.949	245.431	645.095	687.412

2.1 Кредитен ризик

В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>во илјади денари</i>																		
Нерезиденти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земјоделство, шумарство и рибарство	-	-	72.768	31.795	-	11.734	-	-	-	-	20	72	-	25	17.881	17.042	90.669	60.670
Рударство и вадење камен	-	-	18.720	14.926	-	-	-	-	-	-	13	16	-	-	953	-	19.685	14.942
Прехранбена индустрија	-	-	83.360	27.595	-	-	-	-	-	-	28	44	25	-	3.293	1.743	86.707	29.382
Текстилна индустрија и производство на облека и обувки	-	-	40.895	17.040	-	-	-	-	-	-	41	71	-	3	42.368	10.532	83.304	27.645
Хемиска индустрија, производство на градежни материјали, производство и преработка на горива, фармацевтска индустрија	-	-	77.653	107.073	-	-	-	-	-	-	25	101	-	84	2.746	10.055	80.424	117.313
Производство на метали, машини, алати и опрема	-	-	27.591	26.878	21.357	21.357	-	-	-	-	61	64	3	-	1.875	1.353	50.887	49.651
Останата преработувачка индустрија	-	-	83.154	173.226	-	-	-	-	-	-	23	29	3	-	2.469	1.373	85.649	174.627
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	48	-	-	-	-	54	. 48
Снабдување со вода, отстранување отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	-	-	16.407	609	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	212	485	16.621	1.099

2.1 Кредитен ризик

В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>во илјади денари</i>																		
Градежништво	-	-	452.648	419.816	-	-	-	-	-	-	249	460	473	533	28.028	32.109	481.398	452.918
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни во	-	-	788.726	606.935	-	-	-	-	-	-	402	583	310	48	51.935	51.263	841.373	658.830
Транспорт и складирање	-	-	136.232	112.302	-	-	-	-	-	-	90	374	36	103	138.151	138.124	274.509	250.903
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	-	-	123.622	100.098	-	-	-	-	-	-	44	92	-	-	6.811	2.338	130.477	102.527
Информации и комуникации	-	-	1.689	294	-	-	-	-	-	-	11	7	-	-	1.416	2.605	3.116	2.905
Финансиски дејности и дејности на осигурување	99.913	89.912	72	131	80.211	77.969	-	-	1.000.692	1.236.656	47	63	3.769	2.038	-	-	1.184.706	1.406.769
Дејности во врска со недвижен имот	-	-	14.005	21.290	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	14.007	21.292
Стручни, научни и технички дејности	-	-	73.496	15.393	-	-	-	-	-	-	24	58	31	17	2.831	2.503	76.382	17.971
Административни и помошни услужни дејности	-	-	15.167	17.980	-	-	-	-	-	-	21	15	193	141	4.951	3.640	20.333	21.776
Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осиг.	-	-	(5)	(2)	1.174.174	1.282.758	-	-	-	-	17	4	-	-	-	-	1.174.186	1.282.760
Образование	-	-	4.430	5.584	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	4.432	5.587
Дејности на здравствена и социјална заштита	-	-	83.292	95.958	-	-	-	-	-	-	15	372	9.549	74	1.617	865	94.472	97.269
Уметност, забава и рекреација	-	-	117	648	-	-	-	-	-	-	15	6	-	-	3	18.754	135	19.408
Други услужни дејности	-	-	10.219	10.373	-	-	-	-	-	-	18	8	-	-	23	68	10.260	10.449
Дејности на домаќинствата како работодавци; дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дејности на екстериторијални организации и тела	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Физички лица	-	-	2.189.789	1.782.831	-	-	-	-	-	-	859	1.047	147	6.509	124.908	121.276	2.315.704	1.911.662
Трговци поединци и физички лица кои не се сметаат за трговци	-	-	31.386	30.292	-	-	-	-	-	-	80	81	3	4	2.518	2.333	33.988	32.709
Вкупно	99.913	89.912	4.345.434	3.619.062	1.275.742	1.393.819	-	-	1.000.692	1.236.656	2.165	3.625	14.540	9.580	434.988	418.458	7.173.476	6.771.112

2.1 Кредитен ризик

Г. Концентрација на кредитниот ризик по географска локација

Географска локација	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
Република Македонија	99.913	89.912	4.345.434	3.619.062	1.275.742	1.393.819	-	-	757.362	854.352	2.165	3.625	14.540	9.580	434.988	418.458	6.930.146	6.388.808
Земји-членки на Европската Унија	-	-	-	-	-	-	-	-	243.330	382.304	-	-	-	-	-	-	243.330	382.304
Европа (останато)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останато (наведете ја поединечно изложеноста која претставува повеќе од 10% од вкупната кредитна изложеност)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	99.913	89.912	4.345.434	3.619.062	1.275.742	1.393.819	-	-	1.000.692	1.236.656	2.165	3.625	14.540	9.580	434.988	418.458	7.173.476	6.771.112

во илјади денари

2.2 Ризик на ликвидност

Ликвидносен ризик е ризикот Банката да не може да обезбеди доволно средства за измирување на своите краткорочни обврски во моментот на нивно достасување или потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци.

Банката е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположиви готовински ресурси на тековните сметки, достасаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Под управување со ликвидносен ризик се подразбира управување со активата и пасивата на начин што ќе овозможи навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови на работење на Банката.

Банката има воспоставено Политика за управување со ликвидносен ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор на Банката и истата редовно се ревидира. Во политиката е дефиниран начинот на управување со ликвидноста на Банката преку утврдување на основните цели, основните компоненти на системот за управување со ликвидносен ризик (организациска структура, постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија, информативен систем, стрес-тестирање и план за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови), основните елементи на процесот на одржување на соодветно ниво на ликвидност.

Банката има воспоставено процедури и методологија за управување со ликвидноста, кои се донесени од страна на Управниот одбор на Банката и истите редовно се ревидираат.

Планирање и следење на приливите и одливите на паричните средства, воспоставување и одржување соодветна рочна структура, следење на изворите на средства и нивна концентрација, стапки на ликвидност, интерни ликвидносни показатели, исполнување на законската обврска за задолжителна резерва во денари и девизи, анализа на денарска и девизна оперативна ликвидност, стрес-тестирање и друго се методи кои се користат за управување со ликвидносниот ризик. Извештаите за ликвидност на редовна основа се доставуваат до Одборот за управување со ризици и до НБРМ.

2.2 Ризик на ликвидност
Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски
(преостаната рочност)

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2017 (тековна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.450.490	70.822	-	172.204	-	-	1.693.516
Средства за тргување	18.256	-	-	-	-	-	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех							
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	100.013	-	-	-	-	-	100.013
Кредити на и побарувања од други комитенти	123.541	219.293	1.085.717	630.908	1.299.458	1.113.688	4.472.605
Вложувања во хартии од вредност	136.019	160.710	754.830	144.334	90.000	-	1.285.894
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	20.529	-	20.703	1.118	-	-	49.350
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	1.848.848	450.825	1.868.250	948.564	1.389.458	1.113.688	7.619.633
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех,							
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	55.393	-	-	-	-	-	55.393
Депозити на други комитенти	3.039.360	536.073	1.497.056	760.316	327.345	-	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	29.788	207	79.731	88.404	130.496	61.183	389.810
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	2.944	-	-	-	-	-	2.944
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	69.608	-	-	-	-	-	69.608
Вкупно финансиски обврски	3.197.093	536.280	1.576.786	848.721	457.842	61.183	6.677.905
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансна пасива	29.765	34.764	227.375	58.245	89.531	-	439.680
Рочна неусогласеност	(1.378.010)	(120.219)	64.089	41.598	842.086	1.052.505	502.048

2.2 Ризик на ликвидност (продолжува)
Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски
(преостаната рочност)

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2016 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.766.779	-	-	169.102	-	-	1.935.880
Средства за тргување	9.046	-	-	-	-	-	9.046
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
определени како такви при почетното признавање							
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	90.003	-	-	-	-	-	90.003
Кредити на и побарувања од други комитенти	109.137	179.529	883.651	595.050	1.096.558	921.985	3.785.909
Вложувања во хартии од вредност	147	262.431	847.490	212.064	90.000	-	1.412.133
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	17.107	-	40.113	1.199	-	-	58.418
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна финансиски средства	1.992.218	441.961	1.771.253	977.415	1.186.558	921.985	7.291.390
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех,							
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	11	-	-	-	-	-	11
Депозити на други комитенти	2.690.315	627.995	1.776.991	290.170	468.722	-	5.854.193
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	31.423	206	84.467	94.831	159.701	78.845	449.473
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	5.939	-	-	-	-	-	5.939
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	56.591	-	-	-	-	-	56.591
Вкупно финансиски обврски	2.784.278	628.201	1.861.458	385.002	628.422	78.845	6.366.206
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансна пасива	37.379	35.136	178.591	106.698	64.675	-	422.479
Рочна неусогласеност	(829.440)	(221.376)	(268.795)	485.715	493.460	843.139	502.705

2.3 Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени како што се промена во каматните стапки, промена во цена на капиталот, девизните курсеви и/или пазарните цени на хартиите од вредност ќе влијаат неповолно врз приходите на Банката или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управување со пазарен ризик е да се управува да се контролира изложеноста на пазарен ризик во рамки на прифатливи лимити, со оптимизирање на приносот.

Каматен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности преставува ризик од загуба којашто произлегува од неповолните промени на каматните стапки, а коишто влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности на Банката.

Банката има воспоставено Политика за управување со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор на Банката и истата редовно се ревидира. Со Политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки се дефинира начинот на поставеноста и/или спроведувањето на следните компоненти: оцена, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, лимити на изложеност на ризик, организациска структура за управување со ризикот од промена на каматните стапки, постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија, информативен систем и стрес-тестирање.

При оцена на изложеноста на ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, Банката ги има предвид сите позиции од портфолиото на банкарските активности коишто се чувствителни на промените на каматните стапки, поради што можат да влијаат врз добивката и сопствените средства на Банката. Банката ја утврдува промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности како резултат на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки, со примена на стандарден каматен шок.

Банката е чувствителна на промените на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности бидејќи за дел на каматоносните средства и обврски Банката го задржува правото за менување на каматните стапки.

2.3. Пазарен ризик

Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на

2.3.1 пазарниот ризик

A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските

2017 (тековна година)

Износ пред анализи на чувствителност/стрес-тестови (состојба на 31.12.2017)

Ефекти од примена на сценарија

Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Аpreciјација на денарот во однос на еврото за 10%

Сценарио 2 - Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%

Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Зголемување на пасивните прилагодливи каматни стапки за 1 процентен поен

Сценарио 2 - Намалување на активните прилагодливи каматни стапки за 2 процентни поени

Ризик од промена на пазарната цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 30%

Сценарио 2 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 50%

Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Претпоставки:

- Инфлација од 20% на годишно ниво;
- Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%;

- Пораст на пасивните каматни стапки за 1 процентен поен на годишно ниво;

- Миграција на 15% од кредитната изложеност на физички лица и трговци поединци во следната полоша категорија на ризик;

- Миграција на 50% од кредитната изложеност на нефинансиски правни лица во девизи и во денари со девизна клаузула во следната полоша категорија на ризик;

- Пад на цените на хартиите од вредност за 50%.

Добивка/Загуба во илјади денари	Сопствени средства во илјади денари	Актива пондериран а според ризици во илјади денари	Стапка на адекватност на капиталот во %
100.128	962.776	5.763.050	16,71%
(11.257)	951.519	5.542.823	17,17%
22.514	985.290	6.203.504	15,88%
(17.252)	945.524	5.763.050	16,41%
(39.733)	923.043	5.763.050	16,02%
(5.477)	957.299	5.757.573	16,63%
(9.128)	953.648	5.753.922	16,57%
(50.940)	911.836	6.147.303	14,83%

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1 Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик

А. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските

	Добивка/Загуба	Сопствени средства	Актива пондерирана според ризици	Стапка на адекватност на капиталот
	во илјади денари	во илјади денари	во илјади денари	во %
2016 (претходна година)				
Износ пред анализи на чувствителност/стрес-тестови (состојба на 31.12.2016)	83.680	987.660	5.206.984	18,97%
Ефекти од примена на сценарија				
Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Сценарио 1 - Аpreciјација на денарот во однос на еврото за 10%	(21.413)	966.247	4.969.116	19,45%
Сценарио 2 - Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%	42.827	1.030.487	5.682.720	18,13%
Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Сценарио 1 - Пораст на активните прилагодливи каматни стапки за 3 процентни поени и истовремен пораст на пасивните прилагодливи каматни стапки за 2 процентни поени	(39.973)	947.687	5.206.984	18,20%
Сценарио 2 - Пораст на активните и пасивните прилагодливи каматни стапки за 3 процентни поени	(94.173)	893.487	5.206.984	17,16%
Ризик од промена на пазарната цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Сценарио 1 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 30%	(2.714)	984.946	5.204.270	18,93%
Сценарио 2 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 50%	(4.523)	983.137	5.202.461	18,90%
Комбиниран сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Претпоставки:				
- Инфлација од 20% на годишно ниво;				
- Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%;				
- Пораст на каматните стапки за 5 процентни поени на годишно ниво;				
- Миграција на 15% од кредитната изложеност на физички лица и трговци поединци во следната полоша категорија на ризик;				
- Миграција на 50% од кредитната изложеност на нефинансиски правни лица во девизи и во денари со девизна клаузула во следната полоша категорија на ризик;				
- Пад на цените на хартиите од вредност за 50%.				
	(171.623)	816.037	5.625.226	14,51%

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на

2.3.1 пазарниот ризик

Б. Анализа на вредноста изложена на пазарен ризик за портфолиото за тргување

	Тековна година 2017				Претходна година 2016			
	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)
<i>во илјади денари</i>								
Вредност изложена на ризик кај каматоносните инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај инструментите во странска валута	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај сопственичките инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Варијанса (ефект на нетирање)	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-	-

2.3 Пазарен ризик

Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства

2.3.2 и обврски (без средствата за тргување)

А. Анализа на чувствителноста на промени на каматните стапки

Извештај за промена на економската вредност за позиции од портфолиото на банкарски активности на 31.12.2017 година

	<i>Позиција</i>	<i>Валута</i>	<i>Износ</i>
1,1	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА EUR (ФКС + ВКС + ПКС)	EUR	(5.041)
1,2	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKD (ФКС + ВКС + ПКС)	MKD	26.635
1,3	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKDKIEUR (ФКС + ВКС + ПКС)	MKDKIEUR	96.448
1,4	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ostan (ФКС + ВКС + ПКС)	Ostan	(595)
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)		117.448
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		962.776
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		12,20%

Извештај за промена на економската вредност за позиции од портфолиото на банкарски активности на 31.12.2016 година

	<i>Позиција</i>	<i>Валута</i>	<i>Износ</i>
1,1	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА EUR (ФКС + ВКС + ПКС)	EUR	565
1,2	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKD (ФКС + ВКС + ПКС)	MKD	21.534
1,3	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKDKIEUR (ФКС + ВКС + ПКС)	MKDKIEUR	71.501
1,4	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ostan (ФКС + ВКС + ПКС)	Ostan	(458)
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)		93.143
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		987.660
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		9,43%

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
<i>во илјади денари</i>							
2017 (тековна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	664.481	70.752	-	-	-	-	735.232
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	99.900	-	-	-	-	-	99.900
Кредити на и побарувања од други комитенти	113.483	2.062.840	821.601	195.438	443.955	654.290	4.291.607
Вложувања во хартии од вредност	131.729	160.201	746.400	131.740	-	-	1.170.070
Останата неспомнатата каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	1.009.593	2.293.793	1.568.001	327.178	443.955	654.290	6.296.809

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматonoсни средства / обврски
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	55.342	-	-	-	-	-	55.342
Депозити на други комитенти	405.011	1.759.002	1.032.204	171.116	158.433	-	3.525.766
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	28.769	105.687	57.233	57.528	100.800	38.774	388.791
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспомнати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	489.122	1.864.690	1.089.436	228.644	259.233	38.774	3.969.899
Нето-билансна позиција	520.471	429.103	478.565	98.534	184.721	615.517	2.326.910
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Нето-вонбилансна позиција	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна нето-позиција	520.471	429.103	478.565	98.534	184.721	615.517	2.326.910

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
<i>во илјади денари</i>							
2016 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	737.025	-	-	-	-	-	737.025
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	89.910	-	-	-	-	-	89.910
Кредити на и побарувања од други комитенти	100.513	2.229.344	212.512	167.434	349.952	495.775	3.555.530
Вложувања во хартии од вредност	147	258.827	830.500	100.000	90.000	-	1.279.474
Останата неспомнатата каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-
	927.595	2.488.170	1.043.013	267.434	439.952	495.775	5.661.939

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	9	-	-	-	-	-	9
Депозити на други комитенти	2.686.329	2.733.700	430.171	-	-	-	5.850.200
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	30.268	206	133.635	81.282	139.846	63.081	448.318
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспомнати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	2.716.605	2.733.906	563.806	81.282	139.846	63.081	6.298.526
Нето-билансна позиција	(1.789.010)	(245.735)	479.207	186.151	300.106	432.694	(636.587)
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Нето-вонбилансна позиција	(1.789.010)	(245.735)	479.207	186.151	300.106	432.694	(636.587)
Вкупна нето-позиција	(1.789.010)	(245.735)	479.207	186.151	300.106	432.694	(636.587)

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3 Валутен ризик

Валутниот ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутарните курсеви и/или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути.

Банката има воспоставено Политика за управување со валутниот ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор на Банката и истата редовно се ревидира. Во политиката се дефинирани елементите за ефективен процес на управување со валутниот ризик (организациска структура, информативен систем и сл.), како и идентификација и мерење на валутниот ризик, изворите на валутен ризик, показатели на изложеност, лимити на изложеност, механизми на контрола и следење на валутниот ризик.

2.3 Пазарен ризик

2.3.3 Валутен ризик

<i>во илјади денари</i>	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП	Други валути	Вкупно
2017 (тековна година)							
Монетарни средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.096.573	329.763	156.721	51.013	3.821	54.803	1.692.694
Средства за тргување	18.256	-	-	-	-	-	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	99.913	-	-	-	-	-	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	2.593.525	1.751.909	-	-	-	-	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност	1.275.743	-	-	-	-	-	1.275.743
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	19.248	1.930	1.084	-	-	-	22.262
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	5.103.258	2.083.602	157.805	51.013	3.821	54.803	7.454.302
Монетарни обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	9	55.382	2	-	-	-	55.393
Депозити на други комитенти	4.377.142	1.520.449	154.358	50.236	4.202	53.763	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	4.327	385.483	-	-	-	-	389.810
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	2.944	-	-	-	-	-	2.944
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	51.805	14.586	2.579	631	-	7	69.608
Вкупно монетарни обврски	4.436.227	1.975.900	156.939	50.867	4.202	53.770	6.677.905
Нето-позиција	667.031	107.702	866	146	(381)	1.033	776.397

2.3 Пазарен ризик

2.3.3 Валутен ризик

<i>во илјади денари</i>	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП	Други валути	Вкупно
2016 (претходна година)							
Монетарни средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.201.420	459.237	162.005	47.089	2.607	62.514	1.934.872
Средства за тргување	9.046	-	-	-	-	-	9.046
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	89.912	-	-	-	-	-	89.912
Кредити на и побарувања од други комитенти	1.933.642	1.685.420	-	-	-	-	3.619.062
Вложувања во хартии од вредност	1.383.975	9.844	-	-	-	-	1.393.819
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	18.257	1.707	546	-	-	-	20.510
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	4.636.252	2.156.208	162.551	47.089	2.607	62.514	7.067.221
Монетарни обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	9	-	2	-	-	-	11
Депозити на други комитенти	4.089.739	1.493.802	159.852	46.659	2.718	61.423	5.854.193
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	4.327	445.146	-	-	-	-	449.473
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	5.939	-	-	-	-	-	5.939
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	43.232	10.861	1.993	417	-	88	56.591
Вкупно монетарни обврски	4.143.245	1.949.809	161.847	47.076	2.718	61.511	6.366.206
Нето-позиција	493.007	206.399	704	13	(111)	1.003	701.015

3 Управување со капиталот

Банката ја утврдува стапката на адекватност на капиталот во согласност со Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот и Упатството за спроведување на методологијата за утврдување на адекватност на капиталот донесени од страна на Народна банка на Република Македонија.

Банката има подготвено Процес за утврдување на интерниот капитал потребен за покривање на ризиците, и преку негова примена води сметка секогаш да одржува доволно ниво на капитал за покривање на преземените ризици, односно да одржува стапка на адекватност на капиталот од минимум 15%.

При воспоставувањето и примената на процесот на утврдување на интерниот капитал (ПИК), Банката ги почитува следниве принципи:

- **принцип на одговорност** - воспоставувањето и примената на ПИК е одговорност на Банката и таа обезбедува негова документираност и соодветни образложенија за опфатот, методологиите и постапките што се користат во рамките на тој процес;
- **принцип на пропорционалност** - ПИК одговара на природата, големината и сложеноста на финансиските активности на Банката, нејзиниот систем за управување со ризиците и пристапите што ги применува за утврдување на регулаторниот капитал;
- **принцип на материјалност на ризиците** – ПИК ги опфаќа ризиците коишто имаат или можат да имаат значително влијание врз тековните и идните потреби на сопствени средства;
- **принцип на ориентираност кон иднината** - ПИК го опфаќа влијанието на деловниот циклус, факторите од опкружувањето коишто можат негативно да влијаат врз соодветноста на капиталот за покривање на ризиците, Развојниот план и Деловната политика на Банката и нивната зависност од макроекономските фактори, како и резултатите од спроведените стрес-тестирања.

Процесот на утврдување на интерниот капитал подразбира спроведување на следниве фази:

- идентификување на материјалните ризици;
- мерење или оцена на поединечните материјални ризици и утврдување на соодветниот износ на интерен капитал за покривање поединечен ризик;
- утврдување на вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците и
- споредба на износот на сопствените средства на Банката со вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците и преземање активности за достигнување и/или одржување на потребниот износ на сопствени средства.

3   Управување со капиталот (продолжува)

При оцена на материјалноста на ризиците користен е каталог на ризиците во кој најпрво се идентификувани сите потенцијални ризици на кои Банката е или може да биде изложена, а потоа преку примена на квантитативни и квалитативни елементи соодветно на типот на ризикот утврдено е значењето на секој поделен ризик.

За утврдување на материјалноста на мерливите ризици се користат следните квантитативни елементи:

- Вкупната изложеност на ризикот;
- Можноста остварувањето на ризикот да има значително влијание врз финансискиот резултат на Банката;
- Усогласеноста со интерните и законските лимити дефинирани за секој ризик по спроведувањето на стрес-тест анализите.

За утврдување на материјалноста на немерливите ризици се користат пред се квалитативни елементи, односно експертско мислење од раководните лица во Банката, како и искусвени податоци од работењето во претходниот период. Врз основа на Каталогот на ризици како материјални ризици кои може да имаат значително влијание врз работењето на Банката се: кредитниот, ликвидносниот, валутниот, оперативниот и стратегискиот ризик.

Банката има воспоставено интерни акти (политики, процедури и методологии) за управување со сите ризици на кои е изложена или може да биде изложена во своето работење. Преку конзистентна примена на интерните акти, Банката остварува ефикасен процес на идентификување, мерење или оцена, следење и контрола на ризиците.

За мерењето на ризиците коишто се опфатени со методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, Банката го користи пристапот пропишан во методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, т.е. регулаторен пристап. За ликвидносниот ризик за кој е утврдено дека е материјален за Банката, поради природата и неможноста истиот да биде покриен со капиталот, Банката не пресметува интерен капитал за негово покривање. За стратегискиот ризик Банката применува интерен пристап за пресметка на интерниот капитал потребен за негово покривање. Вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците се добива како збир на интерните капитали за покривање на поединечните (материјални) ризици.

Банката пресметува регулаторен капитал за покривање на кредитен, валутен и оперативен ризик. Во вкупниот регулаторен капитал за покривање на ризиците доминантно е учеството на капиталот за покривање на кредитниот ризик и произлегува оттаму што кредитната функција претставува најзначајна активност на Банката.

3 Управување со капиталот (продолжува)

Во согласност со стандардизираниот пристап за кредитен ризик, Банката билансните и вонбилансните побарувања ги распределува во тринаесет категории на изложеност, а потоа применува соодветен пондер на ризичност во зависност од степенот на кредитен квалитет на должникот или побарувањето. Степенот на кредитен квалитет, којшто служи како основа за користење соодветен пондер на ризичност, се утврдува врз основа на кредитниот рејтинг на должникот или побарувањето, утврден од страна на призната надворешна институција за процена на кредитниот ризик. Производот помеѓу износот на побарувањето распределено во соодветната категорија на изложеност (нето од исправката на вредност, односно посебната резерва, премијата или дисконтот и ефектите од промена на објективната вредност) и соодветниот пондер на ризичност ја дава пондерираната вредност на побарувањето којашто се вклучува во утврдувањето на активата пондерирана според кредитниот ризик.

Потребниот капитал за покривање на кредитниот ризик се пресметува откако на вкупната актива пондерирана според кредитен ризик ќе се примени законски утврдениот минимум на стапката за адекватност на капиталот од 8%.

Банката во секој момент одржува доволно капитал за покривање на валутниот ризик, односно најмалку 8% од агрегатната девизна позиција на Банката и нејзината нето-позиција во злато.

Банката пресметува капитал потребен за покривање оперативен ризик со примена на пристапот на базичен индикатор.

Стапката на адекватност на капиталот се пресметува како однос помеѓу сопствените средства и вкупната актива пондерирана според сите ризици. Со состојба на 31 декември 2017 година сопствените средства на Банката изнесуваат 962.776 илјади денари (2016: 987.660 илјади денари), додека стапката на адекватност на капиталот изнесува 16,71% (2016: 18,97%).

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред. бр.	ОПИС	Тековна година 2017	Претходна година 2016
I	Актива пондерирана според кредитниот ризик		
1	Актива пондерирана според кредитниот ризик со примена на стандардизиран пристап	4.638.110	3.909.299
2	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик	371.049	312.744
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК		
3	Агрегатна девизна позиција	211.600	395.825
4	Нето-позиција во злато	-	-
5	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик	16.928	31.666
6	Актива пондерирана според валутниот ризик	211.600	395.825
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК		
7	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на пристапот на базичен индикатор	73.067	72.149
8	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на стандардизираниот пристап	-	-
9	Актива пондерирана според оперативниот ризик	913.340	901.859
IV	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ДРУГИТЕ РИЗИЦИ	-	-
10	Капитал потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките	-	-
11	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици (11.1+11.2+11.3+11.4+11.5)	-	-
11.1	Капитал потребен за покривање на позицискиот ризик (11.1.1+11.1.2+11.1.3+11.1.4)	-	-
11.1.1	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.2	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.3	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.1.4	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.2	Капитал потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака	-	-
11.3	Капитал потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна	-	-
11.4	Капитал потребен за покривање на надминувањето на лимитите на изложеност	-	-
11.5	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици од позиции во опции	-	-
12	Капитал потребен за покривање на другите ризици (10+11)	-	-
13	Актива пондерирана според други ризици	-	-
V	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ	5.763.050	5.206.984
14	Капитал потребен за покривање на ризиците	461.044	416.559
VI	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	962.776	987.660
VII	АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (VI/V)	16,71%	18,97%

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред.б р.	Опис	Претходна година 2016
Основен капитал		
1	Уплатени и запишани обични и некумулативни приоритетни акции и премија од продажба на овие акции	908.015
1.1	Номинална вредност	907.888
1.1.1	Номинална вредност на обични акции	907.888
1.1.2	Номинална вредност на некумулативни приоритетни акции	-
1.2	Премија	127
1.2.1	Премија од обични акции	127
1.2.2	Премија од некумулативни приоритетни акции	-
2	Резерви и задржана добивка или загуба	93.878
2.1	Резервен фонд	93.878
2.2	Задржана добивка ограничена за распределба на акционерите	-
2.3	Акумулирана загуба од претходни години	-
2.4	Тековна добивка	-
3	Позиции како резултат на консолидација	-
3.1	Малцинско учество	-
3.2	Резерви од курсни разлики	-
3.3	Останати разлики	-
4	Одбитни ставки	2.781
4.1	Загуба на крајот на годината или тековна загуба	-
4.2	Откупени сопствени акции	-
4.3	Нематеријални средства	2.781
4.4	Разлика помеѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебната резерва	-
4.5	Износ на неиздвоена исправка на вредноста и посебната резерва како резултат на сметководствено доцнење	-
4.6	Нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба	-
4.7	Други одбитни ставки	-
I	ОСНОВЕН КАПИТАЛ	999.113

3 Управување со капиталот (продолжува)

Дополнителен капитал

5	Уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премијата врз основа на овие акции		-
5.1	Номинална вредност		-
5.2	Премија		-
6	Ревалоризациски резерви		27.538
7	Хибридни инструменти		
8	Субординирани инструменти		
9	Износ на кумулативни приоритетни акции и субординирани инструменти коишто можат да бидат дел од дополнителниот капитал		
II	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ		27.538
Одбитни ставки од основниот капитал и дополнителниот капитал			
10	Вложувања во капиталот на други банки или финансиски институции коишто изнесуваат над 10% од капиталот на тие институции		38.990
11	Вложувања во субординирани и хибридни инструменти и други инструменти на институциите од реден бр. 10		-
12	Збирен износ на вложувања во капиталот, субординирани и хибридни инструменти и други инструменти којшто надминува 10% од (I+II)		-
13	Вложувања во капиталот на друштвата за осигурување и реосигурување коишто надминуваат 10% од капиталот на тие друштва		-
14	Вложувања во финансиски инструменти издадени од друштвата за осигурување и реосигурување во кои банката поседува над 10% од нивниот капитал		-
15	Износ на надминувањето на лимитите за вложувања во нефинансиски институции		-
16	Позиции како резултат на консолидација (негативни износи)		-
III	ОДБИТНИ СТАВКИ		38.990
IV	Основен капитал по одбитните ставки		979.618
V	Дополнителен капитал по одбитните ставки		8.043
Сопствени средства			
VI	Основен капитал		979.618
VII	Дополнителен капитал		8.043
VIII	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		987.660

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред.бр.	Опис	Тековна година 2017
1.	Сопствени средства	962.776
2.	Основен капитал	962.776
3.	Редовен основен капитал (РОК)	962.776
3.1	Позиции во РОК	1.017.937
3.1.1.	Капитални инструменти од РОК	907.888
3.1.2.	Премија од капиталните инструменти од РОК	127
3.1.3.	Задолжителна општа резерва (општ резервен фонд)	98.521
3.1.4.	Задржана нераспоредена добивка	4.388
3.1.5.	(-) Акумулирана загуба од претходни години	
3.1.6.	Тековна добивка или добивка на крајот на годината	
3.1.7.	Кумулативна сеопфатна добивка или загуба	7.012
3.2.	(-) Одбитни ставки од РОК	-55.161
3.2.1.	(-) Загуба на крајот на годината или тековна загуба	
3.2.2.	(-) Нематеријални средства	-3.376
3.2.3.	(-) Одложени даночни средства коишто зависат од идната профитабилност на банката	
3.2.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	0
3.2.4.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	
3.2.4.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	
3.2.4.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	
3.2.4.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	
3.2.5.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	-12.795
3.2.6.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување	
3.2.7.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување	-38.990
3.2.8.	(-) Износ на одбитни ставки од ДОК којшто го надминува вкупниот износ на ДОК	
3.2.9.	(-) Износ на надминувањето на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	
3.2.10.	(-) Трошоци за данок	
3.2.11.	(-) Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебната резерва	
3.3.	Регулаторни усогласувања на РОК	0
3.3.1.	(-) Зголемување на РОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	
3.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	
3.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	
3.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	
3.4.	Позиции како резултат на консолидација	0

3 Управување со капиталот (продолжува)

3.4.1.	Неконтролирачко (малцинско) учество коешто се признава во РОК на консолидирана основа	
3.4.2.	Останато	
3.5.	Други позиции од РОК	
4	Додатен основен капитал (ДОК)	0
4,1	Позиции во ДОК	0
4.1.1.	Капитални инструменти од ДОК	
4.1.2.	Премија од капиталните инструменти од ДОК	
4.2.	(-) Одбитни ставки од ДОК	0
4.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	0
4.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	
4.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	
4.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	
4.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	
4.2.2.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	
4.2.3.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување	
4.2.4.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување	
4.2.5.	(-) Износ на одбитни ставки од ДК којшто го надминува вкупниот износ на ДК	
4.2.6.	(-) Трошоци за данок	
4.3.	Регулаторни усогласувања на ДОК	0
4.3.1.	(-) Зголемување на ДОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	
4.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	
4.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	
4.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	
4.4.	Позиции како резултат на консолидација	0
4.4.1.	(+/-) Прифатлив додатен основен капитал којшто се признава во ДОК на консолидирана основа	
4.4.2.	Останато	
4.5.	Други позиции од ДОК	
5	Дополнителен капитал (ДК)	0
5.1.	Позиции во ДК	0
5.1.1.	Капитални инструменти од ДК	
5.1.2.	Субординирани кредити	
5.1.3.	Премија од капитални инструменти од ДК	
5.2.	(-) Одбитни ставки од ДК	0
5.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	0
5.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	
5.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	

3 Управување со капиталот (продолжува)

5.2.1.3	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	
5.2.1.4	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК за кои банката има договорна обврска да ги купи	
5.2.2.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	
5.2.3.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување	
5.2.4.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување	
5.3.	Регулаторни усогласувања на ДК	0
5.3.1.	(-) Зголемување на ДК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	
5.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	
5.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	
5.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	
5.4.	Позиции како резултат на консолидација	0
5.4.1.	Прифатлив дополнителен капитал којшто се признава во ДК на консолидирана основа	
5.4.2.	Останато	
5.5.	Други позиции од ДК	

4 Известување според сегментите

Известувањето според сегментите се врши по оперативните сегменти на Банката, пропишани со регулативата на Народната банка на Република Македонија.

Оперативен сегмент е компонентата од активностите на Банката за која што се исполнети следниве услови:

- извршува активности како резултат на кои се остваруваат приходи и настануваат трошоци;
- Надзорниот одбор на банката ги разгледува оперативните резултати кај одделниот оперативен сегмент на редовна основа (најмалку полугодишно), со цел да се оценат остварувањата и да се донесе одлука за идните деловни активности на тој сегмент;
- достапни се одделни финансиски информации за сегментот.

Банката обелоденува информации одделно за секој значаен оперативен сегмент. Еден оперативен сегмент се оценува како значаен доколку е исполнет кој било од следниве квантитативни прагови:

- приходот на сегментот (ги вклучува и приходите од трансфери помеѓу сегментите) учествува со 10% или повеќе во вкупните приходи на Банката;
- апсолутниот износ на добивката или загубата на сегментот претставува 10% или повеќе од повисокиот апсолутен износ помеѓу: а) вкупната добивка на сите оперативни сегменти на Банката коишто прикажале добивка, или б) вкупната загуба на сите оперативни сегменти на Банката коишто прикажале загуба;
- средствата на сегментот учествуваат со 10% или повеќе во вкупните средства на Банката.

Банката треба да прикаже информација за концентрацијата на нејзините деловни активности кон одделни значајни клиенти. Значаен клиент е оној од којшто Банката остварува 10% или повеќе од вкупните приходи или вкупните расходи на Банката. Во 2017 година, значаен клиент претставува пензиски фонд преку остварени расходи за камати од орочени депозити во Банката.

Банката треба да прикаже анализа на нејзините деловни активности според географските подрачја каде што тие се извршуваат, и тоа за следниве географски подрачја:

- земји-членки на Европската Унија;
- други европски земји, надвор од Европската Унија;
- земји надвор од Европа, членки на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД);
- други земји.

4. Известување според сегментите

A. Оперативни сегменти

во илјади денари	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)								Сите останати незначајни оперативни сегменти (држава и непрофитни институции кои им служат на домаќинствата)	Неалоцирано	Вкупно
	Работа со население	Корпоративно банкарство	/	/	/	/	/	/			
2017 (тековна година)											
Нето-приходи/(расходи) од камата	123.351	108.106	-	-	-	-	-	-	33.677	-	265.133
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	76.090	49.172	-	-	-	-	-	-	1.310	-	126.572
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.114	3.114
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати оперативни приходи	-	7.269	-	-	-	-	-	-	-	100.701	107.970
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	199.441	164.547	-	-	-	-	-	-	34.987	103.815	502.789
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето- основа	(9.375)	(27.073)	-	-	-	-	-	-	360	-	(36.088)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето- основа	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(23.487)	(23.487)
Амортизација	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(22.951)	(22.951)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(308.366)	(308.366)
Вкупно расходи по сегмент	(9.375)	(27.073)	-	-	-	-	-	-	360	(354.805)	(390.892)
Финансиски резултат по сегмент	190.066	137.474	-	-	-	-	-	-	35.346	(250.990)	111.897
Данок од добивка											-
Добивка/(загуба) за финансиската година											111.897
Вкупна актива по сегмент	2.226.916	4.050.489	-	-	-	-	-	-	1.176.898		7.454.303
Неалоцирана актива по сегмент										352.800	352.800
Вкупна актива	2.226.916	4.050.489	-	-	-	-	-	-	1.176.898	352.800	7.807.103
Вкупно обврски по сегмент	3.854.170	2.659.573	-	-	-	-	-	-	102.742		6.616.485
Неалоцирани обврски по сегмент										72.552	72.552
Вкупно обврски	3.854.170	2.659.573	-	-	-	-	-	-	102.742	72.552	6.689.037

4. Известување според сегментите (продолжува)

A. Оперативни сегменти (продолжува)

	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)								Сите останати незначајни оперативни сегменти (држава и непрофитни институции кои им служат на домаќинствата)	Неалоцирано	Вкупно
	Работа со население	Корпоративно банкарство	/	/	/	/	/	/			
2016 (претходна година)	<i>во илјади денари</i>										
Нето-приходи/(расходи) од камата	104.589	133.240	-	-	-	-	-	-	26.193	-	264.022
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	82.170	61.697	-	-	-	-	-	-	1.312	-	145.179
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.046	1.046
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати оперативни приходи	-	6.365	-	-	-	-	-	-	-	139.946	146.311
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	186.759	201.302	-	-	-	-	-	-	27.505	140.992	556.558
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(19.330)	(60.624)	-	-	-	-	-	-	375	-	(79.579)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(52.464)	(52.464)
Амортизација	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(22.220)	(22.220)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(308.679)	(308.679)
Вкупно расходи по сегмент	(19.330)	(60.624)	-	-	-	-	-	-	375	(383.363)	(462.942)
Финансиски резултат по сегмент	167.429	140.679	-	-	-	-	-	-	27.880	(242.135)	93.616
Данок од добивка											(9.936)
Добивка / (загуба) за финансиската година											83.680
Вкупна актива по сегмент	1.821.119	3.959.023	-	-	-	-	-	-	1.287.079		7.067.221
Неалоцирана актива по сегмент										422.420	422.420
Вкупна актива	1.821.119	3.959.023	-	-	-	-	-	-	1.287.079	422.420	7.489.641
Вкупно обврски по сегмент	3.653.541	2.417.492	-	-	-	-	-	-	242.966		6.313.999
Неалоцирани обврски по сегмент										62.530	62.530
Вкупно обврски	3.653.541	2.417.492	-	-	-	-	-	-	242.966	62.530	6.376.530

4. Известување според сегментите (продолжува)

Б. Концентрација на вкупните приходи и расходи по значајни клиенти

	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)							Сите останати незначајни оперативни сегменти (држава и непрофитни институции кои им служат на домаќинствата)	Неалоцирано	Вкупно по значаен клиент
	Работа со население	Корпоративно банкарство	/	/	/	/	/			
2017 (тековна година) (банката одделно треба да го прикаже вкупниот приход и вкупниот расход остварен од значаен клиент)	<i>во илјади денари</i>									
Клиент 1										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	(14.986)	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 2										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 3										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент	-	(14.986)	-	-	-	-	-	-	-	(14.986)
2016 (претходна година) (банката одделно треба да го прикаже вкупниот приход и вкупниот расход остварен од значаен клиент)										
Клиент 1										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	(8.550)	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 2										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 3										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент	-	(8.550)	-	-	-	-	-	-	-	(8.550)

4. Известување според сегментите (продолжува)

В. Географски подрачја

	Република Македонија	Земји-членки на Европската Унија	Европа (останато)	Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	Останато (наведете ги одделно значајните географски сегменти)		Сите останати незначајни географски сегменти	Неалоцирано	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
2017 (тековна година)									
Вкупни приходи	502.269	520	-	-	-	-	-	-	502.789
Вкупна актива	7.563.791	243.311	-	-	-	-	-	-	7.807.103
2016 (претходна година)									
Вкупни приходи	556.500	58	-	-	-	-	-	-	556.558
Вкупна актива	7.107.337	382.304	-	-	-	-	-	-	7.489.641

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на процените направени од раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Објективната вредност се утврдува на различни начини, во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргува.

Парични средства и парични еквиваленти

Сметководствената вредност на паричните средства и паричните еквиваленти соодветствува на нивната објективна вредност со оглед дека истите вклучуваат готовина, сметки во банки и депозити со краток рок на доспевање.

Кредити и побарувања од банки и комитенти

Кредитите и побарувањата од банки и комитенти се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за исправка на вредност поради оштетување. Кредитите и побарувањата од комитенти во најголем дел се со променлива каматна стапка и нивната проценета објективна вредност се утврдува преку дисконтирање на идните проценети парични текови со примена на ефективна каматна стапка.

Вложувања во хартии од вредност

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат средства класифицирани како расположливи за продажба, кои се прикажуваат според објективна вредност. Објективната вредност на средствата расположливи за продажба се базира на објавени цени на активен пазар.

За финансиското средство се смета дека е тргувано на активен пазар доколку објавените цени се лесно и редовно достапни од берза, дилер, брокер, пазари преку шалтер, индустриска група или регулаторна агенција и тие цени ги претставуваат тековните и редовни пазарни трансакции на нормални, комерцијални основи. Соодветната котирана пазарна цена за средство кое се чува или за обврска која треба да се издаде е вообичаено тековната куповна цена; додека за средството кое ќе биде стекнато или за обврската која се чува е тековната продажна/понудена цена.

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, Банката, за да ја одреди објективната вредност на средството или обврската, ги применува следните техники за вреднување, и тоа по следниов редослед:

- употреба на информации за постигнатите цени на скорешни (од последните 6 месеци), нормални, комерцијални трансакции за истиот финансиски инструмент помеѓу запознаени, доброволни странки (ако се достапни);
- ако претходната техника за вреднување не може да се примени (нема информација за постигнатите цени од скорешните трансакции за истиот финансиски инструмент), тогаш за утврдување на објективната вредност треба да се примени тековната пазарна цена на друг инструмент, кој е во суштина ист (во смисла на тоа дека е со иста валута и со ист или сличен рок на достасување);
- ако информациите за објективната вредност од претходните две техники за вреднување се несоодветни или, пак, тие не може да се применат, тогаш објективната вредност на финансискиот инструмент се утврдува преку анализа на дисконтираните парични текови или други алтернативни модели за определување на цената.

Анализата на дисконтираните парични текови е важна и често применувана техника за определување на објективната вредност на многу средства и обврски. Еден од најважните фактори при примената на оваа техника е определување соодветна дисконтна стапка.

Дисконтната стапка треба да ги опфати:

- неизвесностите и ризиците од процената на паричните текови што се поврзани со одредено средство или обврска бидејќи тие ризици и неизвесности ќе се менуваат и
- целта на мерењето.

Доколку објективната вредност на сопственичките инструменти кои немаат тргувана цена на активен пазар и деривативите што се поврзани со нив и кои мора да се подмират со испорака на некотирани сопственички инструменти не може реално да се измери, тие инструменти треба да се мерат по нивната набавна вредност.

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Останати побарувања

Објективната вредност на останатите побарувања соодветствува на нивната сметководствена вредност со оглед на нивниот краток рок на доспевање.

Депозити и обврски по кредити

Објективната вредност на депозитите по видување претставува износ кој треба да се исплати по видување и е приближна на нивната сметководствена вредност. Објективната вредност на орочените депозити и обврските по кредити со променливи каматни стапки е приближна на нивната сметководствена вредност поради променливите каматни стапки и нивните промени на денот на изготвувањето на Билансот на состојба.

Останати обврски

Објективната вредност на останатите обврски соодветствува на нивната сметководствена вредност со оглед на нивниот краток рок на доспевање.

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски
А. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

	тековна година 2017		претходна година 2016	
	сметководствена вредност	објективна вредност	сметководствена вредност	објективна вредност
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства				
Парични средства и парични еквиваленти	1.692.694	1.692.694	1.934.872	1.934.872
Средства за тргување	18.256	18.256	9.046	9.046
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	99.913	99.913	89.912	89.912
Кредити на и побарувања од други комитенти	4.345.434	4.345.434	3.619.062	3.619.062
Вложувања во хартии од вредност	1.275.742	1.275.742	1.393.819	1.393.819
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-
Останати побарувања	22.262	22.262	20.510	20.510
Заложени средства	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-
Финансиски обврски				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Депозити на банки	55.393	55.393	11	11
Депозити на други комитенти	6.160.150	6.160.150	5.854.193	5.854.193
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
Обврски по кредити	389.810	389.810	449.473	449.473
Субординирани обврски	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	2.944	2.944	5.939	5.939
Одложени даночни обврски	-	-	-	-
Останати обврски	69.608	69.608	56.591	56.591

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски
Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност
Б.1 Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

<i>во илјади денари</i>		Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
31 декември 2017						
Финансиски средства мерени по објективна вредност						
	Средства за тргување	19	18.256	-	-	18.256
	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	20	-	-	-	-
	Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	23,1	-	1.275.742	-	1.275.742
	Вкупно		18.256	1.275.742	-	1.293.999
Финансиски обврски мерени по објективна вредност						
	Обврски за тргување	32	-	-	-	-
	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	33	-	-	-	-
	Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
	Вкупно		-	-	-	-

5. **Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)**
 Б. **Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)**
 Б.1. **Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)**

<i>во илјади денари</i>		Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
31 декември 2016						
Финансиски средства мерени по објективна вредност						
	Средства за тргување	19	9.046	-	-	9.046
	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	20	-	-	-	-
	Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	23,1	-	1.393.819	-	1.393.819
	Вкупно		9.046	1.393.819	-	1.402.865
Финансиски обврски мерени по објективна вредност						
	Обврски за тргување	32	-	-	-	-
	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	33	-	-	-	-
	Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
	Вкупно		-	-	-	-

5. **Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)**
 Б. **Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)**
 Б.2. **Трансфери помеѓу нивоата 1 и 2 на објективна вредност**

	тековна година 2017		претходна година 2016	
	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 2 во нивото 1	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 2 во нивото 1
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во нивото 3

<i>во илјади денари</i>	Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)							
Добивки/(загуби) признаени во:	-	-	-	-	-	-	-
- Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
Купувања на финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Продадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Издадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Платени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани финансиски инструменти во/(од) нивото 3	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани во кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во нивото 3

<i>во илјади денари</i>	Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)							
Добивки/(загуби) признаени во:	-	-	-	-	-	-	-
- Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
Купувања на финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Продадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Издадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Платени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани финансиски инструменти во/(од) нивото 3	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани во кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

6. Нето-приходи/(расходи) од камата

**Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските
 А. инструменти**

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Приходи од камата		
Парични средства и парични еквиваленти	19.621	16.823
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-
Кредити на и побарувања од банки	415	273
Кредити на и побарувања од други комитенти	271.300	262.811
Вложувања во хартии од вредност	34.503	26.910
Останати побарувања	-	-
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(3.711)	(3.526)
Наплатени претходно отпишани камати	10.717	17.691
Вкупно приходи од камата	332.845	320.982
Расходи за камата		
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-
Депозити на банки	58	49
Депозити на други комитенти	62.091	50.096
Издадени должнички хартии од вредност	-	-
Обврски по кредити	5.482	6.803
Субординирани обврски	-	-
Останати обврски	82	12
Вкупно расходи за камата	67.713	56.960
Нето-приходи/(расходи) од камата	265.133	264.022

6. Нето-приходи/(расходи) од камата

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	122.234	129.999
Држава	34.503	26.950
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	216	307
Банки	19.512	16.996
Останати финансиски друштва (небанкарски)	4	-
Домаќинства	148.851	132.505
Нерезиденти	520	60
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(3.711)	(3.526)
Наплатени претходно отпишани камати	10.717	17.691
Вкупно приходи од камата	332.845	320.982
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	16.193	5.864
Држава	82	14
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	960	1.050
Банки	5.540	6.852
Останати финансиски друштва (небанкарски)	17.853	10.959
Домаќинства	27.085	32.218
Нерезиденти	-	1
Вкупно расходи за камата	67.713	56.960
Нето-приходи/(расходи) од камата	265.133	264.022

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

А. Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Приходи од провизии и надомести		
Кредитирање	39.813	51.735
Платен промет		
во земјата	88.112	92.398
со странство	16.261	17.730
Акредитиви и гаранции	4.582	5.307
Брокерско работење	2.213	1.336
Управување со средствата	-	-
Комисиски и доверителски активности	-	-
Издавање хартии од вредност	-	-
Останато (наведете ги поединечно приходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните приходи од провизии и надомести)	-	-
Приходи од администрирање на неактивни штедни книшки	483	3.791
Останати приходи од провизии и надоместоци	774	750
Вкупно приходи од провизии и надомести	152.238	173.048
Расходи за провизии и надомести		
Кредитирање	2.375	2.290
Платен промет		
во земјата	12.840	14.885
со странство	5.355	5.122
Акредитиви и гаранции	-	-
Брокерско работење	765	560
Управување со средствата	-	-
Комисиски и доверителски активности	-	-
Издавање на хартии од вредност	-	-
Останато (наведете ги поединечно расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните расходи од провизии и надомести)	4.331	5.013
Вкупно расходи за провизии и надомести	25.665	27.870
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.573	145.179

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Приходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	65.363	81.115
Држава	169	194
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	1.176	1.152
Банки	8.051	6.333
Останати финансиски друштва (небанкарски)	-	909
Домаќинства	75.234	81.339
Нерезиденти	2.244	2.007
Вкупно приходи од провизии и надомести	152.238	173.048
Расходи за провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	2.241	2.201
Држава	35	35
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	-	-
Банки	8.309	8.831
Останати финансиски друштва (небанкарски)	9.725	11.681
Нерезиденти	5.355	5.122
Вкупно расходи за провизии и надомести	25.665	27.870
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.573	145.179

8. Нето-приходи од тргување

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Средства за тргување</i>	
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа	
реализирана	-
нереализирана	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа	
реализирана	(1)
нереализирана	712
Приходи од дивиденда од средствата за тргување	334
Приходи од камата од средствата за тргување	-
<i>Обврски за тргување</i>	
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа	
реализирана	-
нереализирана	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите за тргување, на нето-основа	
реализирана	-
нереализирана	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски за тргување, на нето-основа	
реализирана	-
нереализирана	-
Расходи за камата од финансиски обврски чувани за тргување	-
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за тргување, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	-
Нето-приходи од тргување	3.114
	1.046

**9. Нето-приходи од други финансиски инструменти
 евидентирани по објективната вредност**

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање</i>		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Приходи од дивиденда од финансиските средства по објективна вредност преку Билансот на успех	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на кредитите и побарувањата по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
<i>Финансиски обврски по објективната вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање</i>		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на обврските по кредити по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа	-	-
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за управување со ризик по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-

10. Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	8.827	9.192
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа		
курсни разлики на исправката на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	29	75
курсни разлики на посебна резерва за вонбилансна изложеност, на нето основа	14	(4)
останати курсни разлики, на нето-основа	411	(130)
Нето-приходи/(расходи) од курсните разлики	9.281	9.132

11. Останати приходи од дејноста

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба	650	34
Дивиденда од сопственичките инструменти расположливи за продажба	7.269	6.365
Нето-приходи од вложувањата во подружници и придружени друштва	-	-
Капитална добивка од продажбата на:		
недвижности и опрема	1.509	5.250
нематеријални средства	-	-
преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	55.706	56.410
нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
Приходи од кирии	2.218	2.370
Приходи од добиени судски спорови	-	-
Наплатени претходно отпишани побарувања	30.900	32.508
Ослободување на посебната резерва и резервирања за:		
вонбилансни кредитни изложености	-	-
потенцијални обврски врз основа на судски спорови	-	1.664
пензии и други користи за вработените	-	-
Преструктурирања	-	-
неповолни договори	-	-
останати резервирања	-	-
Приходи врз основа на судски тужби, даноци и други административни такси	70	31.600
Приходување на обврски на Банката	-	-
Останати приходи од дејноста	367	978
Вкупно останати приходи од дејноста	98.689	137.179

Во позицијата наплатени претходно отпишани побарувања за 2017 година содржан е износот од 17,3 милиони денари како резултат на наплата на отпишано побарување од комитентот Борец Лешок.

12. Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа

во илјади денари

	Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно
2017 (тековна година)								
Исправка на вредноста на поединечна основа								
Дополнителна исправка на вредноста	300	79.036	26	-	514	2.378	4.003	86.257
(Ослободување на исправката на вредноста)	(290)	(48.501)	(3)	-	(625)	(445)	(140)	(50.005)
	10	30.535	23	-	(110)	1.933	3.862	36.252
Исправката на вредноста на групна основа								
Дополнителна исправка на вредноста	-	478	-	-	-	2	-	480
(Ослободување на исправката на вредноста)	-	(641)	-	-	-	(4)	-	(645)
	-	(163)	-	-	-	(1)	-	(165)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	10	30.371	23	-	(110)	1.931	3.862	36.088

12. Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно
2016 (претходна година)								
Исправка на вредноста на поединечна основа								
Дополнителна исправка на вредноста	660	117.997	14	-	1.151	8.933	18.226	146.981
(Ослободување на исправката на вредноста)	(570)	(62.579)	-	-	(2.342)	(338)	(1.420)	(67.249)
	90	55.418	14	-	(1.191)	8.595	16.807	79.732
Исправката на вредноста на групна основа								
Дополнителна исправка на вредноста	-	580	-	-	-	4	-	584
(Ослободување на исправката на вредноста)	-	(733)	-	-	-	(3)	-	(736)
	-	(153)	-	-	-	1	-	(152)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	90	55.264	14	-	(1.191)	8.595	16.807	79.579

13. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа

<i>во илјади денари</i>		Недвижности и опрема	Нематеријални средства	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	Останати нефинансиски средства	Неконтролирано учество*	Вкупно
2017 (тековна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување		-	-	45.189				45.189
(Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-	(21.702)				(21.702)
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	23.487				23.487
2016 (претходна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување		-	-	63.896	-	-	-	63.896
(Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-	(11.431)	-	-	-	(11.431)
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	52.464				52.464

14. Трошоци за вработените

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Краткорочни користи за вработените</i>		
Плати	105.579	101.241
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	51.374	49.280
Краткорочни платени отсуства	-	-
Трошоци за привремено вработување	-	-
Удел во добивката и награди	2.137	1.122
Немонетарни користи	-	-
	159.089	151.643
<i>Користи по престанокот на вработувањето</i>		
Придонеси кон пензиските планови за дефинирани придонеси	-	-
Користи при пензионирањето	-	-
Зголемување на обврската за пензиски планови за дефинирани користи	-	-
Зголемување на обврската за други долгорочни користи	-	-
Други користи при престанокот на вработувањето	-	-
<i>Користи поради престанокот на вработувањето</i>		
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-	-
Останато	-	-
Надомест на вработените врз основа на колективни договори	4.858	4.334
Резервирање за технолошки вишок	138	-
Трошоци за технолошки вишок	299	127
Ослободување на резервирање за технолошки вишок	-	-
Вкупно трошоци за вработените	164.384	156.104

15. Амортизација

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Амортизација на нематеријалните средства		
Интерно развиен софтвер	-	-
Купен софтвер од надворешни добавувачи	3.097	3.398
Други интерно развиени нематеријални средства	-	-
Други нематеријални средства	1.115	1.251
Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	-	-
	4.212	4.649
Амортизација на недвижностите и опремата		
Градежни објекти	4.923	4.899
Транспортни средства	2.942	1.100
Мебел и канцелариска опрема	4.666	5.192
Останата опрема	2.666	2.425
Други ставки на недвижностите и опремата	746	891
Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	2.797	3.064
	18.739	17.571
Вкупно амортизација	22.951	22.220

16. Останати расходи од дејноста

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Загуба од продажбата на средствата расположливи за продажба	-	-
Трошоци за лиценцирање на софтверот	-	-
Премии за осигурување на депозитите	16.847	17.972
Премии за осигурување на имотот и на вработените	2.617	4.493
Материјали и услуги	70.688	69.263
Административни и трошоци за маркетинг	7.496	6.170
Останати даноци и придонеси	2.292	2.609
Трошоци за кирии	31.274	31.123
Трошоци за судски спорови	976	1.484
Посебна резерва за вонбилансна изложеност, на нето-основа	686	236
Резервирања за пензиските и за други користи за вработените, на нето-основа	-	-
Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови, на нето-основа	-	6.303
Други резервирања, на нето-основа	-	-
Загуба од продажбата на:	-	-
недвижности и опрема	-	-
нематеријални средства	-	-
преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	-
нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
Трошоци од минати години	-	-
Трошоци за деловна успешност	5.739	6.327
Останато (наведете ги поединечно расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати расходи од дејноста)	5.367	6.595
Вкупно останати расходи од дејноста	143.982	152.575

17 Данок на добивка

А Расходи/приходи за тековен и одложен данок

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2017	претходна година 2016
Тековен данок на добивка	
Расход/(приход) за тековниот данок на добивка за годината	9.936
Корекции за претходни години	-
Користи од претходнонепризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-
Промени во сметководствени политики и грешки	-
Останато	-
11.769	9.936
Одложен данок на добивка	
Одложен данок од добивка кој произлегува од привремени разлики за годината	-
Признавање на претходнонепризнаени даночни загуби	-
Промени во даночната стапка	-
Воведување нови даноци	-
Користи од претходнонепризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-
Останато	-
-	-
11.769	9.936
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка	9.936

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2017	претходна година 2016
Тековен данок на добивка	
Признаен во Билансот на успех	9.936
Признаен во капиталот и резервите	-
11.769	9.936
Одложен данок на добивка	
Признаен во Билансот на успех	-
Признаен во капиталот и резервите	-
-	-
11.769	9.936
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка	9.936

17. Данок на добивка (продолжува)

Б. Усогласување помеѓу просечната ефективна даночна стапка и применливата даночна стапка

	<i>во %</i>	<i>во илјади денари</i>	<i>во %</i>	<i>во илјади денари</i>
	тековна година 2017		претходна година 2016	
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	10%	111.897	10%	93.616
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка	-	11.769	-	9.936
Ефект од различни даночни стапки во други земји	-	-	-	-
Корекции за претходни години и промени во даночната стапка	-	-	-	-
Оданочен приход во странство	-	-	-	-
Расходи непризнаени за даночни цели	10%	13.454	10%	12.446
Даночно ослободени приходи	10%	(7.665)	10%	(6.699)
Даночни ослободувања непризнаени во Билансот на успех	-	-	-	-
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби	-	-	-	-
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремена разлики од претходни години	-	-	-	-
Промени на одложениот данок	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		11.769		9.936
Просечна ефективна даночна стапка	10,52%		10,61%	

17. Данок на добивка (продолжува)

В. Данок на добивка од останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех

	тековна година 2017			претходна година 2016		
	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка
<i>во илјади денари</i>						
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-

Основа за пресметување на данок на добивка е добивката која се утврдува во даночниот биланс како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи, зголемена за износот на непризнаените расходи за даночни цели и намалена за износот на даночното ослободување. Најголем дел од непризнаените расходи за 2017 година отпаѓа на трошоци по основ на надоместоци за членови на органи на управување и за репрезентација. Износот на даночното ослободување отпаѓа на дивиденди остварени со учество во капиталот на друг даночен обврзник, оданочени со данок на добивка кај исплатувачот.

18. Парични средства и парични еквиваленти

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Парични средства во благајна	166.142	183.110
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	430.332	596.015
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	191.892	361.626
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	89.458	143.714
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	525.573	460.521
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	-	-
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	51.681	21.061
Останати краткорочни високо ликвидни средства	-	-
Побарувања врз основа на камати	-	-
(Исправка на вредноста)	(395)	(526)
<i>Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек</i>	1.454.683	1.765.519
Задолжителни депозити во странска валута	163.589	169.102
Ограничени депозити	74.422	254
(Исправка на вредноста)	-	(3)
Вкупно	1.692.694	1.934.872

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	529	1.713
Исправка на вредноста за годината	(110)	(1.191)
дополнителна исправка на вредноста	515	1.151
(ослободување на исправката на вредноста)	(625)	(2.342)
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-
Ефект од курсни разлики	(23)	7
(Отпишани побарувања)	-	-
Состојба на 31 декември	395	529

18. Парични средства и еквиваленти (продолжува)

Со состојба на 31 декември 2017 година, паричните средства и паричните еквиваленти го вклучуваат износот од 392,189 илјади денари (2016: 371,895 илјади денари), кој претставува задолжителна резерва во денари.

Во согласност со Одлуката за задолжителна резерва донесена од страна на Народна банка на Република Македонија, стапката на задолжителна резерва на Банката изнесува 8% за обврски во домашна валута, 50% за обврски во домашна валута со валутна клаузула и 15% за обврски во странска валута. Основата на задолжителната резерва се утврдува како просек од состојбата на обврските од Билансот на Банката за секој календарски ден од претходниот месец. Периодот на исполнување на задолжителната резерва во денари и во евра го утврдува Народна банка во индикативен календар на периоди на исполнување на задолжителната резерва за тековната година.

Задолжителната резерва во денари Банката ја исполнува на просечно ниво. Задолжителната резерва во девизи Банката ја исполнува со издвојување на посебна девизна сметка на НБРМ во странство и тоа најмалку 95% од пресметаната задолжителна резерва во евра, а 5% се издвојува на девизната сметка во евра во МИПС и истата се исполнува доколку просечната дневна состојба на издвоените средства за периодот на исполнување е најмалку еднаква на 5% од пресметаната ЗР во девизи.

Со состојба на 31 декември 2017 година, благајничките записи издадени од НБРМ кои Банката ги има купено на примарен пазар се со рок на достасување од 28 дена и стапка на принос од 3,25% годишно (2016: рок на достасување 28 дена и стапка на принос 3,75% годишно).

Ограничените депозити во износ од 74.422 илјади денари (2016: 251 илјади денари) претставуваат средства во гарантни фондови и ограничени орочени депозити во домашни банки.

19. Средства за тргување

А. Структура на средствата за тргување според видот на финансискиот инструмент

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Хартии од вредност за тргување</i>		
<i>Должнички хартии од вредност за тргување</i>		
Благајнички записи за тргување	-	-
Државни записи за тргување	-	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	-	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
<i>Сопственички инструменти за тргување</i>		
Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
Останати сопственички инструменти	18.256	9.046
	18.256	9.046
Котирани	18.256	9.046
Некотирани		
<i>Деривати за тргување</i>		
Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-
Договори зависни од промената на курсот	-	-
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-
Вкупно средства за тргување	18.256	9.046

19. Средства за тргување (продолжува)
Б. Прекласифицирани средства за тргување
Б.1 Состојба на прекласифицираните средства за тргување

	прекласифициран износ (на датумот на прекласификација)	тековна година 2017		претходна година 2016	
		сметководствена вредност на 31.12.2017 (тековна година)	објективна вредност на 31.12.2017 (тековна година)	сметководствена вредност на 31.12.2016 (претходна година)	објективна вредност на 31.12.2016 (претходна година)
<i>во илјади денари</i>					
Средства за тргување прекласифицирани во 2017 (тековна година) во:					
- финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-
- кредити на и побарувања од Банки	-	-	-	-	-
- кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во 2016 (претходна година) во:					
- финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-
- кредити на и побарувања од Банки	-	-	-	-	-
- кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-

19 Средства за тргување (продолжува)

Б. Прекласифицирани средства за тргување

Б.2 Добивки и загуби од прекласифицираните средства за тргување

	Прекласифицирани во текот на 2017 (тековна година)		Прекласифицирани во текот на 2016 (претходна година)			
	Биланс на успех 2017 (тековна година)	Останати добивки/(загуби) 2017 (тековна година)	Биланс на успех 2017 (тековна година)	Останати добивки/(загуби) 2017 (тековна година)	Биланс на успех 2016 (претходна година)	Останати добивки/(загуби) 2016 (претходна година)
<i>во илјади денари</i>						
Период пред прекласификација						
Средства за тргување прекласифицирани во финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
- нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
- нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
- нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Период по прекласификација						
Средства за тргување прекласифицирани во финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-
- промени во објективната вредност, на нето-основа	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-

19. Средства за тргување (продолжува)

Б. Прекласифицирани средства за тргување (продолжува)

Б.3 Добивки или загуби коишто би биле признаени во Билансот на успех доколку средствата не биле прекласифицирани

	Прекласифицирани во текот на 2017 (тековна година)	Прекласифицирани во текот на 2016 (претходна година)	
	Биланс на успех 2017 (тековна година)	Биланс на успех 2017 (тековна година)	Биланс на успех 2016 (претходна година)
<i>во илјади денари</i>			
Средства за тргување прекласифицирани во финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-
- нето-приходи од тргување	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во кредити на и побарувања од банки	-	-	-
- нето-приходи од тргување	-	-	-
Средства за тргување прекласифицирани во кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-
- нето-приходи од тргување	-	-	-
	-	-	-

20. Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Благајнички записи	-	-
Државни записи	-	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	-	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
	-	-
<i>Сопственички инструменти</i>		
Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
Останати сопственички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-
Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-

21. Дериватни средства и обврски чувани за управување со ризик

		<i>во илјади денари</i>			
		тековна година 2017		претходна година 2016	
		дериватни средства	(дериватни обврски)	дериватни средства	(дериватни обврски)
A	Деривати за заштита од ризик/Деривати чувани за управување со ризик				
A.1	<i>според видот на променливата</i>				
	Деривати чувани за управување со ризик				
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
A.2	<i>според видот на заштита од ризик</i>				
	Заштита од ризикот од објективната вредност	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
B	Вградени деривати	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-	-	-
	Вкупно вградени деривати	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-

22. Кредити и побарувања
22.1 Кредити на и побарувања од банки

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2017		претходна година 2016	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Кредити на банки	-	-	-	-
домашни банки	100.000	-	90.000	-
странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити, со период на достасување над три месеци	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Репо	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Побарувања врз основа на камати	13	-	3	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно кредити на и побарувања од банки пред исправката на вредноста	100.013	-	90.003	-
(Исправка на вредноста)	(100)	-	(90)	-
Вкупно кредити на и побарувања од банки намалени за исправката на вредноста	99.913	-	89.913	-

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	90	-
Исправка на вредноста за годината	10	90
дополнителна исправка на вредноста	300	660
(ослободување на исправката на вредноста)	(290)	(570)
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-
Ефект од курсни разлики	-	-
(Отпишани побарувања)	-	-
Состојба на 31 декември	100	90

22. Кредити и побарувања (продолжува)

22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот

A.

	во илјади денари			
	тековна година 2017		претходна година 2016	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
побарувања по главнина	553.642	1.632.467	314.479	1.585.231
побарувања врз основа на камати	12.269	-	11.946	-
Држава				
побарувања по главнина	-	-	-	-
побарувања врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
побарувања по главнина	33	2.645	36	3.879
побарувања врз основа на камати	20	-	29	-
Финансиски друштва, освен банки				
побарувања по главнина	-	-	-	-
побарувања врз основа на камати	-	-	-	-
Домаќинства				
побарувања по главнина				
станбени кредити	1.879	720.045	428	542.224
потрошувачки кредити	21.240	984.951	27.735	808.757
автомобилски кредити	280	629	1.228	2.113
хипотекарни кредити	64	279.717	4.147	217.033
кредитни картички	10.917	81.403	11.093	88.883
други кредити	119.111	32.369	116.062	27.680
побарувања врз основа на камати	11.303	-	9.627	-
Нерезиденти, освен банки				
побарувања по главнина	-	-	-	-
побарувања врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	697.793	(697.793)	675.507	(675.507)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти пред исправката на вредноста	1.428.551	3.036.433	1.172.317	2.600.294
(Исправка на вредноста)	(10.736)	(108.814)	(17.836)	(135.712)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	1.417.815	2.927.619	1.154.480	2.464.582

Дел од побарувањата по кредити се заложени заради обезбедување обврски по кредити од кредитни линии на МБПР (Белешка 36).

22 Кредити и побарувања (продолжува)
 22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

А. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот (продолжува)

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Движење на исправката на вредноста на поединечна основа		
Состојба на 1 јануари	148.996	439.898
Исправка на вредноста за годината	30.535	55.418
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	79.036 (48.501)	117.997 (62.579)
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	(19.699)	(39.196)
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)	(5) (44.666)	(40) (307.084)
Состојба на 31 декември	115.161	148.996
Движење на исправката на вредноста на групна основа		
Состојба на 1 јануари	4.553	4.706
Исправка на вредноста за годината	(163)	(153)
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	478 (641)	580 (733)
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)	- -	- -
Состојба на 31 декември	4.389	4.553
Вкупно исправка на вредноста на кредитите на и побарувањата од други комитенти	119.550	153.549

22 Кредити и побарувања (продолжува)
 22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)

Б. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на обезбедувањето

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>(сегашна сметководствена вредност на кредитите и побарувањата)</i>		
Првокласни инструменти за обезбедување	82.176	66.806
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	82.176	66.806
државни хартии од вредност	-	-
државни безусловни гаранции	-	-
банкарски гаранции	-	-
Гаранции од друштвата за осигурување и полиси за осигурување	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштвата за осигурување)	-	-
Гаранции од физички лица	1.543.294	1.128.195
Залог на недвижен имот	2.621.688	2.350.627
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	1.169.477	933.023
имот за вршење дејност	1.452.210	1.417.604
Залог на подвижен имот	74.527	57.459
Останати видови обезбедување	15.065	8.592
Необезбедени	8.685	7.382
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	4.345.434	3.619.062

23 Вложувања во хартии од вредност

23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба

A. Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Должнички хартии од вредност</i>	
Благајнички записи	-
Државни записи	938.265
Останати инструменти на пазарот на пари	1.089.327
Обврзници издадени од државата	235.909
Корпоративни обврзници	-
Останати должнички инструменти	-
1.174.174	1.282.758
Котирани	-
Некотирани	-
<i>Сопственички инструменти</i>	
Сопственички инструменти издадени од банки	24.504
Останати сопственички инструменти	78.090
102.594	112.064
Котирани	59.012
Некотирани	43.582
1.276.768	1.394.822
(1.026)	(1.003)
1.275.742	1.393.819

Вкупно вложувања во финансиските инструменти расположливи за продажба пред исправката на вредноста

(Исправка на вредноста)

Вкупно вложувања во финансиските инструменти расположливи за продажба намалени за исправката на вредноста

Движење на исправката на вредноста

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2017	претходна година 2016
Состојба на 1 јануари	1.003
Исправка на вредноста за годината	23
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	26
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	(3)
Ефект од курсни разлики	-
(Отпишани побарувања)	-
1.026	1.003

Состојба на 31 декември

Државните записи издадени од Министерство за финансии на Република Македонија се со рок на достасување од 12 месеци и стапки на принос кои се движат од 1,85% до 2,40% годишно (2016: рок на достасување од 6 и 12 месеци и стапки на принос кои се движат од 2,30% до 2,60% годишно).

Државните обврзници издадени од Министерство за финансии на Република Македонија се со рок на достасување од 2 до 5 години и стапки на принос кои се движат од 2,10% до 4,80% годишно (2016: рок на достасување од 2 до 5 години и стапки на принос од 2,80% до 4,80% годишно).

23 Вложувања во хартии од вредност

23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба

	тековна година 2017		претходна година 2016		
	прекласифициран износ (на датумот на прекласификација)	сметководствена вредност на 31.12.2017 (тековна година)	објективна вредност на 31.12.2017 (тековна година)	сметководствена вредност на 31.12.2016 (претходна година)	објективна вредност на 31.12.2016 (претходна година)
<i>во илјади денари</i>					
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во 2017 (тековна година) во:					
- кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-
- кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во 2016 (претходна година) во:					
- кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-
- кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-

23 Вложувања во хартии од вредност (продолжува)
23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба (продолжува)
Б. Прекласифицирани финансиски средства расположливи за продажба
Б.2 Добивки и загуби од прекласифицираните средства расположливи за продажба

<i>во илјади денари</i>	Биланс на успех 2017 (тековна година)	Останати добивки/(загуби) 2017 (тековна година)	Биланс на успех 2016 (претходна година)	Останати добивки/(загуби) 2016 (претходна година)
<i>Период пред прекласификација</i>				
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-
- промени во објективната вредност, на нето-основа	-	-	-	-
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-
- промени во објективната вредност, на нето-основа	-	-	-	-
	-	-	-	-
<i>Период по прекласификација</i>				
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-
- износ раскнижен од Ревалорозациски резерви	-	-	-	-
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-
- износ раскнижен од ревалорозациски резерви	-	-	-	-
	-	-	-	-

- 23 Вложувања во хартии од вредност (продолжува)**
23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба (продолжува)
Б. Прекласифицирани финансиски средства расположливи за продажба
Б3. Добивки или загуби коишто би биле признаени доколку средствата не биле прекласифицирани

<i>во илјади денари</i>	Биланс на успех 2017 (тековна година)	Останати добивки/(загуби) 2017 (тековна година)	Биланс на успех 2016 (претходна година)	Останати добивки/(загуби) 2016 (претходна година)
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-
- промени во објективната вредност, на нето-основа	-	-	-	-
Средства расположливи за продажба прекласифицирани во кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
- приходи од камата	-	-	-	-
- исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-
- промени во објективната вредност, на нето-основа	-	-	-	-
	-	-	-	-

23 Вложувања во хартии од вредност (продолжува)

23.2 Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување

		<i>во илјади денари</i>	
		тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Должнички хартии од вредност</i>			
	Благајнички записи	-	-
	Државни записи	-	-
	Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
	Обврзници издадени од државата	-	-
	Корпоративни обврзници	-	-
	Останати должнички инструменти	-	-
		-	-
	Котирани	-	-
	Некотирани	-	-
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување пред исправката на вредноста			
(Исправка на вредноста)		-	-
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување намалени за исправката на вредноста		-	-

		<i>во илјади денари</i>	
		тековна година 2017	претходна година 2016
Движење на исправката на вредноста			
Состојба на 1 јануари		-	-
Исправка на вредноста за годината			
	дополнителна исправка на вредноста	-	-
	(ослободување на исправката на вредноста)	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)		-	-
Ефект од курсни разлики		-	-
(Отпишани побарувања)		-	-
Состојба на 31 декември		-	-

24. Вложувања во подружници и во придружени друштва

А Процент на учество на Банката во подружници и во придружени друштва

Назив на подружниците и на придружените друштва	Земја	во %			
		Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас	
		тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-

Б Финансиски информации за придружените друштва - 100 проценти

Назив на придружените друштва	во илјади денари				
	Вкупна актива	Вкупни обврски	Вкупно капитал и резерви	Приходи	Добивка/(загуба) за финансиската година
тековна година 2017	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
претходна година 2016	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-

25. Останати побарувања

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Побарувања од купувачите	9.916	5.810
Однапред платени трошоци	1.118	1.199
Пресметани одложени приходи	-	-
Побарувања за провизии и надомести	9.361	16.292
Побарувања од вработените	-	-
Аванси за нематеријални средства	-	-
Аванси за недвижности и опрема	-	-
Останато	-	-
- Побарувања за повеќе платен ДДВ	32	32
- Материјали и ситен инвентар (залихи)	4.405	6.072
- Сомнителни и спорни побарувања за платен персонален данок	-	-
- Сомнителни и спорни побарувања од судски спорови нотарски трошоци	2.850	3.768
- Сомнителни и спорни побарувања од вработени за кусоци	14.622	20.706
- Побарувања во девизи Money Gram	1.634	1.054
- Сомнителни и спорни други побарувања	2.813	2.311
- Останато	2.599	1.174
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	49.350	58.418
(Исправка на вредноста)	(27.088)	(37.908)
Вкупно останати побарувања намалени за исправката на вредноста	22.262	20.510

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	37.908	72.044
Исправка на вредноста за годината	5.794	25.402
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	6.383	27.164
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	(589)	(1.761)
Ефект од курсни разлики	(1.223)	(1.676)
(Отпишани побарувања)	(1)	(42)
	(15.391)	(57.820)
Состојба на 31 декември	27.088	37.908

26. Заложени средства

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Должнички хартии од вредност	-	-
Сопственички инструменти	-	-
Вкупно заложени средства	-	-

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Почетна сметководствена вредност	51.094	402.997	63.862	58.074	22.253	598.281
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	51.094	402.997	63.862	58.074	22.253	598.281
преземени во текот на годината	3.553	61.177	542	18.061	-	83.333
(продадени во текот на годината)	(3.698)	(126.154)	(8.249)	(19.751)	-	(157.852)
(пренос во сопствени средства)	-	(9.837)	-	-	-	(9.837)
останати преноси	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	50.949	328.183	56.155	56.384	22.253	513.924
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	50.949	328.183	56.155	56.384	22.253	513.924
преземени во текот на годината	12.458	26.785	-	12.958	-	52.201
(продадени во текот на годината)	(19.594)	(77.538)	(169)	(36.813)	(1.239)	(135.353)
(пренос во сопствени средства)	-	(46.552)	-	-	-	(46.552)
останати преноси	5.054	(5.054)	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017(тековна година)	48.867	225.824	55.986	35.529	21.014	384.221
Оштетување	19.867	153.539	41.723	18.720	20.607	254.456
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	19.867	153.539	41.723	18.720	20.607	254.456
загуба поради оштетување во текот на годината	6.897	44.788	4.091	7.290	829	63.896
20% загуба поради оштетување при преземање (продадени во текот на годината)	1.711	38.271	299	9.352	-	49.634
(пренос во сопствени средства)	(1.681)	(62.314)	(4.213)	(7.848)	-	(76.056)
(пренос во сопствени средства)	-	(3.541)	-	-	-	(3.541)
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	26.795	170.743	41.900	27.513	21.436	288.388

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	26.795	170.743	41.900	27.513	21.436	288.388
загуба поради оштетување во текот на годината	7.621	27.406	4.496	4.849	817	45.189
20% загуба поради оштетување при преземање оштетување за претходно отпишано превземено средство (продадени во текот на годината)	5.825	11.954	-	6.976	-	24.755
(пренос во сопствени средства)	-	1.961	-	-	-	1.961
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	30.523	145.439	46.227	19.833	21.014	263.037
Сегашна сметководствена вредност						
на 1 јануари 2016 (претходна година)	31.227	249.458	22.140	39.354	1.646	343.825
на 31 декември 2016 (претходна година)	24.154	157.440	14.255	28.871	817	225.536
на 31 декември 2017 (тековна година)	18.344	80.386	9.759	12.696	-	121.184

Заклучно со 31 декември 2017 година, преземените средства на Банката врз основа на ненаплатени побарувања се со вкупна сметководствена вредност од 121.184 илјади денари, т.е. објективна вредност од 334.973 илјади денари.

Овие средства вклучуваат имот со нето сметководствена вредност од 3.359 илјади денари (2016: 9.014 илјади денари) за кои на 31 декември 2017 година Банката не поседува имотни листови. Банката континуирано го намалува бројот и вредноста на преземени средства за кои нема обезбедено имотни листови.

Според информациите на раководството, овие недвижности на Банката се во катастарски општини во кои сè уште не е воспоставена евиденција на имотни листови, а за дел од имотот во тек е постапка за обезбедување на имотни листови. За овие недвижности Банката поседува други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градби) кои се во согласност со Законот за сопственост.

Последователно и до датумот на Ревизорскиот извештај Банката изврши евидентирање на загуба поради обезвреднување на погоренаведеното превземено средство, и на датумот на овој извештај, нето евидентираната вредност на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања, за кои Банката не поседува имотни листови, е сведена на нула.

28. Нематеријални средства

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

<i>во илјади денари</i>	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земено под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
Набавна вредност								
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	57.943	-	10.508	-	-	-	68.451
зголемувања преку нови набавки	-	2.052	-	-	656	-	-	2.709
зголемувања преку интерен развој	-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нематеријални средства во подготовка	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	59.995	-	10.508	656	-	-	71.160
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	59.995	-	10.508	656	-	-	71.159
зголемувања преку нови набавки	-	2.206	-	1.710	227	-	-	4.143
зголемувања преку интерен развој	-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нематеријални средства во подготовка	-	656	-	-	(656)	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	62.857	-	12.218	227	-	-	75.302

28. Нематеријални средства (продолжува)

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
Амортизација и оштетување								
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	42.000	-	6.476	-	-	-	48.477
амортизација за годината	-	3.398	-	1.251	-	-	-	4.649
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	45.398	-	7.728	-	-	-	53.126
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	45.398	-	7.728	-	-	-	53.126
амортизација за годината	-	3.097	-	1.115	-	-	-	4.212
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	48.495	-	8.842	-	-	-	57.337
Сегашна сметководствена вредност								
на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	15.942	-	4.032	-	-	-	19.974
на 31 декември 2016 (претходна година)	-	14.597	-	2.781	656	-	-	18.034
на 31 декември 2017 (тековна година)	-	14.362	-	3.376	227	-	-	17.965

28. Нематеријални средства (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на нематеријалните средства каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Банката

<i>во илјади денари</i>	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност на:							
на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

29. Недвижности и опрема
А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земено под закуп	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	199.899	12.212	104.721	53.926	6.807	4.501	20.815	402.881
зголемувања	-	11.608	341	460	1.214	71	9.647	373	23.714
пренос од недвижности и опрема во подготовка	-	-	8.426	281	2.916	-	(12.302)	678	-
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(14.764)	(920)	(1.112)	(2.088)	(5)	-	-	(18.890)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	(24)	-	(24)
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	196.743	20.060	104.350	55.967	6.873	1.822	21.866	407.682
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	196.743	20.060	104.350	55.967	6.873	1.822	21.866	407.681
зголемувања	-	354	849	3.420	4.759	76	1.230	414	11.102
пренос од недвижности и опрема во подготовка	-	-	-	250	1.907	-	(2.157)	-	-
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(3.036)	(9.011)	(19)	(12)	-	-	(12.078)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од превземени средства	-	-	-	-	-	-	42.780	-	42.780
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	197.097	17.873	99.009	62.614	6.937	43.675	22.280	449.485

29. Недвижности и опрема
Усогласување на сегашната сметководствена вредност

А. Амортизација и оштетување

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земено под закуп	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)		53.279	10.354	90.793	50.212	4.352	-	11.521	220.511
амортизација за годината	-	4.899	1.100	5.192	2.425	891	-	3.064	17.571
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(5.126)	(920)	(1.112)	(2.088)	(5)	-	-	(9.251)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	53.052	10.534	94.873	50.548	5.239	-	14.585	228.831
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	53.052	10.534	94.873	50.548	5.239	-	14.585	228.831
амортизација за годината	-	4.923	2.942	4.666	2.666	746	-	2.797	18.740
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(2.720)	(8.986)	(19)	(12)	-	-	(11.737)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	57.975	10.756	90.553	53.195	5.973	-	17.382	235.834
Сегашна сметководствена вредност									
на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	146.620	1.858	13.928	3.715	2.455	4.501	9.294	182.370
на 31 декември 2016 (претходна година)	-	143.690	9.525	9.478	5.419	1.635	1.822	7.281	178.850
на 31 декември 2017 (тековна година)	-	139.122	7.117	8.457	9.419	965	43.675	4.898	213.651

29. Недвижности и опрема

Сметководствена вредност на ставките на недвижностите и опремата каде што постои ограничување на сопственоста

Б. и/или се заложени како обезбедување за обврските на Банката

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцела- риска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност на:									
на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

30 Тековни и одложени даночни средства и обврски
30.1 Тековни даночни средства и тековни даночни обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	2.944	5.939

Износот од 2,944 илјади денари произлегува од обврската за плаќање на данокот на добивка по Годишна сметка за 2017 година.

30 Тековни и одложени даночни средства и обврски

30.2 Одложени даночни средства и одложени даночни обврски

А Признаени одложени даночни средства и одложени даночни обврски

<i>во илјади денари</i>	тековна година 2017			претходна година 2016		
	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето-основа	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето-основа
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-	-	-

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски

Б. Непризнанени одложени даночни средства

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Даночни загуби	-	-
Даночни кредити	-	-
Вкупно непризнаени одложени даночни средства	-	-

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски

Усогласување на движењата на одложените даночни средства и одложените

В. даночни обврски во текот на годината

	Состојба на 1 јануари	Признаени во текот на годината во:		Состојба на 31 декември
		Биланс на успех	Капиталот	
<i>во илјади денари</i>				
претходна година 2016				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-
тековна година 2017				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-

31. Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување
А. Нетековни средства кои се чуваат за продажба

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Нематеријални средства	-	-
Недвижности и опрема	-	-
Вкупно нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-

Б. Група за отуѓување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Група на средства за отуѓување</i>		
Финансиски средства	-	-
Нематеријални средства	-	-
Недвижности и опрема	-	-
Вложувања во придружените друштва	-	-
Побарувања за данок на добивка	-	-
Останати средства	-	-
<i>Вкупно група на средства за отуѓување</i>	-	-
<i>Обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување</i>		
Финансиски обврски	-	-
Посебна резерва	-	-
Обврски за данок на добивка	-	-
Останати обврски	-	-
<i>Вкупно обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување</i>	-	-

В. Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-

32. Обврски за тргување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Депозити на банки</i>		
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку		
ноќ	-	-
Орочени депозити	-	-
Останати депозити	-	-
	-	-
<i>Депозити на други комитенти</i>		
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку		
ноќ	-	-
Орочени депозити	-	-
Останати депозити	-	-
	-	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>		
Инструменти на пазарот на пари	-	-
Сертификати за депозит	-	-
Издадени обврзници	-	-
Останато	-	-
	-	-
<i>Останати финансиски обврски</i>	-	-
<i>Деривати за тргување</i>		
Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-
Договори зависни од промената на курсот	-	-
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-
	-	-
Вкупно обврски за тргување	-	-

33. Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

<i>во илјади денари</i>			
тековна година 2017		претходна година 2016	
сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување	сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување
<i>Депозити на банки</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ			
-	-	-	-
Орочени депозити			
-	-	-	-
Останати депозити			
-	-	-	-
<i>Депозити на други комитенти</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ			
-	-	-	-
Орочени депозити			
-	-	-	-
Останати депозити			
-	-	-	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>			
Инструменти на пазарот на пари			
-	-	-	-
Сертификати за депозит			
-	-	-	-
Издадени обврзници			
-	-	-	-
Останато			
-	-	-	-
<i>Субординирани обврски</i>			
-	-	-	-
<i>Останати финансиски обврски</i>			
-	-	-	-
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање			
-	-	-	-

34. Депозити
34.1 Депозити на банки

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2017		претходна година 2016	
	краткорочни	Долгорочни	краткорочни	долгорочни
Тековни сметки	-	-	-	-
домашни банки	28	-	11	-
странски банки	-	-	-	-
Депозити по видување	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-	-
домашни банки	55.342	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Ограничени депозити	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Останати депозити	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	-	-	-	-
домашни банки	24	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно депозити на банки	55.393	-	11	-

34. Депозити (продолжува)

34.2 Депозити на други комитенти

<i>во илјади денари</i>				
тековна година 2017		претходна година 2016		
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
Тековни сметки	933.614	-	886.298	-
Депозити по видување	893	-	973	-
Орочени депозити	572.599	17.043	702.542	13.576
Ограничени депозити	58.603	-	18.866	1.694
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	969	-	1.272	-
	1.566.677	17.043	1.609.951	15.270
Држава				
Тековни сметки	135	-	11.711	-
Депозити по видување	819	-	819	-
Орочени депозити	-	-	-	-
Ограничени депозити	-	-	1	-
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	-	-	-	-
	954	-	12.531	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Тековни сметки	41.142	-	32.729	-
Депозити по видување	338	-	77	-
Орочени депозити	55.033	-	56.186	-
Ограничени депозити	724	2.919	729	2.918
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	42	-	51	-
	97.278	2.919	89.772	2.918

34. Депозити (продолжува)

34.2 Депозити на други комитенти (продолжува)

<i>во илјади денари</i>					
		тековна година 2017		претходна година 2016	
		краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Финансиски друштва, освен банки					
Тековни сметки		3.069	-	4.523	-
Депозити по видување		-	-	-	-
Орочени депозити		123.000	495.127	91.000	370.919
Ограничени депозити		938	936	5.327	755
Останати депозити		-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити		857	-	544	-
		127.864	496.062	101.394	371.674
Домаќинства					
Тековни сметки		1.261.548	-	1.021.596	-
Депозити по видување		346.623	-	297.528	-
Орочени депозити		1.112.191	1.000.808	1.292.056	887.615
Ограничени депозити		23.221	99.448	40.098	102.183
Останати депозити		-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити		1.185	-	1.498	-
		2.744.768	1.100.256	2.652.775	989.798
Нерезиденти, освен банки					
Тековни сметки		5.098	-	4.198	-
Депозити по видување		-	-	-	-
Орочени депозити		-	-	-	-
Ограничени депозити		1.231	-	3.911	-
Останати депозити		-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити		-	-	-	-
		6.329	-	8.109	-
Тековна достасаност		528.618	(528.618)	620.768	(620.768)
Вкупно депозити на други комитенти		5.072.488	1.087.661	5.095.301	758.892

35. Издадени должнички хартии од вредност

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Инструменти на пазарот на пари	-	-
Сертификати за депозит	-	-
Издадени обврзници	-	-
Останато	-	-
Обврски врз основа на камати за издадени хартии од вредност	-	-
Вкупно издадени должнички хартии од вредност	-	-

36. Обврски по кредити

А. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на кредитодавателот

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2017		претходна година 2016	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Банки				
<i>резиденти</i>				
Обврски по кредити	207	386.272	206	445.800
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	1.019	-	1.155	-
<i>нерезиденти</i>				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	2.312	-	2.312
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-транзакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Домаќинства				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	108.500	(108.500)	114.735	(114.735)
Вкупно обврски по кредити	109.726	280.084	116.095	333.377

36. Обврски по кредити (продолжува)

Б *Обврски по кредити според
кредитодавателот*

<i>во илјади денари</i>			
тековна година 2017		претходна година 2016	
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>домашни извори:</i>			
Банки	1.226	386.272	1.361
Држава	-	2.312	-
	1.226	388.584	1.361
<i>странски извори:</i>			
Банки	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки	-	-	-
Тековна достасаност	108.500	(108.500)	114.735
Вкупно обврски по кредити	109.726	280.084	116.095
		445.800	2.312
		448.112	
			333.377

36. Обврски по кредити (продолжува)

Деталите за обврските по кредити во согласност со склучените договори се како што следува:

Назив на кредитна линија	Валута	Датум на потпишување Договор/Анекс	Каматна стапка	Година на достасување
Под-договор за заем на користење на средства од обновлив кредитен фонд (ЗКДФ)	МКД со девизна клаузула	6.7.2011	0.5%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Договор за кредит за поддршка на микро, мали и средни трговски друштва со средства од Посебниот кредитен фонд (ПКФ)	МКД со девизна клаузула	18.10.2011	3%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот од Италијанската кредитна линија (ИКЛ)	ЕУР	Договор 29.7.2004 Анекс бр.3 – 20.9.2011	3%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти // од кредитната линија ЕИБ во износ од 50.000.000 евра и Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти /// во износ од 100.000.000 евра.	ЕУР	16.12.2011; 12.7.2012 Анекс 23.7.2015	1%	2019-2022 година
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти од IV кредитната линија ЕИБ во износ од 100.000.000 евра.	ЕУР	26.5.2014 Анекс 23.07.2015	1%	2024 година
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и трајни обртни средства	МКД со девизна клаузула	18.11.2014	3%-3,5%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Анекс бр 1. Кон Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и трајни обртни средства	ЕУР	14.11.2016	Тромесечен Еурибор плус 0,75%, но не помалку од 0,75%	Во согласност со договорите со крајните корисници

Како обезбедување за овие обврски по кредити, Банката има потпишано менична изјава со која правата и обврските се уредени во форма на нотарски акт со извршна клаузула и има заложено дел од побарувањата по кредити (Белешка 22.2)

37. Субординирани обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Обврски по субординирани депозити</i>		
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
<i>Обврски по субординирани кредити</i>		
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
<i>Обврски по субординирани издадени должнички хартии од вредност</i>		
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
Откупливи приоритетни акции	-	-
Вкупно субординирани обврски	-	-

38. Посебна резерва и резервирања

<i>во илјади денари</i>	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложени	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Резервирања за пензиите и за други користи за вработените	Резервирања за преструктурирањето	Резервирања за неповолните договори	Останати резервирања	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	3.780	1.664	-	-	-	-	8.284
дополнителни резервирања во текот на годината	1.561	6.303	-	-	-	-	7.864
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(1.325)	(1.664)	-	-	-	-	(2.989)
Ефект од курсни разлики	4	-	-	-	-	-	4
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	4.020	6.303	-	-	-	-	10.323
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	4.020	6.303	-	-	-	-	10.323
дополнителни резервирања во текот на годината	1.859	-	-	-	-	138	1.997
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(1.173)	-	-	-	-	-	(1.173)
Ефект од курсни разлики	(14)	-	-	-	-	-	(14)
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	4.691	6.303	-	-	-	138	11.132

39. Останати обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Обврски кон добавувачите	7.572	4.713
Добиени аванси	4.104	4.007
Обврски за провизиите и надоместите	-	-
Пресметани трошоци	671	890
Разграничени приходи од претходна година	3.855	3.866
Краткорочни обврски кон вработените	-	-
Краткорочни обврски за користите на вработените	-	-
Останато	5.244	
- Обврски по основ на распределба на добивка		9.350
- Обврски за деловна успешност	5.739	6.327
- Обврски за виза домашен сетлмент	4.147	3.433
- Обврски за виза странски сетлмент	2.508	1.066
- Обврски за нераспределен девизен прилив правни лица	8.734	5.987
- Обврски за нераспределен девизен прилив физички лица	3.100	1.919
- Обврски по основ на ДДВ	3.415	156
- Обврски од затворени сметки на правни лица	4.636	5.671
- Обврски од неажурирани сметки на нерезиденти	2.751	2.977
- Обврски по основ на превземени депозити од Штедилница Мак БС	1.722	-
- Обврски по основ на примени средства од брокерско работење	2.516	450
- Останато	8.895	5.779
Вкупно останати обврски	69.608	56.591

40. Запишан капитал

А. Запишан капитал

<i>во денари</i>		<i>број на издадени акции</i>				<i>во илјади денари</i>		
Номинална вредност по акција		обични акции		неоткупливи приоритетни акции		Вкупно запишан капитал		
	неоткупливи приоритетни акции	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016	
обични акции								
Состојба на 1 јануари - целосно платени	1.000	-	907.888	907.888	-	-	907.888	907.888
Запишани акции во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
Реализација на опциите на акции	-	-	-	-	-	-	-	-
Поделба/окрупнување на номиналната вредност на акција	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември - целосно платени	1.000	-	907.888	907.888	-	-	907.888	907.888

Со состојба на 31 Декември 2017 вкупниот акционерски капитал на Банката изнесува 907,888 илјади денари (31 декември 2016 : 907,888 илјади денари) и истиот се состои од 907,888 (31 декември 2016 : 907,888) одобрени и во целост платени обични акции. Номиналната вредност по акција изнесува 1,000 денари (31 декември 2016 : 1,000 денари).

40. Запишан капитал (продолжува)

Б. Дивиденди

Б.1 Објавени дивиденди и платени дивиденди од страна на Банката

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Објавени дивиденди и платени дивиденди за годината	74.649	35.307

	<i>во денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Дивиденда по обична акција	82,22	38,89
Дивиденда по приоритетна акција	-	-

Со Одлука на Собранието на Банката на ден 31.03.2017 година за употреба и распоредување на нераспределената добивка на Банката за 2016 година извршена е распределба на нераспределената добивка за 2016 година за дивиденди на обични акции во бруто-износ од 74,649 илјади денари, односно износот на дивидендата по бруто-акција е 8,222 % од номиналната вредност.

Б.2 Објавени дивиденди по денот на Билансот на состојба (не се прикажани обврски за дивиденди во Билансот на состојба)

		<i>во илјади денари</i>	
		тековна година 2017	претходна година 2016
Објавени дивиденди по 31 декември		-	-
		<i>во илјади денари</i>	
		тековна година 2017	претходна година 2016
Дивиденда по обична акција		-	-
Дивиденда по приоритетна акција		-	-

40. Запишан капитал (продолжува)

В. Акционери чија сопственост надминува 5% од акциите со право на глас

	<i>во илјади денари</i>		<i>во %</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016	тековна година 2017	претходна година 2016
Име на акционерот	Запишан капитал (номинална вредност)	Запишан капитал (номинална вредност)	право на глас	право на глас
Тетекс АД Тетово со поврзаните	451.789	450.254	49,76%	49,59%
Вкупно	451.789	450.254	49,76%	49,59%

41. Заработка по акција
A. Основна заработка по акција

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции</i>		
Нето-добивка за годината	100.128	83.680
Дивиденда за неоткупливи приоритетни акции	-	-
Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции (наведете одделно)	-	-
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции	100.128	83.680

	<i>број на акции</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Пондериран просечен број на обичните акции</i>		
Издадени обични акции на 1 јануари	907.888	907.888
Ефекти од промените на бројот на обичните акции во текот на годината (наведете ги сите настани поодделно)	-	-
Купопродажба на сопствени акции	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември	907.888	907.888
Основна заработка по акција (во денари)	110	92

Основната заработка по акција се пресметува по пат на делење на добивката која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број обични акции во оптек во текот на годината.

41. Заработка по акција (продолжува)

Б. Разводната заработка по акција

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводната)</i>	-	-
Нето-добивка за годината која им припаѓа на имателите на обични акции	-	-
Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции за ефектите на сите издадени потенцијални обични акции (наведете одделно)	-	-
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводната)	-	-

	<i>број на акции</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
<i>Пондериран просечен број обични акции (разводнет)</i> Издадени обични акции на 1 јануари	-	-
Ефекти од издавањето на потенцијалните обични акции (наведете ги сите настани поодделно)	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции (разводнети) на 31 декември	-	-
Разводната заработка по акција (во денари)	-	-

42. Потенцијални обврски и потенцијални средства

42.1 Потенцијални обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Платежни непокриени гаранции		
во денари	211.029	184.702
во странска валута	7.379	6.994
во денари со валутна клаузула	949	21.238
Чинидбени непокриени гаранции		
во денари	15.673	31.183
во странска валута	-	-
во денари со валутна клаузула	4.249	-
Непокриени акредитиви		
во денари	-	-
во странска валута	1.485	1.485
во денари со валутна клаузула	-	-
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	77.694	75.506
Неискористени лимити на кредитни картички	59.338	60.986
Преземени обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити	61.425	39.863
Останати непокриени потенцијални обврски	458	521
Издадени покриени гаранции	20.761	27.106
Покриени акредитиви	-	-
Останати потенцијални обврски	-	-
<i>Вкупно потенцијални обврски пред посебната резерва</i>	460.441	449.585
(Посебна резерва)	(4.692)	(4.020)
Вкупно потенцијални обврски намалени за посебната резерва	455.750	445.565

42 Потенцијални обврски и потенцијални средства

42.1 Потенцијални обврски (продолжува)

Преземените обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити во износ од 61,425 илјади денари (2016: 39,863 илјади денари) се однесуваат на неискористени кредитни лимити од револвинг кредити. Овие договори имаат фиксни лимити и вообичаено се одобруваат за период од една година. Овие потенцијални обврски претставуваат вонбилансна изложеност на кредитен ризик и во Билансот на состојба се признаваат само провизиите и исправките на потенцијалните загуби сè до моментот кога преземените и потенцијалните обврски ќе бидат исполнети или ќе достасаат. Потенцијалните обврски објавени во оваа белешка се неотповикливи.

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2017, судските постапки кои се водат против Банката изнесуваат вкупно 59,691 илјади денари. (2016: 54,994 илјади денари).

Освен тоа, разни правни спорови и побарувања може да се појават и во иднина во текот на редовното деловно работење на Банката. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од ова проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Банката смета дека потенцијалните правни спорови и побарувања нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години од поднесување на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според процените на раководството на Банката, не постојат какви било дополнителни услови од кои може да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

42.2 Потенцијални средства

Вкупно потенцијални средства

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Побарување по основ на договор за отстапување на побарувања	12.000	12.000
	12.000	12.000

43. Работи во име и за сметка на трети лица

	<i>во илјади денари</i>					
	тековна година 2017			претходна година 2016		
	средства	обврски	нето-позиција	средства	обврски	нето позиција
Администрирање на средствата во име и за сметка на трети лица						
Депозити во денари	-	27.916	(27.916)	-	27.789	(27.789)
Депозити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Кредити во денари	27.916	-	27.916	27.789	-	27.789
Кредити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во денари	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во странска валута	-	-	-	-	-	-
Управување на средствата во име и за сметка на трети лица	-	-	-	-	-	-
Депозити во денари	-	-	-	-	-	-
Депозити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Кредити во денари	-	-	-	-	-	-
Кредити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во денари	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во странска валута	-	-	-	-	-	-
Старателски сметки	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Вкупно	27.916	27.916	-	27.789	27.789	-

Банката повремено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства не се вклучени во овие финансиски извештаи, поради тоа што тие не се средства на Банката.

44 Трансакции со поврзаните страни

Во согласност со Законот за банките како поврзани страни со Банката се: лица со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица, акционери со квалификувано учество во Банката (директно или индиректно поседување најмалку 5% од вкупниот број акции или од издадените акции со право на глас во Банката или овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката) и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица, подружници на Банката и други лица со кои Банката има блиски врски.

Банката кредитира, врши работи на платен промет и депонира средства на претпријатија и финансиски институции со кои е поврзана. Раководството на Банката смета дека овие трансакции се вршат врз нормални пазарни услови и во нормалниот тек на деловните активности. Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните лица со Банката со состојба на и за годините што завршија на 31 декември 2017 и 2016 година се како што следува:

44. Трансакции со поврзаните страни

А. Биланс на состојба

во илјади денари

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)						
Средства						
Тековни сметки	-	-	-	358	227	584
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања						
хипотекарни кредити	-	-	-	-	-	-
потрошувачки кредити	-	-	-	3.872	719	4.592
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	15.059	-	-	14.265	2.446	31.769
Вложувања во хартиите од вредност (Исправка на вредноста)	(16)	-	-	(39)	(13)	(68)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	15.043	-	-	18.457	3.378	36.878

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
Биланс на состојба (Продолжува)

A. Обврски

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	17.890	-	-	37.655	473.619	529.164
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	208	-	-	-	-	208
Вкупно	18.098	-	-	37.655	473.619	529.372
Потенцијални обврски						
Издадени гаранции	14.068	-	-	-	-	14.068
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)	15.992 (52)	-	-	2.127 (47)	279 (5)	18.398 (104)
Вкупно	30.008	-	-	2.080	274	32.361
Потенцијални средства						
Примени гаранции	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
A. Биланс на состојба (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)						
Средства						
Тековни сметки	-	-	-	311	132	443
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања						
хипотекарни кредити	-	-	-	-	-	-
потрошувачки кредити	-	-	-	3.453	924	4.376
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	23	-	-	9.061	335	9.419
Вложувања во хартиите од вредност	-	-	-	-	-	-
(Исправка на вредноста)	(1)	-	-	(30)	(9)	(41)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	21	-	-	12.795	1.381	14.198

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
A. Биланс на состојба (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)						
Обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	54.835	-	-	24.459	300.310	379.604
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	208	-	-	-	6	214
Вкупно	55.044	-	-	24.459	300.316	379.819
Потенцијални обврски						
Издадени гаранции	3.653	-	-	-	-	3.653
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)	1.000 (13)	-	-	2.213 (50)	333 (7)	3.547 (70)
Вкупно	4.640	-	-	2.163	327	7.130
Потенцијални средства						
Примени гаранции						
Останати потенцијални средства						
Вкупно	-	-	-	-	-	-

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2017 (тековна година)						
Приходи						
Приходи од камата	39	-	-	754	133	926
Приходи од провизии и надомести	482	-	-	119	70	672
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	-	-	-	-
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	521	-	-	873	203	1.598
Расходи						
Расходи за камата	509	-	-	360	9.382	10.251
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	15	-	-	5	4	23
Останати расходи	15.403	-	-	3	1.634	17.041
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	15.927	-	-	368	11.020	27.315

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2016 (претходна година)						
Приходи						
Приходи од камата	1	-	-	552	115	668
Приходи од провизии и надомести	526	-	-	92	64	681
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	-	-	-	-
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	527	-	-	644	178	1.349
Расходи						
Расходи за камата	286	-	-	384	1.696	2.365
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	1	-	-	7	(7)	2
Останати расходи	14.166	-	-	(7)	1.676	15.836
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	14.453	-	-	385	3.365	18.203

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

В. Надомести на раководниот кадар на Банката

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2017	претходна година 2016
Краткорочни користи за вработените	39.149	41.818
Користи по престанокот на вработувањето	-	-
Користи поради престанок на вработувањето	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-	-
Останато	2.793	1.612
Вкупно	41.942	43.430

Со 31 Декември 2017 година надоместите на лицата со посебни права и одговорности изнесуваат 41.942 илјади денари (2016: 43.430 илјади денари), од кои 39.149 илјади денари (2016: 41.818 илјади денари) се однесуваат на плати на 36 лица со посебни права и одговорности, а 2.793 илјади денари се однесуваат на награди на членовите на Управен Одбор и лицата со посебни права и одговорности од годишната добивка на Банката, на исплатени јубилејни награди на лицата со посебни права и одговорности, на исплатен регрес за годишен одмор на 35 лица со посебни права и одговорности.

45. Наеми
A. Наемодавател
A.1 Побарувања по финансиски наеми

	Вкупно побарувања по финансиски наем	Период на достасување на побарувањата по финансиски наем		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
<i>во илјади денари</i>				
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)
A.2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми

	Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
<i>во илјади денари</i>				
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
<i>во илјади денари</i>							
Вредност на имотот даден под оперативен наем:							
состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател
Б.1 Обврски по финансиски наеми

	Вкупно обврски по финансиски наем	Период на достасување на обврските по финансиски наем		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
<i>во илјади денари</i>				
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-
	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-
	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б.1 Обврски по финансиски наеми (продолжува)

во илјади денари

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Вредност на имотот земен под финансиски наем: Набавна вредност							
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
Акумулирана амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател (продолжува)
Обврски по финансиски наеми
Б.1 (продолжува)

во илјади денари

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
<i>Состојба на 31 декември 2016 (претходна година)</i>	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
<i>Состојба на 31 декември 2017 (тековна година)</i>	-	-	-	-	-	-	-
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2016 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

46. Плаќања врз основа на акции

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2017	претходна година 2016
Датум на давање на опцијата	-
Датум на истекување на опцијата	-
Цена на реализација на опцијата	-
Цена на акцијата на датумот на давање на опцијата	-
Варијанса	-
Очекуван принос на дивидендата	-
Каматна стапка	-
Објективна вредност на датумот на давање на опцијата	-

тековна година 2017		претходна година 2016	
број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции
Состојба на 1 јануари	-	-	-
Промени во текот на годината:			
опции дадени на членовите на Надзорниот одбор	-	-	-
опции дадени на членовите на Управниот одбор	-	-	-
останати дадени опции	-	-	-
форфетирани опции	-	-	-
реализирани опции	-	-	-
опции со истечен краен рок	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-

47 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година.

48 Настани по датумот на известување

Согласно барањата на Меѓународниот сметководствен стандард 10 (Настани по датумот на билансот на состојба), Банката има обврска да изврши обелоденување на некорективните настани кои се случиле после датумот на билансот на состојба, односно помеѓу крајот на периодот на известување и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање.

Банката, со датум 01.01.2018 година изврши усогласувања согласно измените во Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки за подготовка на финансиските извештаи донесена од страна на НБРМ и стапувањето во сила на стандардот МСФИ 9, кој го замени постоечкиот МСС 39. Истите стапуваат во сила на 01.01.2018 година.

Банката изврши оценка на сите финансиски средства на 01.01.2018 година. Во зависност од деловната цел, Банката изврши нивно класифицирање во соодветен деловен модел и го утврди начинот на мерење на објективната вредност на финансиските инструменти.

Должничките инструменти кои се класифицирани во деловниот модел кој има за цел наплата на договорените парични текови и единствено отплати на главница и камата, се мерат по амортизирана набавна вредност. Согласно барањата на МСФИ 9, Банката на 01.01.2018 година изврши класифицирање на портфолиото на должнички инструменти во категорија на финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност, и истото немаше влијание врз билансите на Банката.

48 Настани по датумот на известување

Сопственичките инструменти се класифицираат и се мерат по објективна вредност (немаат договорни парични текови врз основа на главница и камата, односно не го исполнуваат условот СППИ). Сопственичките инструменти кои Банката ги чува за тргување, задолжително се мерат по објективна вредност и сите промени во објективната вредност се евидентираат во Билансот на успех. За сопственичките инструменти со кои не се тргува, Банката при првичното признавање избира дали промените на објективната вредност ќе ги евидентира во Билансот на успех или во Ревалоризациските резерви во рамки на Останата сеопфатна добивка.

Согласно барањата на МСФИ 9, Банката на 01.01.2018 година изврши класифицирање на портфолиото на сопственички инструменти кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка и сопственички инструменти кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех. За вложувањата на Банката во одредени специфични институции (како КИБС, ЦДХВ и сл.) за коишто нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и/или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност. Банката ги класифицира овие вложувања како финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка.

Материјалниот ефект на Банката на 01.01.2018 година, како разлика помеѓу објективната и сметководствената вредност на сопственичките инструменти изнесува 3.892 илјади мкд евидентирана акумулирана загуба.

Кредитното портфолио согласно избраниот деловен модел и спроведениот СППИ тест, како и до 01.01.2018 година, ќе продолжи да се мери по амортизирана набавна вредност. За усогласување со барањата на МСФИ 9, Банката не изврши прекнижување на други сметки и нема влијание врз билансите на Банката.

Законска обврска за составување на годишна сметка и годишен извештај за работењето согласно одредбите на ЗТД

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка која ја изготвуваат трговските друштва вклучува биланс на состојба и биланс на успех и објаснувачки белешки.

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка и финансискиот извештај кои се однесуваат за иста деловна година и кои се подготвени согласно одредбите на Законот и со прописите за сметководство треба да содржат идентични податоци за состојбата на средствата, обврските, приходите, расходите, главнината и остварената добивка односно загуба на друштвото за деловната година.

Согласно член 477 од Законот за трговски друштва, Органот на управување на Друштвото, покрај годишната сметка, односно финансиските извештаи, е должен, по завршување на секоја деловна година да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната година со содржина определена во член 384 став 7 од ЗТД.

Годишната сметка на Друштвото и Годишниот извештај за работење се дадени во Додатоците 2 и 3.

Органот на Управување на Друштвото го разгледал и одобрил Годишниот извештај за работење.

Годишна сметка за 2017 година

- Биланс на состојба
- Биланс на успех

БИЛАНС НА СОСТОЈБАТА
На ден 31.12.2017 година

(во денари)

р.б.	ПОЗИЦИЈА	Ознак на АОП	ИЗНОС	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
	АКТИВА			
1.	Парични средства и парични еквиваленти	140	1.474.100.158	1.096.112.333
2	Вложувања во должнички ХВ кои може да се користат за рефинансирање во НБРМ (142+143+144)	141	0	0
2а.	Благајнички записи	142		
2б.	Државни хартии од вредност	143		
2в.	Исправка на вредноста	144		
3	Кредити на и побарувања од банки (146+147+148-149)	145	89.912.498	99.913.302
3а.	Кредити	146	90.002.500	100.013.333
3б.	Депозити	147	0	0
3в.	Останати побарувања	148		
3г.	Исправка на вредноста	149	90.002	100.031
4	Кредити на и побарувања од други коминтенти (151+152-153)	150	3.635.264.685	4.362.972.172
4а.	Кредити	151	3.814.906.572	4.495.278.063
4б.	Останати побарувања	152		
4в.	Исправка на вредноста	153	179.641.888	132.305.891
5	Должнички хартии од вредност (155+156+157-158)	154	1.743.278.430	1.699.747.319
5а.	Благајнички записи	155	460.520.770	525.573.406
5б.	Државни хартии од вредност	156	1.089.327.067	938.264.575
5в.	Останати должнички хартии од вредност	157	193.430.593	235.909.338
5г.	Исправка на вредноста	158	0	0
6.	Вложувања во сопственички инструменти	159	120.107.348	119.824.826
7	Вложувања во придружени друштва (161+162)	160	0	0
7а.	Вложувања во банки	161		
7б.	Останати вложувања во придружени претпријатија	162		
8.	Вложувања во подружници (164+165)	163	0	0

8а.	Вложувања во банки	164		
8б.	Останати вложувања во подружници	165		
9.	Заеднички вложувања (167+168)	166	0	0
9а.	Заеднички вложувања во банки	167		
9б.	Останати заеднички вложувања	168		
10.	Нематеријални средства (170+171+172+173+174)	169	18.033.949	17.965.041
10а.	Основачки издатоци	170		
10б.	Издатоци за истражување и развој	171		
10в.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	172	2.780.548	3.376.131
10г.	Гудвил	173		
10д.	Останати нематеријални средства	174	15.253.401	14.588.910
11.	Материјални средства (176+177+178)	175	178.849.828	213.650.649
11а.	Земјиште	176		
11б.	Недвижности и опрема	177	169.746.917	165.078.559
11в.	Останати материјални средства	178	9.102.911	48.572.090
12.	Останати средства/побарувања (180+181+182+183+184+185+186+187+188+189+190+191-192)	179	245.098.293	213.336.640
12а.	Ограничени депозити	180	251.073	71.008.739
12б.	Дериватни средства чувани за управување со ризик	181		
12в.	Вградени деривати	182		
12г.	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	183		
12д.	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	184	225.536.006	121.183.910
12ф.	Заложени средства	185		
12е.	Аванси за нематеријални средства	186		
12ж.	Аванси за материјални средства	187		
12з.	Побарување за данок од добивка	188	0	0
12с.	Одложени даночни средства	189		
12и.	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	190		
12ј.	Останати побарувања	191	57.219.513	48.231.617
12к.	Исправка на вредноста	192	37.908.299	27.087.626
13.	Одложени приходи и однапред платени трошоци	193	1.198.715	1.118.292
14.	ВКУПНА АКТИВА (140+141+145+150+154+159+160+163+166+169+175+179+193)	194	7.505.843.903	7.824.640.574
	ПАСИВА:			

15.	ОБВРСКИ (196+202+208+213+222+223+227)	195	6.392.732.824	6.706.575.130
16	Обврски кон банки (197+198+199+200+201)	196	447.171.495	442.890.788
16а.	Трансакциски сметки	197	10.584	27.947
16б	Депозити	198	0	55.365.150
16в.	Ограничени депозити	199		
16г.	Обврски по кредити	200	447.160.911	387.497.691
16д	Останати обврски	201		
17	Обврски кон други комитенти (203+204+205+206+207)	202	5.856.504.637	6.162.461.963
17а.	Трансакциски сметки	203	1.993.829.930	2.267.887.763
17б	Депозити	204	3.725.699.618	3.742.295.554
17в.	Ограничени депозити	205	134.663.089	149.966.646
17г.	Обврски по кредити	206	2.312.000	2.312.000
17д	Останати обврски	207		
18	Обврски по издадени должнички хартии од вредност (209+210+211+212)	208	0	0
18а.	Издадени инструменти на пазарот на пари	209		
18б	Издадени сертификати за депозит	210		
18в.	Издадени обврзници	211		
18г.	Останати издадени должнички хартии од вредност	212		
19	Останати обврски (214+215+216+217+218+219+220+221)	213	74.866.996	86.235.275
19а.	Дериватни обврски чувани за управување со ризик	214		
19б	Вградени Деривати	215		
19в.	Обврски за тргување	216		
19г.	Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	217		
19д	Обврски за данок на добивка	218	5.938.769	2.944.057
19ф.	Одложени даночни обврски	219		
19е.	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	220		
19ж	Останати обврски	221	68.928.227	83.291.218
20	Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди	222	3.866.292	3.854.763
21	Резервирања за ризици и обврски (224+225+226)	223	10.323.404	11.132.341
21а.	Резервирања за вонбилансна кредитна изложеност	224	4.020.491	4.691.758
21б	Резервирања за пензии и за други користи на вработените	225	0	137.670
21в.	Останати резервирања	226	6.302.913	6.302.913

22	Субординирани обврски	227		
23	КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (229+230 -231+232+235+230+236-237+238-239+240)	228	1.113.111.079	1.118.065.444
24	Запишан капитал	229	907.888.000	907.888.000
25	Премии од акции	230	126.879	126.879
26	Откупени сопствени акции (-)	231		
27	Резерви (233+234)	232	93.878.313	98.521.451
27a.	Законска и статутарна резерва	233	93.878.313	98.521.451
27б	Останати резерви	234		
28	Ревалоризациски резерви и остнати разлики од вреднувањето	235	27.537.822	7.012.351
29	Добивка за финансиската година	236	83.680.065	100.128.330
30	Загуба за финансиската година (-)	237	0	0
31	Задржана добивка	238	0	4.388.433
32	Пренесена загуба (-)	239	0	0
33	Малцинско учество	240		
34	ВКУПНА ПАСИВА (195+228)	241	7.505.843.903	7.824.640.574
	ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА			
35	Вонбилансна евиденција -актива	242	4.011.076.626	4.283.792.988
36	Вонбилансна евиденција -пасива	243	4.011.076.626	4.283.792.988

Назив на банката
Адреса, седиште и телефон
Единствен даночен број

ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ
Народен фронт 19А Скопје
4030006597638

БИЛАНС НА УСПЕХ
На ден 31.12.2017 година

(во денари)

Ред бр. 1	ПОЗИЦИЈА 2	Ознака на АОП 3	ИЗНОС	
			Претходна година 4	Тековна година 5
1.	Приходи од камата	001	320.982.130	332.845.435
2.	Расходи за камата	002	56.959.636	67.712.657
3	Приходи за провизии и надомести	003	173.048.233	152.237.614
4	Расходи за провизии и надомести	004	27.869.691	25.664.758
5.	Приходи од вложувања во придружени друштва, подружници и заеднички	005		
6.	Нето добивка од трансакции со хартии од вредноста	006	1.080.370	3.763.159
7	Нето загуба од трансакции со хартии од вредност	007		0
8	Нето добивка од курсни разлики	008	9.132.136	9.280.556
9	Нето загуба од курсни разлики	009	0	0
10	Останати приходи од дејноста	010	135.569.948	98.802.574
11	Трошоци за вработените (012+013+014)	011	156.104.183	164.246.301
11а.	Плати	012	101.241.324	105.578.692
11б.	Трошоци за даноци и придонеси за задолжително социјално осигурување	013	49.279.886	51.373.517
11в.	Останати користи за вработените	014	5.582.973	7.294.092
12	Амортизација на нематеријални средства и материјални средства	015	22.219.682	22.951.386
13	Исправка на вредност на нематеријални средства и материјални средства	016	63.895.546	45.189.203
14	Исправка на вредност посебна резерва и резервирањата(018+019+020)	017	72.992.164	15.208.529
14а.	Исправка на вредноста на активните билансни побарувања	018	68.117.233	14.385.343
14б	Посебна резерва за вонбилансна кредитна изложеност	019	236.018	685.516
14в	Останати резервирања	020	4.638.913	137.670
15	Расходи од вложувања во придружени друштва, подружници и заеднички	021		
16	Останати расходи од дејноста	022	146.155.567	144.059.544
17	Добивка пред оданочување (001+003+005+006+008+010)- (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022)	023	93.616.348	111.896.960
18	Загуба пред оданочување (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022)-	024	0	0
19	Добивка од прекинато работење	025		
20	Загуба од прекинато работење	026		
21.	Добивка пред оданочување (023+025-026)	027	93.616.348	111.896.960
22	Загуба пред оданочување (024+026-025)	028	0	0
23	Данок од добивка (дел од Даночниот биланс)	029	9.936.283	11.768.630
24	Добивка за финансиската година (027-029)	030	83.680.065	100.128.330
25	Загуба за финансиската година (029-027) или (028+029)	031		
26	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во	032	280	269
27	Број на месеци на работење	033	12	12

Годишен извештај за 2017 година

СОДЕРЖИНА

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА	3
2. ФИНАНСИСКИ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО	5
3. МАКРОЕКОНОМСКО И ФИНАНСИСКО СТОЈАНСТВО	7
4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД БАНКОСКОТО СЕКТОР	10
5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД	12
5.1. Кооперативно управување на Банката задолжително капитал и сопственички структура	12
5.2. Финансови перформанси на Банката	27
6. АКТИВНОСТТА ПО СЕКТОРИ	29
6.1. Управување со кредити	34
6.2. Кооперативно финансирање	39
6.3. Деловна политика	45
6.4. Картично работење	47
6.5. Илустрација на работата на Банката	47
6.6. Електронско работење	48
6.7. Средства и ликвидност	48
6.8. Рискот и правото на прозивка	50
6.9. Информативна транспарентност и подготвеност	55
6.10. Честички ресурси	55
6.11. Внатрешен контролен систем	57
6.12. Контрола на условите за кредитирање и застапување на Банката со кредитната и спречување на прелевање на средства	57
ПРИЛОЖОК 1 - ОРГАНИЗАЦИОНСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	60
ПРИЛОЖОК 2 - ЗНАЕЊА НА СВИДЕЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ	61
ПРИЛОЖОК 3 - МРЕЖА НА БАНКОМАТИ	62

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Банката
во 2017 година

Скопје, 30.3.2018 година

СОДРЖИНА

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА.....	3
2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО.....	6
3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОПКРУЖУВАЊЕ.....	7
4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР.....	10
5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	12
5.1. Корпоративно управување на Банката, акционерски капитал и сопственичка структура.....	12
5.2. Финансиски перформанси на Банката	27
6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ	34
6.1. Управување со ризици	34
6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП.....	39
6.3. Деловна мрежа.....	45
6.4. Картично работење	47
6.5. Платен промет во земјата и странство	47
6.6. Електронско банкарство	48
6.7. Средства и ликвидност	48
6.8. Маркетинг и развој на производи	50
6.9. Информатичка технологија и позадински работи.....	53
6.10. Човечки ресурси	55
6.11. Внатрешна ревизија	57
6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување перење пари и финансирање тероризам.....	59
ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ.....	60
ПРИЛОГ 2 - МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ.....	61
ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ.....	62

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА

ТТК Банка АД Скопје опстојува како акционерско друштво во својство на правно лице од 1 јули 2006 година, а како резултат на спојувањето на **Тетекс – Кредитна банка АД Скопје** и **Тетовска банка АД Тетово** во нова банка - ТТК Банка АД Скопје. ТТК Банка АД Скопје е горд сведок на историјата на развојот на банкарскиот систем уште од формирањето на најстарите банки во македонската банкарска историја.

Почетоците датираат уште од 1961 година кога е формирана Комунална Банка од Тетово којашто, пак, во 1962 година се трансформира во Комерцијална Банка Тетово. Во 1973 година Комерцијална Банка Тетово се спојува и работи во рамките на Стопанска Банка АД Скопје сè до независното издвојување како самостојна банка во 1995 година.

Правниот претходник, **Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје**, датира од 2001 година, како резултат на спојувањето на Тетекс Банка АД Скопје (основана 25.12.1993 година) со Кредитна Банка АД Битола (основана во јуни 1993 година). Во 2004 година Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје имплементира нов интегриран банкарски систем како поддршка за целокупната услуга кој, при формирањето на ТТК Банка АД Скопје, претставува значајна основа за работењето и надградбата на услугите на новата Банка.

Од друга страна, пак, другиот правен претходник на ТТК Банка АД Скопје, **Тетовска Банка АД Тетово** е основана во 1995 година како една од петте филијали коишто ги исполнуваат условите за самостојно банкарско работење и се издвојуваат како самостојни банки во рамките на процесот на реконструирањето на Стопанска Банка АД Скопје.

Така, на почетокот на втората половина од 2006 година се основа ТТК Банка АД Скопје, каде што како доминантен сопственик се јавува Тетекс АД Тетово, а Европската банка за обнова и развој како сопственик на 25% од капиталот на Банката. Во текот на 2013 и 2014 година Европската банка за обнова и развој постепено го намалуваше своето учество во акционерскиот капитал на Банката и од 16.11.2015 година таа повеќе нема свое учество во акционерскиот капитал на Банката.

ТТК Банка АД Скопје е универзална банка којашто успешно ги реализира сите банкарски активности, и тоа: кредитно и документарно работење со физички и правни лица, денарско и девизно штедење, платежни картички, тековни сметки, платен промет во земјата, платен промет во странство, тргување со хартии од вредност, издавање платежни и кредитни картички, менувачки работи, брз трансфер на пари MoneyGram, електронско банкарство, мобилно банкарство, електронски услуги и сервиси, како и други банкарски активности. Постојано креира нови и развиени форми на производи и услуги во согласност со потребите на клиентите следејќи ги современите трендови на банкарскиот пазар.

Во 2007 година Банката успешно ги пласира кредитните линии за развој на мали и средни претпријатија од средства на ЕБОР и ЕФСЕ. Во овој период Банката развива и промовира домашен бренд на дебитна и кредитна картичка.

Во 2008 година Банката го воведува интернационалниот бренд на дебитни и кредитни картички за физички и правни лица - VISA.

Во периодот од 2009 година до 2012 година, Банката имплементира нова модерна организациска структура преку која се создава моделот на „универзален банкарски шалтер“ и децентрализирана продажба на производи и услуги за брз и едноставен пристап до клиентите на пазарот преку широката мрежа на филијали и експозитури. Во овој период се спроведуваат активности за ребрендирање на дел од експозитурите и филијалите со цел создавање модерен, современ и унифициран изглед на истите. Во 2012 година Банката се вклучува во проектот за пласирање субвенционирани станбени кредити во организација на Министерството за финансии.

Во периодот од 2013 година до 2016 година, Банката делува во насока на проширување на мрежата на филијали и експозитури и унифицирање на изгледот на истите. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица, се надградуваат услугите во електронското банкарство, а се воведува и новата мобилна апликација за мобилно банкарство ТТК М-банк.

Во 2017 година, во согласност со пазарните услови и потребата за понуда на иновативни технолошки напредни банкарски производи и услуги, Банката за прв пат воведува ненаменски потрошувачки кредит – Инстант кредит достапен преку електронското банкарство, со целосно автоматизиран процес на анализа и одобрување. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица и се постигнува најголем обем во продажбата на кредитните производи од 2006 година.

Од своето постоење Банката континуирано успешно ги пласира кредитните линии за поддршка на мали и средни претпријатија на Македонската банка за поддршка на развојот.

Преку својата централа во Скопје и широката мрежа од 7 филијали, 21 експозитура, 2 шалтери на територијата на Македонија заклучно со крајот на 2017 година Банката ги извршува сите банкарски активности следејќи ги основните принципи на банкарското работење - стабилност, ликвидност, профитабилност и солвентност.

ТТК Банка АД Скопје во изминатите години континуирано и успешно имплементира стратегија за корпоративна и општествена одговорност. Преку транспарентни и етички активности, Банката ги поддржува и ги промовира вредностите коишто го претставуваат нејзиното работење: доверба, традиција, ентузијазам, искуство и знаење, тимски дух и професионализам. Искуството, посветеноста и отворената соработка со институциите и лицата од општеството придонесоа за развој на компанија којашто е општествено и корпоративно одговорна, давајќи поддршка на лица и институции за развој на нормално и здраво опкружување во кое секој поединец има еднакви права и можности. Активната поддршка што ТТК Банка АД Скопје ја дава на општеството е видлива од различните активности во форма на спонзорство или донација од Банката за културата, спортот и образованието, за што Банката има добиено многу награди за корпоративна и општествена одговорност.

За остварување на многубројните позитивни придобивки за заедницата, во изминатиот период ТТК Банка АД Скопје повеќе пати беше добитник на награди за општествена одговорност од Министерство за економија (за 2008 и 2010 година) и награди за филантропија од Центарот за институционален развој (за 2009 и 2011 година) и др.

Во 2016 година ТТК Банка АД Скопје го доби признанието Национален шампион во категоријата Награда за иновација на 10-тите по ред Европски бизнис-награди (најголемиот престижен европски бизнис-натпревар, поддржан од бизнис-лидери, академици, медиуми и политички претставници од цела Европа кој инспирира подобрување на конкурентноста на бизнисите во Европа). Наградата е потврда за активното, континуирано и ефикасно ангажирање на Банката во процесот на изнаоѓање проактивни и современи технолошки решенија за поедноставни, поконкурентни и подостапни производи и услуги за крајните корисници, физичките и правните лица.

o **Изјава за мисија на Банката**

Изјавата за Мисија ги содржи долгорочните цели и деловната филозофија на Банката.

Изјавата за Мисија е однапред определен патоказ за развој на стратегиите за управување на бизнисот на Банката.

Изјавата за Мисијата на ТТК Банка АД Скопје е:

Ние сме универзална банка-партнер за малите и средните претпријатија во Македонија којашто креира вредности за своите акционери, клиенти и вработени, со помош на претприемачкиот и профитабилниот начин на размислување, оперативната ефикасност и градењето долгорочно партнерство.

Нашите вредности се:

Довербата – биди искрен, внимателен, доследен и транспарентен бидејќи довербата е основата на нашата работа;

Одговорноста – преземи иницијатива, донеси одлуки и застани зад нивната реализација; и

Тимската работа – креирај ефикасна и работна атмосфера, соработувај на сите нивоа со цел остварување подобри резултати.

2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО

<i>во илјади денари</i>	31.12.2016	31.12.2017	промена за периодот
Показатели на билансот на состојба			
Вкупна актива	7.489.641	7.807.103	4,2%
Нето кредити на комитенти	3.619.062	4.345.434	20,1%
Бруто кредити на домаќинства	1.857.010	2.263.908	21,9%
Бруто кредити на стопанство	1.915.600	2.201.077	14,9%
Депозити од комитенти	5.854.193	6.160.150	5,2%
Капитал и резерви	1.113.111	1.118.065	0,4%
Преземени средства/Вкупна актива	3,0%	1,6%	-1,4 пп
Квалитет на кредитно портфолио			
Вкупна кредитна изложеност (билансна и вонбилансна)	6.997.714	7.351.485	5,1%
Вкупна исправка на вредност и посебна резерва	197.100	152.851	-22,5%
Адекватност на капиталот	19,0%	16,7%	-2,3 пп
Просечно ниво на резервираност	2,8%	2,1%	-0,7 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	108,9%	113,7%	4,8 пп
Показатели за ликвидноста			
Ликвидна актива/Вкупна актива	39,1%	31,6%	-7,5 пп
Бруто кредити на комитенти/Депозити од комитенти	64,4%	72,5%	8,1 пп
Показатели за профитабилноста и ефикасноста			
Добивка по оданочување	83.680	100.128	19,7%
Нето оперативен приход пред исправка на вредност на нефинансиски и финансиски средства	225.660	171.472	-24,0%
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,2%	1,3%	0,1 пп
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	8,1%	9,8%	1,7 пп
Оперативни трошоци/оперативни приходи (Cost-to-income)	59,5%	65,9%	6,4 пп
Добивка по оданочување/ вкупни редовни приходи	15,0%	19,8%	4,8 пп
Нето провизии/Вкупни трошоци	43,9%	38,2%	-5,7 пп

Во 2017 година Банката оствари уште една успешна година, со солиден финансиски резултат. И покрај ризиците во макроекономското опкружување коишто беа присутни во текот на годината, способноста на Банката да ги прилагоди своите стратегиски и финансиски цели на макроекономското опкружување доведе до зголемување на профитабилноста, оперативната ефикасност, кредитно-депозитното работење и покрај силната конкуренција кај кредитните активности и услугите.

Во 2017 година Банката оствари годишен пораст на депозитите од комитенти за 5,2% како резултат на порастот на депозитите од населението и финансиските институции. Соодветно на растот на изворите на средства, вкупната актива на Банката забележа пораст од 4,2%, односно во апсолутен износ 317 милиони денари. Притоа беше задржан и висок квалитет на кредитното портфолио со просечна резервираност од 2,1%, додека годишната стапка на раст на нето-кредитите на комитентите изнесува 20,1%, при што бруто кредитите од секторот домаќинства се зголемија за 21,9% и бруто кредитите од секторот стопанство за 14,9%.

Повисокиот финансиски резултат влијае и на подобрени коефициенти за поврат на активата и капиталот на Банката за 0,1пп и 1,7пп, соодветно.

Профитната маргина на Банката којашто го претставува односот на добивката од работењето и вкупните приходи од редовното работење забележа пораст за 4,8пп во однос на минатата година.

Понискиот износ на преземени средства како резултат на зголемените активности од продажбата на преземените средства во текот на 2017 година резултира со намален коефициент на учество на преземените средства во вкупната билансна сума за 1,4 процентни поени, односно од 3,0% на 31.12.2016 на 1,6% на 31.12.2017 година.

3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОКРУЖУВАЊЕ

Меѓународно опкружување. Економските показатели продолжија да упатуваат на континуирано зголемување на глобалната економска активност што доведе до зголемен оптимизам во поглед на проекциите за глобалниот раст. Сепак, и натаму се присутни негативни ризици околу глобалниот раст во наредниот период, коишто особено се однесуваат на евентуалниот зголемен протекционизам на светско ниво, неизвесноста околу можните ефекти од Брегзит, ефектите од темпото на нормализација на монетарните политики на централните банки во развиените земји, можната зголемена променливост на финансиските пазари, како и зголемените геополитички ризици. Во текот на месец декември, во фокусот на вниманието на пазарните учесници на меѓународните финансиски пазари беа состаноците на ЕЦБ и на ФЕД. На состанокот на ЕЦБ беше потврден ставот за продолжување на програмата за откуп на хартии од вредност најмалку до септември 2018 година, додека прогнозите за економскиот раст на еврозоната беа ревидирани нагоре. Притоа, и во текот на минатиот месец, објавените макроекономски податоци за еврозоната беа поволни, што овозможи зајакнување на вредноста на еврото. Како резултат на тоа, во текот на 2017 година еврото забележа апрецијација од околу 14% во однос на американскиот долар, што главно се поврзува со намалените согледувања за политичките ризици и солидните економски остварувања во еврозоната. Во САД, на состанокот на ФЕД, беше донесена одлука за зголемување на таргетот за распонот на каматните стапки за 25 базични поени, на ниво од 1,25% до 1,5% при натамошно подобрување на условите на пазарот на труд и солидни економски остварувања. Исто така, беше усвоена даночната реформа во согласност со предлозите на американскиот претседател што придонесе за зголемување на приносите на американските државни обврзници.

Европската економија. Темпото на економското заздравување на еврозоната продолжува да се засилува, при што во третиот квартал на 2017 година овој наш клучен економски партнер забележа раст на реалниот БДП од 2,5% на годишна основа (2,3% во претходниот квартал). Исто така, најновите високофреквентни податоци и анкетни истражувања на домаќинствата и претпријатијата упатуваат на веројатност за остварување солиден економски раст и во последниот квартал од годината. На пазарот на труд во еврозоната и натаму се забележуваат поволни поместувања, при што невработеноста во третиот квартал се намали на 9% наспроти 9,1% во претходниот квартал, со тенденција на нејзино натамошно намалување, имајќи го предвид остварувањето во октомври (8,8%). Во однос на инфлацијата, најновите

податоци за ноември покажуваат мало забрзување на годишната стапка на 1,5% (од 1,4% во октомври). Ова забрзување во целост се должи на засилениот раст на цените на енергијата (од 4,7%) при минимално понизок раст на цените на храната, алкохолните пијалаци и тутунот (2,2%) и стабилна стапка на базичната инфлација од 0,9% на годишна основа. Според најновите оценки, во 2017 година се очекува каматната стапка ЕУРИБОР да биде на ниво на октомвриската проекција, додека за 2018 и 2019 година е извршена мала надолна корекција во согласност со продолжувањето на политиката за квантитативно олеснување на ЕЦБ иако, при намален обем, без дефинитивен датум за нејзиното целосно прекинување, и дадените насоки за задржување на ниските референтни каматни стапки подолг период во иднина. Според новите оценки за девизниот курс евро/САД-долар, се очекува дека САД-доларот ќе забележи поголема депрецијација во периодот 2018 - 2019 година во споредба со октомвриските проекции. Во поглед на цените на примарните производи на светските берзи, споредбата со октомври главно упатува на нагорни ревизии на цените во 2017 година, дивергентни насоки во 2018 година и претежно надолни ревизии во 2019 година. Гледано по одделни производи, најновите оценки за светските цени на нафтата упатуваат на малку повисок ценовен раст во 2017 и 2018 година и поголем пад во 2019 година во однос на октомврисиот циклус.

Во Македонија. Споредбата на последните макроекономски показатели за домашната економија со нивната проектирана динамика во рамки на априлскиот циклус проекции упатува на одредени отстапувања во одделните сегменти од економијата. Во согласност со објавените проценети податоци за БДП, економската активност бележи пад во првата половина од годината, наспроти очекувањата за раст според априлската проекција. Отстапувања се забележуваат кај сите расходни компоненти, а највисок придонес имаат бруто-инвестициите каде што намалувањето е значително поголемо во однос на очекувањата. Во однос на најновите макроекономски показатели, по падот на активноста во првата половина на 2017 година и умереното закрепнување во третиот квартал, досега расположливите високофреквентни показатели за активноста во последното тримесечје од минатата година, генерално упатуваат на понатамошно закрепнување на економијата. На ваква констатација посочуваат податоците за активноста во индустријата и во трговијата, додека градежната активност продолжи да се намалува. Воедно, на подобри економски услови во последното тримесечје посочуваат и показателите за економскиот сентимент на економските субјекти. Податоците за инфлацијата за 2017 година покажуваат просечен годишен раст на ценовното ниво од 1,4% кој се должи на растот на базичната инфлација, а во мал дел и на енергетската компонента. Остварувањата кај инфлацијата се во согласност со проектираната просечна инфлација за 2017 година од 1,3%. Во услови на остварувања во рамки на проекцијата, а при истовремена ревизија на очекувањата за одделните увозни цени во различни насоки, засега ризиците околу проектираната инфлација од 2% за 2018 година се оценуваат како урамнотезени. Во последното тримесечје од минатата година, девизните резерви забележаа раст, во услови на поволни движења на девизниот пазар и интервенции на НБРМ со нето-откуп на девизи. Движењата на резервите во последниот период се подобри од очекувањата, а сите показатели за адекватноста на девизните резерви и натаму се движат во сигурната зона. Бројот на расположливи податоци за надворешниот сектор за последното тримесечје е

ограничен, но засега достапните податоци за надворешната трговија заклучно со ноември минатата година и податоците за менувачкото работење како клучни компоненти на тековната сметка, упатуваат на нешто помал дефицит во тековната сметка од очекуваниот.

Монетарни движења. Во јануари 2018 година Комитетот за оперативна монетарна политика на НБРМ ги разгледа најновите остварувања во домашната економија во контекст на макроекономските проекции од ноември минатата година, при што беше заклучено дека економските основи се здрави, без присуство на нерамнотежи во економијата. Во вакви услови на здрави економски основи, но и понатаму присутни ризици, потребна е внимателност во однос на промените во монетарната поставеност.

Во отсуство на нови податоци за монетарните и кредитните агрегати и понатаму остануваат оцените дадени во ноемвриските податоци според кои депозитните и кредитните текови се движат во согласност со очекувањата. Монетарните податоци за ноември минатата година, слично како и во октомври, покажаа солиден месечен прираст на вкупните депозити во банкарскиот систем како резултат на депозитите на населението, но и на прирастот на корпоративните депозити. На годишна основа, во ноември, вкупните депозити забележаа раст од 5,7%. На кредитниот пазар кредитирањето продолжи забрзано да се зголемува, при речиси рамномерна распределба на кредитите кај секторот „население“ и кај корпоративниот сектор, при што вкупната кредитна активност забележа годишен раст од 5,6%.

Во периодот јануари – октомври 2017 година, во Буџетот на Република Македонија беше остварен дефицит од 11.322 милиони денари, кој беше финансиран од домашни извори, односно преку повлекување депозити од сметката на државата кај Народната банка и со нето-емисија на нови државни хартии од вредност на домашниот пазар. Остварениот дефицит во Буџетот претставува 61% од предвидениот дефицит со Ребалансот на буџетот за 2017 година.

4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР¹

Позиција на ТТК Банка АД Скопје се изразува низ една динамичка еволуција на перцепцијата, од Банка со добар имиџ, преку Банка со потврден имиџ до Банка со квалитетен имиџ.

Високата конкуренција во банкарскиот систем на РМ влијаше на потребата Банката постојано да го негува своето скромно учество на банкарскиот пазар, и истовремено претставуваше поттик да ја зајакне сопствената позиција како Банка што е блиска и флексибилна за малите и средните компании и којашто води посебна грижа за секторот население, прилагодувајќи ги постојните и воведувајќи нови иновативни производи што ќе ги задоволат потребите на комитентите.

Пазарното учество на ТТК Банка АД Скопје на ниво на банкарски систем во сите сегменти и билансни позиции забележа раст од 0,1 п.п.

Пазарно учество на ТТК Банка АД Скопје во банкарскиот систем			
Опис	30.9.2016	31.12.2016	30.9.2017
Билансна сума	1,6%	1,7%	1,7%
Депозити од нефинансиски сектор	1,6%	1,7%	1,7%
Капитал и резерви	2,1%	2,4%	2,2%
Кредити на нефинансиски сектор	1,3%	1,3%	1,4%

Во анализираниот период Банката го насочи кредитирањето кон секторот население и може да се заклучи дека растот на кредитите од овој сектор е далеку повисок од растот на истите од групата мали банки и на ниво на банкарски сектор. Истовремено, Банката бележи раст на кредитирање на претпријатијата, наспроти падот на истите на ниво на банкарски сектор и мали банки.

Вкупна актива, кредити и депозити на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Опис	Банкарски сектор			Мали банки			ТТК Банка АД Скопје		
	дек.16	сеп.17	промена %	дек.16	сеп.17	промена %	дек.16	сеп.17	промена %
Вкупна актива	444.680	440.672	-0,9%	16.306	16.711	2,5%	7.506	7.654	2,0%
Бруто кредити на клиенти	280.962	285.458	1,6%	9.501	9.667	1,7%	3.781	4.104	8,5%
претпријатија	151.202	146.105	-3,4%	4.896	4.656	-4,9%	1.921	1.968	2,4%
домаќинства	126.588	136.162	7,6%	4.586	4.966	8,3%	1.855	2.133	15,0%
Депозити на клиенти	322.797	319.570	-1,0%	11.310	11.476	1,5%	5.378	5.384	0,1%
претпријатија	90.302	82.784	-8,3%	3.451	3.511	1,7%	1.624	1.537	-5,4%
домаќинства	221.096	225.634	2,1%	7.083	7.281	2,8%	3.641	3.718	2,1%

¹Народна банка на Република Македонија - Показатели и податоци за банкарскиот систем за 30.9.2017 година.

На страната на депозитите Банката бележи пораст на депозитната база за разлика од падот на депозитната база на ниво на банкарскиот сектор.

Показатели за ликвидносен ризик на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Показатели	Банкарски систем			Мали банки			ТТК Банка АД Скопје		
	30.9.2016	31.12.2016	30.9.2017	30.9.2016	31.12.2016	30.9.2017	30.9.2016	31.12.2016	30.9.2017
Ликвидна актива / Вкупна актива	29,7%	30,9%	29,5%	32,4%	34,9%	37,4%	38,0%	41,7%	38,2%
Ликвидна актива / Краткорочни обврски	52,9%	53,5%	51,7%	55,6%	61,0%	63,8%	64,3%	69,7%	63,1%
Ликвидна актива / Депозити на домаќинства	57,0%	60,0%	55,8%	67,5%	80,4%	86,0%	72,1%	85,5%	78,3%

ТТК Банка АД Скопје континуирано во текот на 2017 година одржуваше висока и стабилна ликвидносна позиција којашто се потврдува преку движењето на ликвидносните показатели и стапките на ликвидност.

Банката одржува повисоко ниво на стапка на адекватност на капиталот во однос на банкарскиот систем, со што се потврдува нејзината солвентност и стабилност во работењето.

Стапка на адекватност на капиталот на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор				
Група	31.12.2015	30.9.2016	31.12.2016	30.9.2017
Банкарски систем	15,5%	15,7%	15,2%	16,2%
Мали банки	18,7%	19,8%	19,2%	17,7%
ТТК Банка АД Скопје	18,7%	20,8%	19,0%	17,8%

Во анализираниот период ТТК Банка АД Скопје успеа да ја подобри својата профитабилност, преку раст на нето каматните приходи и одржување на материјалните трошоци на едно стабилно ниво.

Показатели за профитабилноста на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор						
Показатели	Банкарски систем		Мали банки		ТТК Банка АД Скопје	
	31.12.2016	30.9.2017	31.12.2016	30.9.2017	31.12.2016	30.9.2017
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,5%	1,4%	0,6%	-1,1%	1,2%	0,9%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	13,6%	12,6%	5,2%	-10,3%	8,1%	6,4%
Оперативни трошоци /Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	49,8%	50,0%	71,6%	81,8%	59,5%	67,8%
Нето каматен приход /Вкупни редовни приходи	67,3%	67,3%	58,1%	61,7%	47,3%	55,1%
Нето каматен приход/оперативни трошоци	135,3%	134,6%	81,1%	75,4%	79,5%	81,3%

5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

5.1. Корпоративно управување на Банката, акционерски капитал и сопственичка структура

➤ Состав и функционирање на органите на Банката:

○ **Собрание на акционери**

Собранието на акционери е орган на Банката во кој акционерите на Банката ги остваруваат своите права, а на секој акционер запишан во акционерската книга на Банката, од денот на уписот, му припаѓа правото на учество во работата на собранието и правото на глас. Во согласност со Статутот на Банката, секоја обична акција дава право на глас во Собранието на акционери, а секоја акција којашто дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

Во текот на 2017 година Собранието на акционери ги вршеше работите од својата надлежност определени со закон и со Статутот на Банката меѓу кои и својата 27-ма седница којашто се одржа на 31.3.2017 година, којашто всушност беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје. На 27-та седница којашто се одржа на 31.3.2017 година, а со оглед на тоа дека тоа беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје, во согласност со Законот за банките, Законот за трговските друштва и други закони и подзаконски акти, се разгледуваа годишните извештаи за работењето на Банката и на органите на Банката, како и други предлог-одлуки и предлог-акти коишто се во надлежност за усвојување/донесување од страна на Собранието на акционери. Притоа беа усвоени: Годишниот извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2016 година и Мислење по истиот од Надзорниот одбор, Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2016 година ревидирани од Друштвото за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и Мислењето за извештаите од Надзорниот одбор, Годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2016 година, Извештајот и оцената на работата на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје во 2016 година, и донесени: Одлуката за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2016 година, Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2016 година (дивиденден календар), Одлуката за измена и дополнување на Статутот на ТТК Банка АД Скопје, Одлуката за ставање вон сила на Кодексот за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје и Одлуката за продолжување на мандатот на Одборот за наградување (кој има надлежност да ги разгледува прашањата во врска со надоместоците на Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија).

○ **Надзорен одбор**

Надзорниот одбор е орган на Банката кој врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување и е одговорен за стабилноста и ефикасноста на Банката, односно да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, како и обезбедување заштита на депонентите на Банката.

Членовите на Надзорниот одбор ги именува и разрешува Собранието на акционери на ТТК Банка АД Скопје во согласност со закон и Статутот на Банката, а за нивното именување е потребно да се добие претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РМ.

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови. Членовите на Надзорниот одбор, од своите редови, избираат претседател на Надзорниот одбор. Мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае четири години, а во случај на предвремено престанување на функцијата на член/ови на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се врши избор за испразнетите места за остатокот од мандатот. Исто лице не може да биде независен член на Надзорниот одбор подолго од три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка во согласност со закон и подзаконски акти на НБРМ и Статутот на Банката, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување, а за независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Надзорниот одбор и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност што просечно годишно надминува 3 милиони денари.

Членовите на Надзорниот одбор имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности и посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со Законот за банките и избегнуваат судир на интересите, притоа императивно почитувајќи ги правилата пропишани во случај на појавен судир на интереси и обврските за давање писмени изјави.

Во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, Надзорниот одбор врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување и е одговорен да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно известување на Народна банка на Република Македонија.

Членовите на Надзорниот одбор поседуваат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на коишто е изложена.

Надзорниот одбор на Банката што функционираше во текот на 2017 година го сочинуваат: м-р Глигорие Гоговски, претседател; Борислав Трповски, Тито Беличанец, Доне Таневски и Златко Черепналкоски, членови; и Методија Несторовски и Арсен Јаневски, независни членови.

1. Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски е магистер по електротехнички науки, а надвор од Банката има функција на извршен директор на Одборот на директори во Тетекс АД Тетово (генерален директор).

2. Борислав Трповски е дипломиран правник со положен правосуден испит, а надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на Тетекс АД Тетово.
3. Тито Беличанец е доктор по правни науки, а надвор од Банката има функција на неизвршен член на Одборот на директори на Тетекс АД Тетово и член на Надзорниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
4. Доне Таневски е дипломиран економист, а надвор од Банката има функција на претседател на Управниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
5. Златко Черепналкоски е дипломиран електроинженер, а надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс“ ЕДС ДОО, Снабдување со електрична енергија.
6. Методија Несторовски е доктор по економски науки, а надвор од Банката има функција на редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и на независен член на Одборот на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
7. Арсен Јаневски е доктор по правни науки, тој е професор во пензија, а надвор од Банката нема функции.

Во текот на 2017 година Надзорниот одбор ги извршуваше работите од својата надлежност определени со закон, притоа прилагодувајќи го своето работење во поглед на остварувањето на своите надлежности во согласност со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година, како и во согласност со подзаконските акти, Статутот и другите интерни акти на Банката. Надзорниот одбор, иако во согласност со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр. 190 од 17.10.2016 година треба да се состанува најмалку еднаш квартално, заради редовно следење и надзор на работењето на Банката, стабилноста и ефикасноста на Банката, обезбедување добро работење и управување и стабилност на Банката, во текот на 2017 година се состануваше на месечно ниво и одржа дванаесет редовни седници, но исто така донесуваше одлуки и со писмена согласност на членовите.

Притоа, Надзорниот одбор постојано го следеше работењето и економско-финансиската и ликвидносната состојба на Банката, кредитното портфолио, наплатата на побарувањата и текот на судските постапки, портфолиото на преземените средства и своите активности и работење ги насочи кон остварување на финансиските цели на Банката утврдени со Деловната политика и Финансискиот план на Банката за 2017 година и продолжување на доброто, стабилно и профитабилно работење на Банката коешто во 2017 година се одрази со највисоко ниво на остварена добивка во досегашното работење на Банката, квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето на Банката, сигурноста на информативниот систем, усогласеноста на работењето на Банката со прописите и од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам. Во таа насока, Надзорниот одбор врз основа на транспарентните, конструктивните и советодавните дискусии на Претседателот и на членовите на Надзорниот одбор, нивните стручни познавања, знаења и сознанија за светските економски движења и глобалните движења во еврозоната, макроекономските движења во земјата, а особено од банкарскиот сектор, донесуваше

соодветни заклучоци за конкретни клучни прашања од работењето на Банката и за потребните претстојни активности во правец на подобрување на работењето на Банката, одржување на вредноста на капиталот на Банката, максимизирање на профитабилноста на работењето со преземање прифатливи ризици, одржување на стабилноста, сигурноста и ликвидноста на Банката како и одржување на добриот имиџ на Банката.

Со цел квалитетно управување со ризиците во работењето на Банката, усогласување со промените во работењето на Банката и промените во деловното опкружување и/или законската и подзаконската регулатива, Надзорниот одбор, во согласност со своите надлежности, ја оценуваше соодветноста на воспоставените политики за управување со ризици и имајќи ја предвид не/измената на регулативата од страна на Народна банка на РМ, како и не/променетите услови во работењето на Банката, одобри или усвои нивно целосно ревидирање, нивна измена и/или дополнување или ја продолжи нивната важност за следниот период и одобри или усвои и други измени и/или дополнувања во политики и акти поврзани со останатото работење на Банката. Надзорниот одбор, усогласувајќи го своето работење со измените и дополнувањата на Законот за банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година, усвои Кодекс за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје и Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период од 2017-2019 година при што во тој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2017 година, а неговото усвојување со овие измени и дополнувања на Законот за банките премина, од надлежност на Собранието, во надлежност на Надзорниот одбор, и донесе Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор, како новововедена надлежност. Исто така, Надзорниот одбор разгледа и одобри и акти и одлуки коишто, во согласност со закон, се доставуваат на усвојување/донесување до Собранието на акционери на Банката, како акти и одлуки чиешто усвојување/донесување е во надлежност на Собранието на акционери.

На своите седници Надзорниот одбор разгледа/усвои месечни, квартални и годишни извештаи за управување со кредитен ризик и останати видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење, како и во врска со управувањето со преземените средства стекнати по основ на наплата на побарувања на Банката, извршени стрес-тест анализи на изложености на Банката на поедини ризици и комбиниран стрес-тест за заедничкото влијание на повеќе ризици истовремено, извештаи/прегледи од Секторот за правни работи и проблематични пласмани за текот на судските постапки од/против Банката и поведените извршни постапки за наплата на побарувањата на Банката по основ на реализација на хипотеки/залози и други основи, како и други информации, анализи, извештаи од негова надлежност.

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои извештаите за работа на Одборот за управување со ризици во текот на 2017 година, како и Извештајот со содржана оценка за работата на Одборот за управување со ризици во 2016/колективно и од аспект на поединечните членови/, кварталните извештаи за работа на Одборот за ревизија во текот на 2017 година, Полугодишниот извештај за работа на Одборот за ревизија во периодот јануари-јуни 2017 година, како и Годишниот извештај со содржана оценка за работата на Одборот за ревизија во 2016 година/колективно и од аспект на поединечните членови, Полугодишниот извештај за работа на Службата за внатрешна

ревизија во периодот јануари-јуни 2017 година, како и Годишниот извештај на Службата за внатрешна ревизија за 2016 година и Извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2016 година.

Надзорниот одбор на своите седници ги разгледа и ги усвои и извештаите на Службата за внатрешна ревизија, ги анализираше наодите содржани во истите и го следеше статусот на реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија по однос на констатираните наоди од ревизиите. Притоа, Надзорниот одбор остана доследен на својот став дека треба да се преземаат казни мерки против вработените кај кои од Службата за внатрешна ревизија се констатирани недостатоци во работењето и тоа го изразуваше преку донесување на заклучоците произлезени при разгледувањето на Извештаите на Службата за внатрешна ревизија на седниците на Надзорниот одбор.

Исто така, во согласност со законската и подзаконската регулатива, ги разгледа и ги усвои извештаите на Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам и тоа: Извештајот за тримесечни активности во Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам за период декември 2016-февруари 2017 година, Полугодишниот извештај за активности во Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и СПП и ФТ за периодот од јануари до јуни 2017 година, како и извештаите за тримесечни активности во Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам, кварталните извештаи за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства, како и останати квартални и годишни извештаи произлезени од законската и подзаконската регулатива и од интерните акти на Банката, а кои претежно беа од делот на управување со ризиците на кои е изложена Банката во своето работење.

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите од одговорното лице за обезбедување сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС) и тоа: Извештајот за информативна сигурност за период јули-декември 2016 година и Извештајот за информативна сигурност за период јануари-јуни 2017 година.

Исто така, разгледуваше и записници и/или извештаи од извршени непосредни контроли од страна на Народна банка на РМ и други надлежни институции.

Надзорниот одбор во согласност со Одлуката на Народна банка за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка достави Извештај за своето работење во 2016 година до Собранието на Банката. Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, изврши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го извести Собранието на Банката во рамките на доставениот Извештај за своето работење во 2016 година.

Надзорниот одбор го усогласи и својот Деловник за работа со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година.

○ **Управен одбор**

Управниот одбор е орган на управување на Банката кој е одговорен да ги врши работите определени со Законот за банките и другите законски и подзаконски прописи, Статутот и другите акти на Банката, освен оние коишто се во исклучителна надлежност на Собранието и на Надзорниот одбор на Банката и во согласност со Законот за банките треба да се состои од најмалку две лица.

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица. Членовите на Управниот одбор ги именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката во согласност со закон и Статутот на Банката, а за нивното именување потребно е да се добие претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РМ. Претседателот на Управниот одбор го бира Надзорниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор. Претседателот на Управниот одбор и членот на Управниот одбор се именуваат за период од четири години со можност за повторно именување. Правата и обврските на членовите на Управниот одбор се уредуваат со договор што го склучуваат членот на Управниот одбор и Надзорниот одбор во име на Банката, а го потпишува претседателот на Надзорниот одбор. Доколку на член/овите на Управниот одбор им престане членството и пред истекот на мандатот, Надзорниот одбор, од своите редови, именува вршител/и на должноста член на Управен одбор.

Членовите на Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка во согласност со закон и подзаконски акти на НБРМ и Статутот на ТТК Банка АД Скопје, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување.

Членовите на Управниот одбор ги исполнуваат и критериумите воведени со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година, така што заедно поседуваат стручни знаења и искуство за независно управување на Банката и разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на коишто е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народната банка донесени во согласност со меѓународните стандарди.

Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје кој во текот на 2017 година го водеше работењето и управувањето со Банката, ги вршете работите и ги остваруваше надлежностите што му се ставени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и другите интерни акти на Банката, го сочинуваат:

1. Претседателот на Управниот одбор проф. д-р Драгољуб Арсовски, кој е доктор по економски науки и
2. Членот на Управниот одбор Наталија Алексова, дипломиран економист, која надвор од Банката е и член на Управниот одбор во Академијата за банкарство и информатичка технологија, Скопје.

Управниот одбор во текот на 2017 година континуирано ги извршуваше работите поврзани со управувањето и застапувањето на Банката и водењето на работењето на Банката коишто им се ставени во надлежност со законската и подзаконската регулатива, Статутот и другите акти на Банката. Одлучуваше за уредување прашања од тековен карактер, презеде повеќе мерки и активности за

развој и подобрување на ефикасноста на внатрешната контрола на сите нивоа, како и за подобрување на внатрешна организација на Банката со цел зајакнување на функционирањето на системот на организациската поставеност на Банката, административната и сметководствената контрола и овозможување поефикасно следење и контрола на исполнување на оперативните цели, обезбедување точност во изработка на финансиските извештаи, обезбедување усогласеност на работењето на Банката со интерните политики и акти и законите и регулативата којашто го уредува работењето на банките, зголемувањето на ефикасноста на вкупното работење и унапредувањето на ефикасноста на управувањето.

Управниот одбор донесе повеќе измени и дополнувања на интерните акти на Банката - основни процедури, процедури, методологии, со цел усогласување со ревидираните и/или изменети и/или дополнети политики за управување со ризиците од страна на Надзорниот одбор на Банката во процесот на оцена на нивната соодветност со променетата регулатива од страна на Народна банка на РМ, променетите услови во работењето на Банката како и макроекономските фактори. Исто така, донесе измени и дополнувања и на други правилници, методологии и процедури поврзани со останатото работење на Банката во кои беа дефинирани основни правила на внатрешна контрола при извршување на оперативните активности во Банката.

Управниот одбор во согласност со ново воведената надлежност со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година донесе Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје.

Управниот одбор ги разгледуваше извештаите на внатрешната ревизија и ги анализираше наодите содржани во истите, како и извештаите на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и на Одговорното лице за обезбедување сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС).

Во текот на 2017 година Управниот одбор преземаше мерки и активности за реализирање на одлуките и заклучоците на Надзорниот одбор и на препораките од Службата за внатрешна ревизија.

Во согласност со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година, Управниот одбор има обврска да го известува Надзорниот одбор за своето работење најмалку еднаш квартално. Со оглед на тоа дека во текот на 2017 година Надзорниот одбор ги одржуваше своите седници на месечно ниво, Управниот одбор доставуваше до Надзорниот одбор месечни извештаи за работењето на Банката во 2017 година преку кои го известуваше Надзорниот одбор за своето работење.

Постапувајќи во согласност со Законот за банките, изготвени се: Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период од 2017-2019 година и во него беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2017 година, Годишен извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2016 година, Политика за сигурност на информативниот систем на Банката, Етички кодекс на Банката.

Исто така, во согласност со Одлуката за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка на Народна банка на РМ, изготвен е Извештај за

поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2016 година и изготвениот Извештај е доставен до Надзорниот одбор на Банката.

Во континуитет продолжи со преземање активности за зајакнување на информативниот систем за следење на адекватноста и ефикасноста на поставените системи на внатрешна контрола и на процесот за управување со сигурноста на информативниот систем од аспект на обезбедување доверливост, интегритет и расположливост, како и обезбедување континуиран пристап до сите потребни информации на вработените во Банката.

Истовремено, преку воспоставените системи на организација и работа на Банката и внатрешната контрола во сите области од работењето на Банката, Управниот одбор обезбеди непречено функционирање на Службата за внатрешна ревизија и на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на нивните активности и овластувања.

Управниот одбор редовно ги следеше и извештајните анализи извршени од страна на менаџментот и од другите надлежни лица од организациските единици и делови на Банката.

Во текот на 2017 година Управниот одбор одржа состаноци по укажана потреба, одржуваше редовни контакти со средниот менаџмент на Банката и со раководните и други лица од организациските единици и делови на Банката, како и работни состаноци по поодделни области од целокупното работење на Банката, на коишто се разгледуваа и се одлучуваше по прашања од областа на работењето на одделните организациски единици и делови поврзани со редовното работење и со ефикасноста на системите на внатрешна контрола. Од состаноците произлегуваа заклучоци и соодветни одлуки со кои се дефинираа обврски и активности коишто имаа за цел јакнење механизми и контролни правила во клучните области од работењето на Банката. Управниот одбор редовно ја следеше реализацијата на обврските и задолженијата по однос на заклучоците и донесените одлуки.

Во текот на 2017 година Управниот одбор одлучуваше и без одржување состанок, но со давање писмена согласност за донесување поединечни интерни акти и одлуки по прашањата од негова надлежност определени со законска и подзаконска регулатива, Статутот и другите акти на Банката, како и по согледана потреба за уредување на настанати ситуации или појавени потреби од тековен карактер и заради јакнење на механизмите и контролните правила во клучните области од работењето на Банката.

Управниот одбор го усогласи и својот Деловник за работа со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година.

○ **Одбор за управување со ризици**

Во согласност со член 58 од Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици на ТТК Банка АД Скопје се состои од пет члена именувани од Надзорниот одбор на Банката и него го сочинуваат:

1. Наталија Алексова, претседател на Одборот за управување со ризици, која е дипломиран економист, а е член на Управниот одбор на Банката.
2. Душица Иванџикова, заменик-претседател на Одборот за управување со ризици, која е магистер по економски науки од областа на монетарната економија, а е директор на Дирекцијата за управување со ризици.
3. Димитри Трпоски, член на Одборот за управување со ризици, кој е магистер по бизнис администрација, а е директор на Секторот Стратешко банкарство.
4. Зоран Колев, член на Одборот за управување со ризици, кој е доктор по економски науки, а е заменик-директор на Секторот за комерцијално банкарство.
5. Јованка Ралевиќ, член на Одборот за управување со ризици, која е дипломиран економист, а е директор на Дирекцијата за средства и ликвидност.

Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици трае четири години, а претседателот и заменик-претседателот на Одборот за управување со ризици се бираат од редот на именуваните членови на Одборот за управување со ризици.

Составот на Одборот за управување со ризици е во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката и го сочинува еден од членовите на Управниот одбор (според Статутот тоа е членот на Управниот одбор во чијашто надлежност е Секторот Стратешко банкарство), а другите членови се лица со посебни права и одговорности именувани во согласност со одредбите од Статутот на Банката, каде што точно е определено од кои организациски единици и кои носители на раководни функции треба да го сочинуваат.

Именуваните членови ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките и Статутот на Банката и имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, како и познавање на работењето на Банката, нејзините производи и услуги и на ризиците на кои е изложена Банката во своето работење.

Одборот за управување со ризици во 2017 година работеше и одлучуваше во рамките на своите надлежности утврдени со закон и подзаконски акти, Статутот и другите интерни акти на Банката, на своите седници коишто, во согласност со Законот за банките, се одржуваа еднаш неделно.

На своите седници Одборот за управување со ризици редовно ги следеше ризиците на кои е изложена Банката во своето работење и го следеше и оценуваше степенот на ризичност на Банката преку разгледување соодветни/воспоставени извештаи произлезени од закон, подзаконски акти и интерните акти на Банката коишто го регулираат управувањето со ризиците, како и останата извештајна документација подготвена по укажана потреба во насока на надминување одредени воочени слабости и/или подобрување на управувањето и следењето на ризиците на коишто е изложена Банката во работењето и/или изготвена на барање на Одборот по оценета потреба за дополнително согледување потенцијални ризици во работењето на Банката.

Преку оваа документација, Одборот за управување со ризици вршеше и оценка на системите на управување со ризиците на Банката и ги анализираше ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, го следеше спроведувањето на стратегијата за управување со ризици и воспоставените политики за управување со ризиците, се грижеше за воспоставување соодветни политики преку нивно ревидирање во согласност со променетата подзаконска регулатива на НБРМ и/или променетите услови во работењето на Банката и обезбедување формално правно одобрување од страна на Надзорниот одбор на Банката. Исто така, преку разгледување на истата оваа документација, Одборот за управување со ризици го следеше и спроведувањето на интерните акти донесени од Управниот одбор на Банката во врска со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за управување со ризици ја следеше и усогласеноста на работењето на Банката со прописите од областа на управувањето со ризици и ги следеше и оценуваше системите на внатрешна контрола и контролните правила и механизми воспоставени за идентификување, мерење, оценка и следење на ризиците на кои е изложена Банката, како и по однос на тестирање на изложеноста на Банката кон истите.

Во периодот 1.1.2017 - 31.12.2017 година Одборот за управување со ризици одржа 52 седници на кои донесе одлуки за ревидирање на воспоставените политики за управување со ризиците, утврди ревидирани политики или ја продолжи важноста на веќе воспоставени политики, како и заклучоци, насоки, препораки и инструкции во врска со појавени и/или потенцијални ризици во тековното работење на Банката. Исто така Одборот за управување со ризици во согласност со ново воведената надлежност со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година одобруваше и изложености кон лица од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката.

Одборот за управување со ризици, во согласност со Законот за банките и измените и дополнувањата на истиот објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година и Статутот на Банката, најмалку еднаш месечно, односно квартално доставуваше извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на Банката, а најмалку еднаш во три месеци до Одборот за ревизија на седниците коишто се одржаа во текот на 2017 година.

Во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици изврши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја достави до Надзорниот одбор на Банката.

Одборот за управување со ризици го усогласи и својот Деловник за работа со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година.

- **Одбор за ревизија**

Во согласност со член 61 од Статутот на Банката, Одборот за ревизија се состои од шест членови, од кои четири членови се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката и два се независни членови, од кои најмалку еден мора да биде овластен ревизор. Мандатот на членовите на Одборот за ревизија трае

четири години, а претседателот на Одборот за ревизија се избира од редот на именуваните членови на Одборот за ревизија.

Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје што функционираше во текот на 2017 година го сочинуваат:

1. Душко Апостолоски, претседател и независен член на Одборот за ревизија, кој е дипломиран економист, а надвор од Банката е управител на „Бенд Ревизија и Консалтинг“ ДОО Тетово.
2. Данче Зографска, независен член на Одборот за ревизија, која е дипломиран економист, а надвор од Банката е управител на Друштво за ревизија и проценка „Елит“ ДООЕЛ Скопје.
3. м-р Глигорие Гоговски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, каде по функција е претседател на Надзорниот одбор, магистер е по електротехнички науки, а надвор од Банката има функција на извршен директор на Одбор на директори (генерален директор) на Тетекс АД Тетово.
4. Борислав Трповски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, кој е дипломиран правник со положен правосуден испит, а надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на Тетекс АД Тетово.
5. Методија Несторовски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, кој е доктор по економски науки, а надвор од Банката редовен професор на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и независен член на Одбор на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
6. Златко Черепналкоски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, кој е дипломиран електроинженер, а надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс“ ЕДС ДОО, Снабдување со електрична енергија.

Претседателот на Одборот за ревизија Душко Апостоловски и членот на Одборот за ревизија Данче Зографска се и овластени ревизори.

Членовите на Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките и Статутот на Банката, а независните членови ги исполнуваат и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Одборот за ревизија Душко Апостоловски и Данче Зографска и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност којашто просечно годишно надминува 3 милиони денари.

Во текот на 2017 година Одборот за ревизија ги вршеше работите коишто му се ставени во надлежност со Законот за банките, со други законски и подзаконски прописи и со Статутот и интерните акти на Банката.

Во текот на 2017 година Одборот за ревизија ги извршуваше работите од своја надлежност на одржаните пет седници на коишто присуствуваа членовите на Управниот одбор и раководителот на Службата за внатрешна ревизија.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за ревизија ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи и точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди, ги оценуваше системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија, ја следеше респонзивноста за реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија од страна на одговорните лица, го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на Друштвото за ревизија.

На одржаните седници Одборот за ревизија: разгледа и/или усвои/одобри/прифати: неревидирани финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2016 година, извештаи на независниот ревизор - Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2016 година изготвени во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија и Меѓународните стандарди за финансиско известување, Дополнителен извештај на независниот ревизор–Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје до Надзорниот одбор на Банката за извршената ревизија на работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2016 година, извештаи за работењето на Банката во текот на 2017 година, извештаите за работењето на Одборот за управување со ризици во текот на 2017 година коишто се разгледуваа најмалку на три месеци, извештаи на Службата за внатрешна ревизија, и тоа: извештаи за извршени ревизии во согласност со Годишниот план за 2016 година и од извршени инцидентни непланирани ад-хок ревизии, Извештаи за следење на реализацијата на дадените препораки, Годишен извештај за 2016 година и Извештај за работењето за период јануари-јуни 2017 година, како и Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2017 година.

Одборот за ревизија, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, го ценеше своето работење во 2016 година од аспект на поединечните членови и колективно и даде оценка којашто заедно со писмениот Извештај за работењето во 2016 година ја достави до Надзорниот одбор на Банката. Исто така Одборот за ревизија во согласност со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година најмалку еднаш во три месеци го известуваше Надзорниот одбор за својата работа и поднесе и полугодишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор.

Одборот за ревизија го усогласи и својот Деловник за работа со измените и дополнувањата на Законот на банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година.

➤ **Информации и податоци поврзани со примена на Кодексот за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје**

Во согласност со измените и дополнувањата на Законот за банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година, Кодексот за корпоративно управување и надлежноста за усвојување на Кодексот за корпоративно управување премина од Собранието на Надзорниот одбор.

Надзорниот одбор на Банката усвои Кодекс за корпоративно управување на ТТК Банка АД Скопје на седницата одржана на 28.4.2017 година, откако претходно, на годишното Собрание на Банката одржано на 31.3.2017 година, донесе Одлука /арх.бр.02-3270/1 од 31.3.2017 година/ за ставање вон сила на Кодексот за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје и неговите измени и дополнувања донесени од Собранието на Банката и со истата определи дека за уредувањето на правилата за управување и за надзор на Банката ќе биде усвоен Кодекс за корпоративно управување од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Донесениот Кодекс за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје е усогласен со Статутот на ТТК Банка АД Скопје /пречистен текст/ бр.02-3320/2 од 3.4.2017 година, а со оглед на тоа дека во овој пречистен текст на Статутот се имплементирани донесените измени и дополнувања на Законот за банките и на Законот за трговските друштва, истовремено е направено и негово усогласување со истите.

Исто така при донесувањето на истиот се имаше предвид и Одлуката за основните начела и принципи за корпоративното управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр.159/2007), така што во согласност со истата со Кодексот се опфатени задолжителните елементи коишто се предвидени, уредени се основните начела и принципи за корпоративното управување во Банката и подетално се определени стандардите на управување и раководење на органите на Банката во рамките на управувачката структура, а инкорпорирани се и принципите воведени во Кодексот за добро работење на банките и штедилниците во Република Македонија усвоен на Здружението на банкарството на 11.2.2013 година.

Во своето работење Банката се придржува кон основните принципи на корпоративно управување утврдени во Кодексот и кон одредбите коишто се однесуваат на:

- Надлежности на Собранието на акционери, постапката за свикување Собрание, постапката на гласање на Собрание на акционери, правата на акционерите вклучувајќи го и правото на малцинските акционери.
- Составот и мандатот на членовите на Надзорниот одбор, критериумите и правилата за именување членови на Надзорниот одбор и начинот за нивно наградување, надлежностите на Надзорниот одбор, одржувањето седници и одлучувањето на Надзорниот одбор, видот, роковите и начините на кои Надзорниот одбор доставува извештаи до Собранието на акционери, наградувањето на членовите на Надзорниот одбор.
- Составот и мандатот на членовите на Управниот одбор, критериумите и правилата за именување на членовите на Управниот одбор и начинот за нивно наградување, надлежностите на Управниот одбор, одржувањето на состаноците и одлучувањето на Управниот одбор, видот, роковите и начините на кои Управниот одбор

доставува информации и документи до Надзорниот одбор; наградувањето на членовите на Управниот одбор.

- Соработка меѓу Надзорниот одбор и Управниот одбор.
- Составот и мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици, критериумите и правилата за именување на членовите на Одборот за управување со ризици, надлежностите на Одборот за управување со ризици, одржувањето на седниците и одлучувањето на Одборот за управување со ризици, видот, роковите и начините на кои Одборот за управување со ризици доставува извештаи до Надзорниот одбор и до Одборот за ревизија.
- Составот и мандатот на членовите на Одборот за ревизија, критериумите и правилата за именување на членовите на Одборот за ревизија, надлежностите на Одборот за ревизија, одржувањето на седниците и одлучувањето на Одборот за ревизија, видот, роковите и начините на кои Одборот за ревизија доставува извештаи до Надзорниот одбор и до Собранието на акционери и наградувањето на членовите на Одборот за ревизија.
- Начинот на постапување во ситуации кога при одлучувањето на органите на управување на Банката постои судир на интереси.
- Работењето на Службата за внатрешна ревизија и на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите.

Членовите на органите на Банката и лицата со посебни права и одговорности назначени од Управниот одбор на Банката се избираат во согласност со критериумите и правилата за именување утврдени со Кодексот и Статутот на Банката, а врз основа на законската и подзаконската регулатива. Во своето работење ги почитуваат и ги применуваат законските и подзаконските прописи, Статутот на Банката и интерните акти на Банката со коишто се регулираат нивните надлежности и ги исполнуваат пропишаните обврски и одговорности и начинот на работа.

➤ **Информации и податоци за политиката на Банката за спречување судир на интереси**

Во 2017 година Банката работеше во согласност со Политиката за идентификување и спречување судир на интереси усвоена од Надзорниот одбор на Банката на седницата од 27.7.2017 година.

Политиката е во согласност со Законот за банките и неговите измени и дополнувања објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.190 од 17.10.2016 година, Одлуката за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка и останатата регулатива којашто уредува прашања поврзани со судир на интереси, како и во согласност со прифатени професионални стандарди и кодекси на однесување.

Со оваа Политика се дефинирани општите правила и генерални насоки за идентификување, избегнување и спречување судири на интереси, како и за преземање мерки и активности во случаите кога постои судир на интереси.

Политиката е обврзувачка за лицата со посебни права и одговорности во Банката и за сите вработени во Банката.

Конзистентната примена на оваа Политика овозможува навремено идентификување на судирите на интереси и преземање соодветни мерки и активности во случаите на постоење судир на интереси.

Членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Одборот за управување со ризици и лицата со посебни права и одговорности кои во согласност со Статутот на Банката се назначени од Управниот одбор на Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за не/постоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

За постоење судир на интереси, пред одржување на седницата, членовите на органите на Банката даваат писмена изјава којашто се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси. Членовите на органите на Банката не присуствуваат при донесувањето на одлуките доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

➤ **Организациска структура на ТТК Банка АД Скопје**

Организациската поставеност на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година претрпе одредени промени. Од почетокот на годината, платата започна да се администрира во Одделот за човечки ресурси, организација и плати во рамките на Дирекцијата за човечки ресурси, организација и поддршка, а како резултат на подобрување на ефикасноста во работењето и заради оптимизација на трошоците, дојде до реорганизација на одредени активности и оддели и намалување за пет организациски делови и единици.

Организациската шема заклучно со 31.12.2017 година ја сочинуваат 4 сектори, 12 дирекции (од кои една самостојна), една самостојна Служба за внатрешна ревизија под надлежност на Надзорниот одбор, Секретаријат, една самостојна Служба за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам, ОСИС – лице за обезбедување сигурност на информативниот систем, 24 оддели, 2 одделенија, 7 филијали (Скопје, Тетово, Битола, Куманово, Охрид, Штип, Струмица), 21 експозитура и 2 шалтери.

Организациската структура на Банката е приложена во Прилог 1 од Годишниот извештај.

➤ **Акционерски капитал и сопственичка структура**

На 31.12.2017 година акционерскиот капитал на Банката се состоеше од 907.888 обични акции со номинална вредност од 1.000 денари по акција или вкупно 907.888.000 денари. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар за хартии од вредност на РМ.

Во текот на 2017 година Банката нема извршено откуп на сопствени акции, ниту има издадено нова емисија на акции.

Обичните акции на сопствениците им даваат право на глас на седница на Собранието на акционери, по принципот „една акција - еден глас“ и право на исплата на дивиденда.

Бројот на акционери заклучно со 31.12.2017 година изнесува 1.931, од нив 1.790 се физички лица и 141 се правни лица.

Акциите на Банката котираат на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот на задолжителна котација. Во согласност со Правилата за котација на Македонската берза Банката ги објавува ценовно чувствителните информации.

➤ **Политика на дивиденди**

Во 2017 година, во согласност со Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2016 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, нето-добивката во вкупен износ од 83.680.065 денари се распредели на дел за резерви во износ од 4.643.138 денари и дел за дивиденда во вкупен износ од 74.648.494 денари или 82,2221 денари бруто по акција и дел се распредели во нераспределена добивка за ослободување на ревалоризациска резерва на преземени средства во износ од 4.388.433 денари. Дивидендата се исплати во мај 2017 година.

➤ **Акционери со најмалку 5% од акциите на Банката**

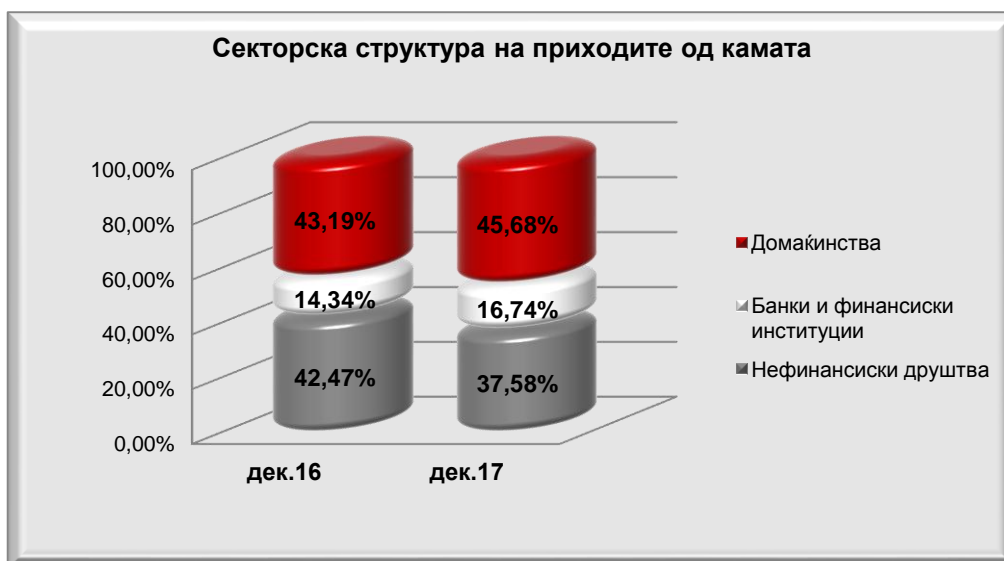
АД Тетекс Тетово заедно со поврзаните лица поседува 49,76% од вкупниот број акции на Банката.

5.2. Финансиски перформанси на Банката

○ **Биланс на успех**

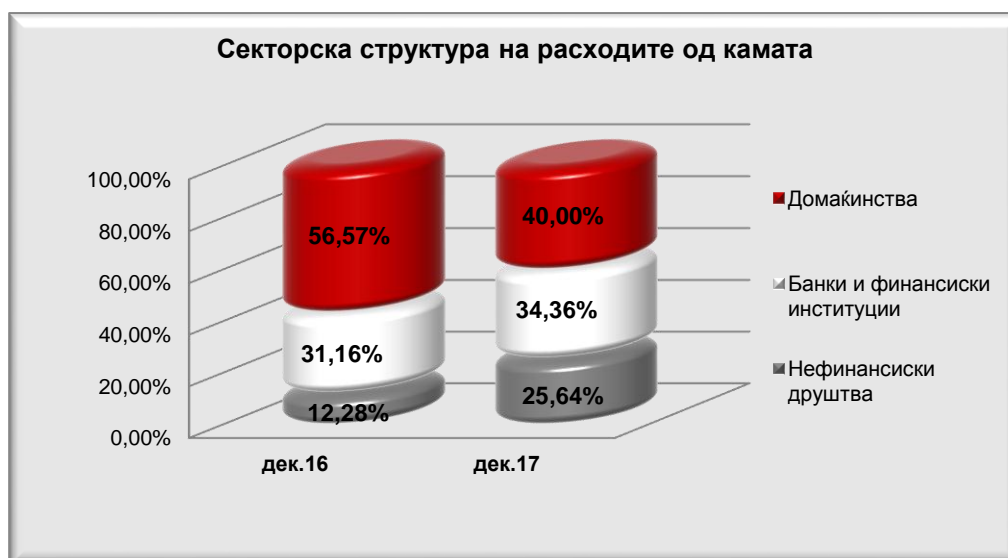
во илјади денари	Остварено		Индекс	
	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2017	апс.	(%)
Нето приходи од камата	264.022	265.133	1.110	100,4%
Нето приходи од провизии	145.179	126.573	-18.606	87,2%
Нето приходи од курсни разлики	9.132	9.281	148	101,6%
Останати приходи од дејноста	138.225	101.803	-36.422	73,7%
Вкупни оперативни приходи	556.558	502.789	-53.769	90,3%
Оперативни трошоци	-330.898	-331.318	-419	100,1%
Нето оперативен приход	225.660	171.472	-54.188	76,0%
Исправка на вредност на нефинансиски средства	-52.464	-23.487	28.977	44,8%
Исправка на вредноста на финансиски средства	-79.579	-36.088	43.492	45,3%
Добивка (загуба) пред оданочување	93.616	111.897	18.281	119,5%
Данок на добивка	-9.936	-11.769	-1.832	118,4%
Добивка (загуба) по оданочување	83.680	100.128	16.449	119,7%

Во периодот од 1.1.2017 - 31.12.2017 година Банката оствари **добивка по оданочување** во износ од 100,1 милиони денари, којашто е за 16,4 милиони денари повисока од истата за 2016 година, при издвоени исправки на вредност за финансиските средства на нето-основа во износ од 36,1 милиони денари и исправки на вредност за нефинансиски средства на нето-основа во износ од 23,5 милиони денари.

Нето-приходите од камати и понатаму остануваат основна компонента во формирањето на вкупниот оперативен приход на Банката, со учество од 52,7%. Зголеменото учество на нето-приходите од камати на годишно ниво за 5,3 пп е резултат на зголемените приходи од камати од секторот стопанство и секторот домаќинства, кој потекнува од континуираната динамичка активност во овие сегменти.

Во тековната 2017 година, како резултат на забрзаното кредитирање кон секторот домаќинства, **приходите од камати** генерирани од овој сектор се повисоки, при што нивното учество се зајакнува и станува најзастапена компонента во структурата на приходите од камата. Во тековната година се забележува и раст на приходите од камати од секторот банки и финансиски институции. За сметка на нивниот раст се намалува учеството на приходите од камата од нефинансиските друштва.

Доминантна компонента во структурата на **расходите од камата** и натаму има секторот домаќинства, но истиот бележи намалување во однос на минатата година. Нивното учество во текот на 2017 година се намалува за сметка на зголеменото учество на секторот стопанство и секторот банки и финансиски институции. На годишна основа, учеството на расходите од камата од секторот домаќинства има опаѓачки тренд и се намалува за 16,57пп. Причина за ова движење, во најголем дел, се намалените пасивни каматни стапки, во согласност со пазарните трендови, како и одливот на депозитната база на почетокот од вториот квартал од 2017 година, тренд што беше забележан на ниво на цел банкарски сектор.

Нето-приходите од провизии се втор значаен приход во структурата на вкупните приходи на Банката. Вкупните приходи од провизии за 2017 година изнесуваат 126 милиони денари и споредено со 2016 година се пониски за 18,6 милиони денари или за 12,8%, кои во најголем дел потекнуваат од кредитните активности на сегментот стопанство. Во структурата на приходите од провизии учествата по сегменти забележуваат мали промени во однос на минатата година. Учеството на провизии остварени од нефинансиските правни лица, кои досега ја заземаа доминантната позиција, сега се намалува и изнесува 43,8% (2016: 47,7%), од кои 26,03% потекнуваат од платниот промет во земјата, 8,99% од провизии од кредитни активности и 5,04% од платниот промет со странство. Учеството на провизиите од секторот домаќинства во оваа година изнесува 49,4%, од кои 62,6% се провизии остварени од платниот промет во земјата, 15,3% се провизии остварени во доменот на картичното работење, 9,1% од провизии од кредитни активности и 10,5% се провизии остварени од платниот промет со странство.

Оперативните трошоци во текот на 2017 година бележат зголемување за 412 илјади денари или годишна стапка на раст од 0,13%. Зголемувањето во најголем дел произлегува од позицијата материјали и услуги и тоа од трошоци за непроизводни услуги. Во 2017 година има намалување на трошоците за осигурување на имот и вработени, осигурување на депозити, како и на позицијата останати трошоци вклучувајќи ги и резервирањата за потенцијални обврски.

Исправката на вредноста на нефинансиските средства на Банката на нето-основа изнесува 23,5 милиони денари, што е за 55,2% пониско оштетување во однос на минатата година. Подобрувањето на споменатата позиција се должи на континуираните напори за продажба на преземените средства.

Исправката на вредноста на финансиските средства на нето-основа за 2017 година изнесува 36,1 милиони денари и издвоените исправки на вредност во анализираниот период соодветствуваат со обемот, структурата и квалитетот на пласманите на Банката.

○ **Извори на средства**

Динамиката и структурата на позначајните позиции во рамките на вкупните извори на средства на Банката со состојба на 31.12.2017 година е следна:

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	11	0,0%	55.393	0,7%	55.383	523369,2%
Депозити од комитенти	5.854.193	78,2%	6.160.150	78,9%	305.957	105,2%
Обврски по кредити	449.473	6,0%	389.810	5,0%	-59.663	86,7%
Посебна резерва и резервирања	10.323	0,1%	11.132	0,1%	809	107,8%
ПВР и останата пасива	62.530	0,8%	72.552	0,9%	10.022	116,0%
Акционерски капитал и резерви	1.113.111	14,9%	1.118.065	14,3%	4.954	100,4%
ВКУПНА ПАСИВА	7.489.641	100,0%	7.807.103	100,0%	317.462	104,2%

Вкупните извори на средства на Банката на крајот на 2017 година изнесуваат 7.807 милиони денари и на годишно ниво бележат зголемување за 317 милиони денари или за 4,2%. Депозитите од комитенти изнесуваат 6.160 милиони денари и истите се зголемени за 306 милиони денари или 5,2%.

Обврските по кредити бележат намалување во однос на 2016 година, што се должи на отплата на доспеаните рати од кредитните линии користени преку МБПР (ЕИБ, Земјоделски кредитен дисконтен фонд, Италијанска кредитна линија и Посебен кредитен фонд). Истовремено беа повлекувани и нови транши од кредитните линии на МБПР за кредитирање на стопанството.

Во делот на капиталот и резервите, промената на годишно ниво, во најголем дел, се должи на реализираната добивка по оданочување за годината, како и од зајакнување на резервниот фонд на Банката.

○ **Депозити**

○ Секторска структура

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	11	0,0%	55.393	0,9%	55.382	523365%
Депозити од финансиски институции	473.067	8,1%	623.926	10,0%	150.859	131,9%
Депозити од претпријатија	1.730.450	29,6%	1.684.880	27,1%	-45.571	97,4%
Депозити од домаќинства	3.650.675	62,4%	3.851.344	62,0%	200.669	105,5%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД БАНКИ И ДР.КОМИТЕНТИ	5.854.203	100,0%	6.215.543	100,0%	361.339	106,2%

Во текот на 2017 година вкупната депозитна база на Банката се зголеми за 361 милиони денари или годишна стапка на раст од 6,2%. Растот потекнува од депозитите од финансиски институции коишто бележат зголемување за 151 милион денари со годишна стапка на раст од 31,9%, при што нивното учество во вкупната депозитна база се зголемува за 1,9 пп. Карактеристична промена се забележува и кај депозитите од домаќинства со годишен раст од 5,5% или во апсолутен износ 201 милиони денари. Депозитите од домаќинства имаат доминантно учество со 62% во вкупната депозитна база. Депозитната база од секторот стопанство во 2017 година се карактеризира со одлив на депозити и намалена состојба за 45,5 милиони денари.

○ Валутна структура

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски депозити	4.089.739	69,9%	4.377.142	71,1%	287.403	107,0%
Денарски депозити со девизна клаузула	41.237	0,7%	41.245	0,7%	8	100,0%
Девизни депозити	1.723.218	29,4%	1.741.763	28,3%	18.545	101,1%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	5.854.193	100,0%	6.160.150	100,0%	305.957	105,2%

Од аспект на валутната структура, годишната промена на депозитната база укажува на раст на денарските депозити за 7,0% и истите и натаму го задржуваат доминантното учество од 71,1%.

○ Рочна структура

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити по видување	2.302.878	39,3%	2.634.384	42,8%	331.506	114,4%
Краткорочни депозити	2.170.696	37,1%	1.909.487	31,0%	-261.209	88,0%
Долгорочни депозити	1.380.619	23,6%	1.616.279	26,2%	235.660	117,1%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	5.854.193	100,0%	6.160.150	100,0%	305.957	105,2%

Порастот на вкупните депозити е резултат на порастот на депозитите по видување и долгорочните депозити. Депозитите по видување се зголемени за 14,4% или во апсолутен износ од 331 милион денари и истите потекнуваат од секторот домаќинства и стопанство. Долгорочните депозити бележат апсолутен пораст од 236 милиони денари или 17,1%, кој во најголем дел произлегува од секторот домаќинства.

○ Средства и пласмани

Позначајните позиции во рамки на вкупните средства на Банката во текот на 2017 година ја прикажаа следнава динамика и структура:

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Парични средства и парични еквиваленти	1.934.872	25,8%	1.692.694	21,7%	-242.177	87,5%
Вложувања во хартии од вредност и средства за тргување	1.402.865	18,7%	1.293.999	16,6%	-108.866	92,2%
Кредити на и побарувања од банки	89.912	1,2%	99.913	1,3%	10.001	111,1%
Кредити на комитенти, нето	3.619.062	48,3%	4.345.434	55,7%	726.373	120,1%
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	225.536	3,0%	121.184	1,6%	-104.352	53,7%
Основни средства	196.884	2,6%	231.616	3,0%	34.732	117,6%
АВР и останата актива	20.510	0,3%	22.262	0,3%	1.752	108,5%
ВКУПНА АКТИВА	7.489.641	100,0%	7.807.103	100,0%	317.462	104,2%

Динамиката на вкупната актива на Банката е во согласност со движењето на вкупните извори на средства. Притоа, доминантното учество во вкупната актива и во текот на 2017 година се нето-кредитите на комитенти коишто во овој период забележуваат раст кај секторот домаќинства и секторот големи клиенти. Во овој период значајна промена се забележува кај преземените средства врз основа на ненаплатените побарувања и истите се намалени за 46,3% или 104,3 милиони денари во апсолутен износ како резултат на реализирани продажби во текот на 2017 година.

- Кредити
- Секторска структура

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Кредити на претпријатија	1.915.600	50,8%	2.201.077	49,3%	285.477	114,9%
Кредити на домаќинства	1.857.010	49,2%	2.263.908	50,7%	406.898	121,9%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	3.772.610	100,0%	4.464.985	100,0%	692.375	118,4%

На годишно ниво, бруто-кредитите на комитентите забележуваат зголемување во износ од 692 милиони денари или 18,4%. Кредитите на правните лица го намалуваат своето учество од 50,8% во 2016 на 49,3% во 2017 година, или за 1,5пп. Кредитите на правните лица во 2017 година бележат раст за 14,9% или 285 милиони денари. Кредитите дадени на домаќинствата во 2017 година имаат учество од 50,7% во вкупните кредити на Банката. Кај секторот домаќинства продолжи постојаниот тренд на зголемување и во 2017 година, при што годишниот апсолутен раст изнесува 407 милиони денари или 21,9%. Најголем придонес во растот имаат станбените, потрошувачките и хипотекарните кредити.

Промената и зголемувањето на учеството на кредитите од секторот домаќинства во вкупните кредити соодветствува и со движењата на ниво на банкарски сектор каде што се забележува раздвижување на кредитната активност, при што годишните промени упатуваат на побрзо зголемување на кредитите на населението од кредитите на правните лица.

- Валутна структура

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски кредити	2.052.278	54,4%	2.686.329	60,2%	634.051	130,9%
Денарски кредити со девизна клаузула	1.318.958	35,0%	1.413.080	31,6%	94.122	107,1%
Девизни кредити	401.375	10,6%	365.576	8,2%	-35.799	91,1%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	3.772.610	100,0%	4.464.985	100,0%	692.375	118,4%

Во однос на валутната структура на кредитите, годишниот раст на денарските кредити за 30,9% придонесе за зајакнување на нивното учество во вкупните бруто-кредити. Порастот произлегува од порастот на краткорочните и долгорочните кредити од секторот стопанство. Во структурата на бруто-кредитите и натаму доминираат денарските кредити со 60,2% од вкупните бруто кредити.

- Рочна структура

во илјади денари	31.12.2016		31.12.2017		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Краткорочни кредити	308.135	8,2%	592.836	13,3%	284.701	192,4%
Долгорочни кредити	3.283.515	87,0%	3.737.682	83,7%	454.167	113,8%
Нефункционални кредити*	180.960	4,8%	134.467	3,0%	-46.493	74,3%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	3.772.610	100,0%	4.464.985	100,0%	692.375	118,4%

Во однос на рочната структура, учеството на краткорочните редовни кредити бележи тренд на раст во 2017 година, но долгорочните редовни кредити ја задржаа и

ја зајакнаа доминантната позиција во рочната структура на кредитите. На годишна основа, краткорочните кредити бележат зголемување за 92,4%. Долгорочните кредити се зголемуваат на годишно ниво за 13,8%, коешто произлегува од порастот на потрошувачките, хипотекарните и станбените кредити кај секторот домаќинства, како и од пласирани средства кај правните лица.

Нефункционалните кредити бележат намалување споредено со 2016 година и тоа за 25,7%. Намалувањето во 2017 година е предизвикано од преземените средства во текот на 2017 година, но и од наплатата на доспеаните обврски.

6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

6.1. Управување со ризици

Управувањето со ризиците претставува значајна функција во работењето на Банката, којашто обезбедува стабилност на долг рок и остварување на поставените цели со изложување на прифатливо ниво на ризик. Поради важноста на управувањето со ризиците при остварување на финансиските и деловните цели на Банката, во текот на 2017 година се спроведоа мерки и активности коишто дејствуваа во насока на унапредување на воспоставениот систем за управување со ризици.

Во согласност со организациската поставеност, управувањето со ризиците се спроведува на сите нивоа во организациската хиерархиска структура, и тоа на:

1. Стратегиско ниво – од страна на Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за управување со ризици;
2. Макро ниво – од страна на Дирекцијата за управување со ризици и
3. Микро ниво – од страна на вработените, кои при преземање на ризикот, ја остваруваат својата улога во управувањето со ризиците преку конзистентна примена на интерните акти на Банката.

Управувањето со одделните ризици ги опфаќа активностите поврзани со идентификување, мерење/оцена, следење и контрола на ризиците, со што се создава основа за исполнување на следните цели:

- Вработените кои ги преземаат ризиците и вработените кои управуваат со ризиците јасно да ги разбираат истите;
- Изложеноста на одделни ризици и вкупниот профил на ризик на Банката да биде во согласност со стратегијата и рамката поставена од страна на Надзорниот одбор;
- Одлуките за изложување на одделни видови ризици да бидат во согласност со целите поставени во Развојниот план на Банката;
- Воспоставување и одржување прифатлив сооднос меѓу стапката на принос и преземените ризици;
- Одржување адекватно ниво на капитал за покривање на сите преземени ризици.

○ **Адекватност на капиталот**

Управувањето со капиталот на Банката и одржување соодветна стапка на адекватност на капиталот претставува составен дел од системот за управување со ризици . Во рамките на овој процес Банката пресметува интерен капитал потребен за покривање на материјалните ризици на коишто е изложена. На крајот на 2017 година стапката на адекватноста на капиталот изнесува 16,71%, што претставува намалување од 2,26 процентни поени на годишна основа. На годишна основа има зголемување на активата пондерирана за кредитен и оперативен ризик, а намалување за валутен ризик.

○ **Кредитен ризик**

Во текот на 2017 година кредитниот ризик претставуваше ризик со најголемо значење за работењето на Банката, а произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива.

Во текот на годината беа спроведени повеќе мерки коишто имаа цел унапредување на целокупниот процес на управување со кредитниот ризик, и тоа од фазата на одобрување, преку фазата на следење и мерење на кредитниот ризик, сè до фазата на присилна наплата на побарувањата.

Во 2017 година Банката вршеше класификација на кредитната изложеност и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на поединечна и групна основа. Класификација и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на групна основа се вршеше само за побарувањата од физички лица кои припаѓаат во портфолијата на кредити (портфолио од дозволени пречекорувања на трансакциски сметки и портфолио од кредитни картички).

Преку постојано следење на диверзификацијата на изложеноста од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип на обезбедување, тип на производ, валута и слично, се обезбеди дисперзирање на кредитниот ризик и оптимизирање на квалитетот на кредитната изложеност.

Вкупната кредитна изложеност на Банката на 31.12.2017 година изнесува 7.351 милиони денари и во однос на 31.12.2016 година е зголемена за 5,1%.

На крајот на годината вкупниот износ на пресметана исправка на вредност/посебна резерва изнесува 152 милиони денари и истата на годишно ниво е намалена за 44 милиони денари.

Во прилог е претставена секторската структура на кредитната изложеност за 2017 и 2016 година. На годишно ниво е намалено учеството на изложеноста кон финансиските институции и државата за сметка на зголеменото учество на нефинансиските правни и физички лица.

○ **Ликвидносен ризик**

Во текот на 2017 година Банката на континуирана основа управуваше со ликвидносниот ризик во согласност со законските одредби и интерните акти и тоа преку одржување соодветно ниво на ликвидни средства, усогласена рочна структура на средствата и обврските, одржување соодветни стапки на ликвидност, како и почитување на интерните лимити за показателите за ликвидност.

Во текот на целата година Банката одржуваше солидна ликвидносна позиција преку одржување високо учество на ликвидната актива во вкупната актива, висока вредност на стапките на ликвидност и преку воспоставување усогласена очекувана рачност на средствата и на обврските.

Ликвидната актива на 31.12.2017 година изнесува 2.464 милиони денари денари и на годишна основа е намалена за 462 милиони денари, односно за 7,6%. Најзначајни промени во структурата на ликвидната актива е трендот на намалување на учеството на пласманите во други банки и пласмани во краткорочни хартии од вредност издадени од држава.

На крајот на годината учеството на ликвидната во вкупната актива изнесува 31,5%, а покриеноста на краткорочните обврски со ликвидна актива е 53,5%.

○ **Пазарни ризици**

Преку следење на флукуациите на пазарните цени на хартиите од вредност кои се дел од портфолиото за тргување, Банката на редовна основа управуваше со пазарниот ризик.

Поради минималното учество на портфолиото за тргување во вкупната актива на Банката, ризикот што произлегува од промената на цените на финансиските инструменти немаше значајно влијание врз нејзиното работење.

Во рамките на пазарните ризици, Банката управува и со каматниот и валутниот ризик. Банката на редовна месечна основа го утврдува ефектот од промените на каматните стапки врз економската вредност на портфолиото на банкарските активности, за што доставува извештаи до органите на управување и до НБРМ. Каматниот ризик мерен преку учеството на промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности во сопствените средства бележи зголемување од 9,4% на крајот од 2016 година на 12,2% на крајот на 2017 година, како резултат на зголемените пласмани во станбени кредити со фиксен тип на каматна стапка со подолги рокови на отплата.

Ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности сè уште има ограничено влијание врз резултатите од работењето на Банката, поради сè уште значајното учество на прилагодливите каматни стапки на страната на активата и пасивата (32% во каматноносната актива и 43% во каматноносната пасива на 31.12.2017 година). Оваа структура бележи значителни промени, откако се спроведе проектот за напуштање на примената на прилагодливите каматни стапки и нивна замена со фиксни или варијабилни, кој започна да се применува во третиот квартал на 2017 година.² Овие измени на типовите на каматните стапки ќе дејствуваат во насока на зголемување на значењето на каматниот ризик во наредниот период, што ќе наметне потреба од проактивно и интегрирано управување со каматниот ризик.

Управувањето со валутниот ризик се остварува преку почитување на законските и интерно дефинираните лимити со кои се ограничуваат отворените

---

² Спроведувањето на овој проект беше во согласност со писмена препорака од Гувернерот на НБРМ од октомври 2016 година.

девизни позиции по одделни валути и агрегатно, како и преку дефинирање и примена на прифатливи инструменти за ублажување на истиот. Во текот на годината споменатите показатели се движеа во рамките на воспоставените лимити.

На 31.12.2017 година отворената девизна позиција на Банката е долга и изнесува 115 милиони денари, што претставува 11,9% од сопствените средства на Банката.

- **Оперативен ризик**

Следењето и управувањето со оперативниот ризик што се појавува како последица на неадекватни или погрешни интерни процеси, поради грешки на вработените, грешки на системот или поради влијанието на надворешни настани во Банката се спроведуваа во согласност со Политиката за управување со оперативен ризик.

Од извршената анализа на пријавените оперативни ризици во текот на 2017 година, најчеста причина за појава на ризични настани бил човечкиот фактор.

Управувањето со оперативните ризици се врши децентрализирано од страна на сите вработени и организациски единици, додека следењето и известувањето се надлежност на Дирекцијата за управување со ризици. Управувањето со оперативниот ризик е сложен процес кој бара активно учество на сите вработени во Банката со цел минимизирање на можноста за настанување штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво коешто е прифатливо за Банката.

- **Други немерливи ризици**

Врз основа на добиените материјали од надлежните организациски единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработуваше извештаи за следење на стратешкиот и репутациониот ризик, коишто ги доставуваше до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и до Надзорниот одбор.

Преземените мерки за унапредување на системот за управување со ризици придонесоа Банката да оствари ефикасно управување со истите, односно да ја одржува изложеноста на ризиците од оваа група на умерено ниво.

- **Стрес-тест анализи**

Дел од системот за управување со ризици претставуваат и стрес-тест анализите коишто се спроведуваат најмалку на годишна основа. Банката изврши стрес-тестирање на изложеноста на одделните ризици, како и нивното меѓусебно влијание преку спроведување комбинирано сценарио со состојба на 31.12.2017 година. Резултатите од стрес-тест анализата го рефлектираат влијанието на одделните ризици врз финансискиот резултат и стапката на адекватност на капиталот на Банката, при што истите покажаа дека солвентноста и ликвидноста нема да бидат загрозувани и при реализација на претпоставките дефинирани во поделните сценарија.

6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП

o Кредитирање корпоративни клиенти и МСП

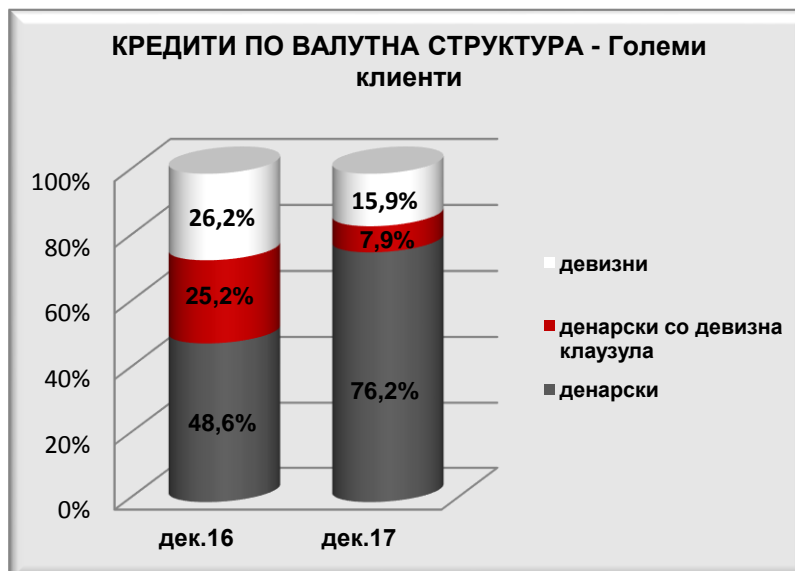
Во текот на 2017 година, Банката ја зајакнуваше соработката со постојните квалитетни клиенти поддржувајќи ја нивната ефикасност и успешност со понуда на индивидуални решенија и продукти, а со цел создавање и одржување долгорочно партнерство.

Преку редовни контакти и посети на клиенти, континуирано се следеа потребите и задоволството од соработката, што придонесе за поквалитетно управување со конкурентноста на понудата на кредитните продукти, услугите од областа на платните промети, документарното работење и електронското банкарство.

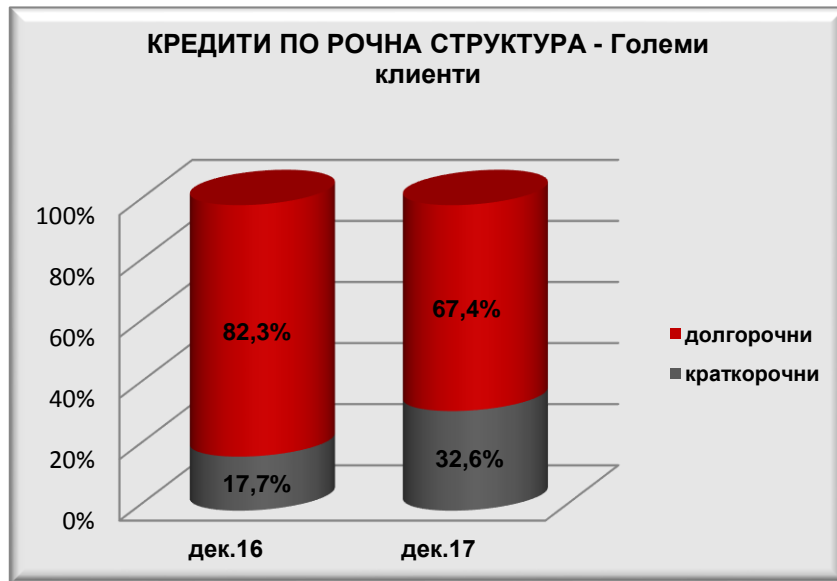
Во продажбата се таргетираа нови бонитетни компании со развоен потенцијал, со одржливи и профитабилни инвестициски проекти и со способност за сервисирање на обврските.

Континуирано се преземаа активности за засилен мониторинг на работењето на клиентите со повисок кредитен ризик што резултираше со подобрување на наплатата на редовните и побарувањата во доцнење.

Од аспект на структурата на кредитното портфолио на Банката на 31.12.2017 година, учеството на кредитите на корпоративните клиенти изнесува 53,1%, а кредитите на МСП учествуваат со 46,9% во вкупните кредити на правните лица.

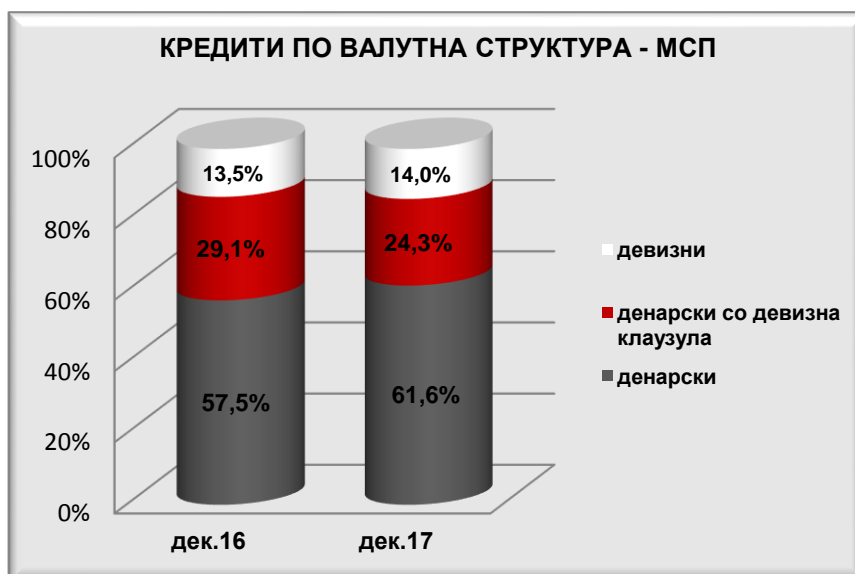

Според валутната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти е остварен пораст на учеството на денарските кредити од 48,6% на 76,2% во 2017 година во однос на 2016 година, за сметка на намалување на учеството на девизните кредити од 26,2% на 15,9% и намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула од 25,2% на 7,9% за 2017 година во однос на 2016 година.

Во однос на рочната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти евидентен е порастот на учеството на краткорочните кредити за сметка на долгорочните кредити со 31.12.2017 година. Краткорочните кредити заклучно со 31.12.2017 година учествуваат со 32,6% во вкупното кредитно портфолио на големите клиенти. Ова зголемување се должи главно на фокусирањето на банката на кредитирање големи и успешни компании коишто во овој период имаа најголема потреба за користење краткорочни кредити. Долгорочните кредити и во 2017 година имаат доминантно учество во вкупното кредитно портфолио на големите клиенти од 67,4%.

Нивото на квалитет на кредитното портфолио се зголеми преку градење стабилни и трајни односи со клиентите, прудентно управување со кредитниот ризик, како и ефикасна организирана функција на наплата.

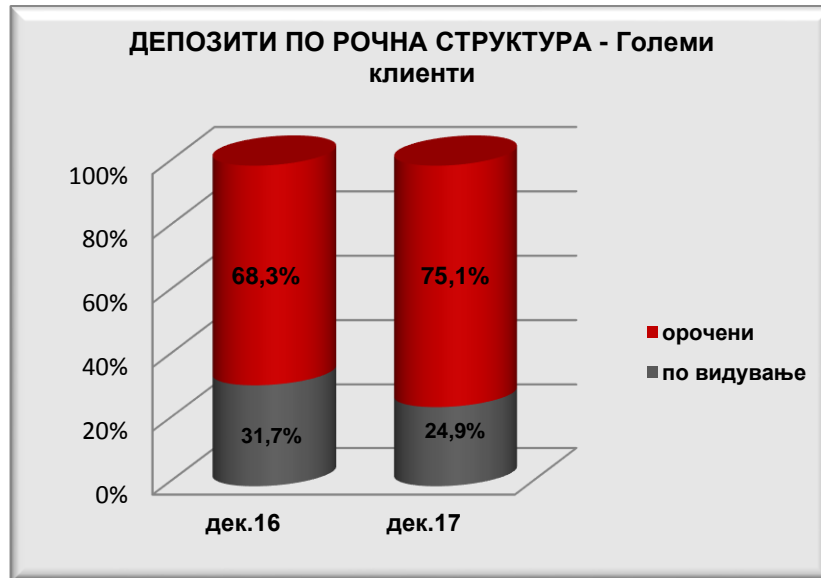
Според валутната структура, во кредитното портфолио на МСП се забележува пораст на учеството на денарските кредити за 4,1 процентни поени и тоа од 57,5% на 61,6%, како и на девизните кредити за 0,5 процентни поени во 2017 година во однос на 2016 година, а на сметка на овој пораст има намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула и тоа за 4,8 процентни поени, односно од 29,1% на 24,3%.

Во однос на рочната структура, кредитното портфолио на МСП се карактеризира со доминантно учество на долгорочните кредити, односно 82,8% како и зголемување на учеството на краткорочните кредити за сметка на долгорочните кредити коишто го зголемуваат своето учество за 1,4 процентни поени.

○ **Депозитно работење на корпоративни клиенти**

И покрај зголемената потреба кај компаниите за користење сопствени средства за финансирање, ликвидност и инвестиции во нови проекти, во текот на 2017 година депозитната база на портфолијата на ГК и МСП се одржува на слично ниво како и за претходната година.

Во текот на 2017 година, депозитите на корпоративните клиенти бележат намалување на состојбата за околу 98 милиони денари во однос на претходната година. Тоа пред сè се должи на намалувањето на депозитите по видување. Како што може да се забележи по рочната структура на депозитите, орочените депозити процентуално имаат пораст од 6,8 процентни поени за 2017 година во однос на 2016 година.

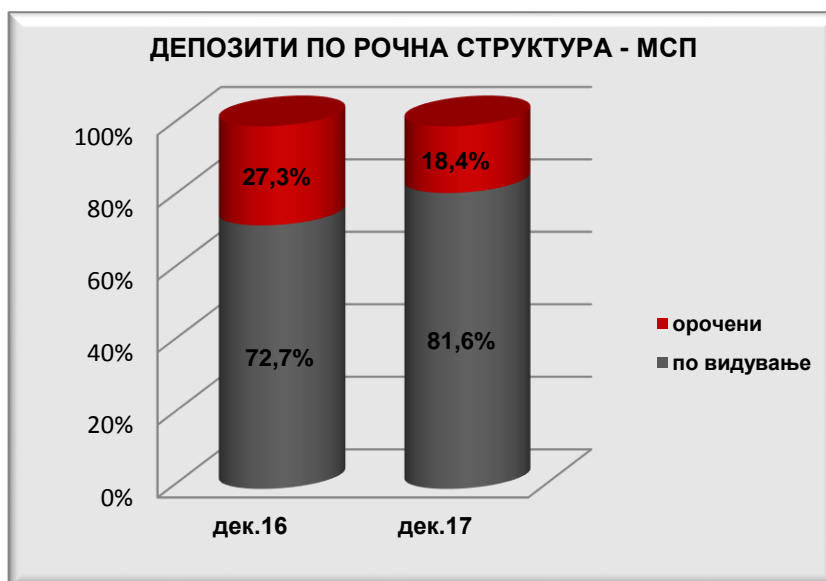
Во однос на валутната структура, учеството на девизните депозити значително се зголемува во однос на претходната година. Девизните депозити имаат процентуално учество од 11%, што претставува пораст за 5,8 процентни поени во однос на 2016 година.

Депозитната активност во делот на МСП бележи раст за 5,4% и ја одразува стабилноста на депозитната база.

Анализирано по валутна структура, оваа година денарските депозити имаат доминантно и зголемено учество во депозитната база на МСП со 88,7%, што претставува пораст од 6,3 процентни поени во однос на претходната година. За сметка на зголеменото учество на денарските депозити се намалува учеството на девизните депозити, односно од 13,4% во 2016 на 7,3% во 2017 година.

Во рочната структура на вкупните депозити на МСП се забележува значително намалување на орочените депозити за 2017 година во однос на 2016 година. За 2017 година има намалување за 8,9 процентни поени во однос на 2016 година или во апсолутен износ за 77,7 милиони денари. Во 2017 година депозитите по видување имаат доминантно учество од 81,6% во вкупните депозити на МСП.

6.3. Деловна мрежа

Преку Деловната мрежа Банката им овозможи на своите клиенти професионално користење на производите и услугите, притоа ставајќи го акцентот на ефикасноста на своите услуги и квалитетното и брзо опслужување.

И во текот на 2017 година Банката го насочи фокусот на работењето во сегментот Деловна мрежа кон остварување на поставените деловни цели, и тоа:

- Подобрување на квалитетот на услугата, а со тоа зголемување на задоволството и на лојалноста на клиентите кон Банката;
- Преземање активности за дополнителна продажба на производи и услуги на постојните клиенти;
- Обуки, тренинзи и тестирање на вработените со цел зајакнување на стручноста и на знаењето на вработените во филијалите и во експозитурите;
- Континуирана поддршка на вработените за остварување на продажните цели и следење на степенот на остварување;
- Подобрување на организацијата на работење и ефикасноста на процесите.

➤ Физички лица

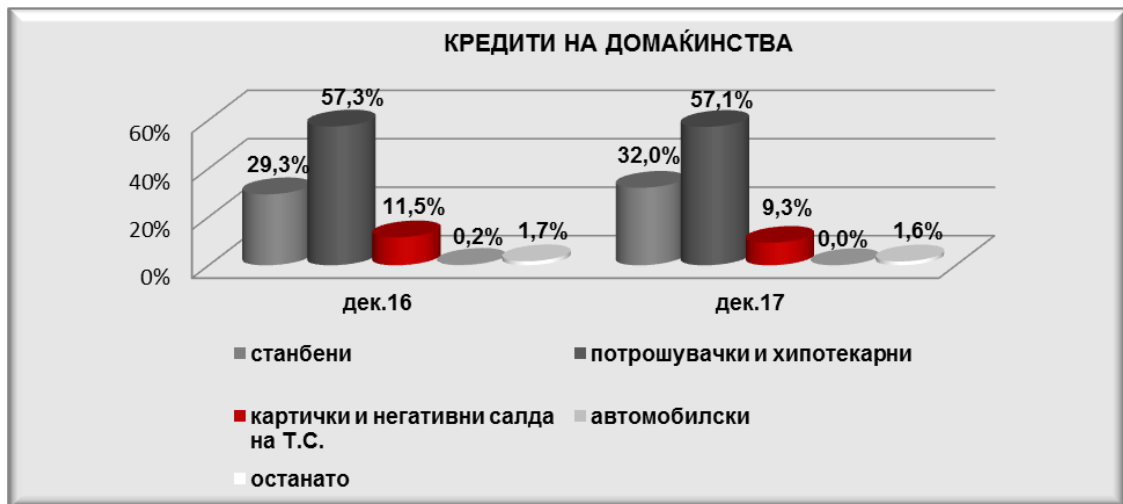
Во текот на 2017 година Банката оствари пораст на кредитното портфолио во однос на минатата година.

Во текот на годината Банката активно и во согласност со пазарните услови, потребите и барањата на корисниците ја прилагодуваше понудата преку измена на

условите и воведување продажни промоции со акцент на потрошувачките и станбените кредити.

Конкурентноста на понудата овозможи успешна реализација и зголемување на портфолиото на кредитите кај физичките лица.

Во вкупните кредити одобрени на физички лица најголемо процентуално учество имаат потрошувачките и хипотекарните кредити со 57,1%, потоа следуваат станбените кредити со 32% и кредитните картички и негативните салда на тековни сметки со 9,3%.

Во областа на депозитното работење, во 2017 година, Банката и натаму продолжи со систематскиот пристап во спроведувањето на стратегијата на задржување на постојното депозитно портфолио и селектирање на новите депозити во согласност со пазарните услови. Во текот на 2017 година во структурата на депозитите кај физичките лица, штедењето во странска валута изнесува 41,4% од вкупното депозитно портфолио, додека пак учеството на денарското штедење изнесува 58,6% од вкупното депозитно портфолио.

Во однос на рочната структура, депозитите по видување учествуваат со 42,2%, додека орочените депозити до и над една година со 57,8%. Се забележува тренд на пораст на депозитите по видување за 5,3% во однос на 2016 година.

6.4. Картично работење

Во текот на 2017 година картичното портфолио се задржа на приближно исто ниво како и во текот на 2016 година со издадени вкупно 33.471 VISA картички (дебитни и кредитни за физички лица, односно кредитни картички за правни лица).

Во текот на 2017 година се реализираа многубројни презентации кај правни лица со цел зголемување на директната продажба на картичките, аквизиција на

правни лица за исплата на плата преку дебитни картички, како и воспоставување стабилни и постојани деловни односи со клиентите.

Во 2017 година реализиран е зголемен број трансакции со VISA картичките на ТТК Банка АД Скопје за 9,00%, односно зголемен вкупен промет за 8,0% во однос на 2016 година. Прометот на ПОС-мрежа е зголемен за 18,00% во однос на 2016 година. Со цел зголемување на прометот на ПОС-мрежата, како и задоволување на потребите на клиентите, во 2017 година Банката набави 100 нови ГПРС пос-терминали.

6.5. Платен промет во земјата и странство

Во 2017 година Банката продолжи успешно да ги извршува активностите во делот на платните промети и максимално да се ангажира во задржување на довербата и задоволување на потребите на своите комитенти.

Банката работеше на доближување на производитите до постојните клиенти и привлекување нови преку понуди прилагодени на потребите на клиентот, и продолжи со обезбедување брза и квалитетна услуга.

➤ Платен промет во земјата

Во текот на 2017 година, Банката вршеше услуги од денарскиот платен промет преку мрежата на филијали и експозитури и преку електронското банкарство наменето за физички и правни лица, нудејќи квалитетен, комплетен и ефикасен банкарски сервис.

Во 2017 година се евидентирани позитивни движења во доменот на денарскиот платен промет.

Износот на обработени трансакции на задолжување во денарскиот платен промет изнесува 89.710 милиони денари и бележи зголемување од 5,7% во однос на 2016 година.

Покрај вообичаените стандардни услуги од платниот промет, и во 2017 година Банката продолжи да го промовира и да го развива користењето на електронското и мобилното банкарство.

➤ Платен промет со странство

И во 2017 година Банката продолжи со комплетна и брза банкарска услуга, со цел ефикасно, квалитетно и навремено задоволување на барањата на клиентите. Банката вршеше услуги на клиентите од платниот промет со странство преку мрежата на филијали и експозитури. Во делот на платниот промет со странство ќе продолжи да се стреми кон поквалитетен банкарски сервис.

Во таа насока е и приклучувањето кон новиот сервис на НБРМ со коешто се овозможи реализирање на плаќања и наплати во валута ЕУР преку најголемиот платен систем во Европската унија TARGET 2 .

6.6. Електронско банкарство

Во текот на 2017 година, Банката продолжи да ја развива платформата за електронско банкарство и го задржа позитивниот тренд на раст и во бројот на корисници и според бројот на реализирани налози. На зголемувањето на бројот на корисници дополнително влијаеше и тоа што Банката континуирано ја нуди оваа услуга без фиксни трошоци за приклучок и со најниски надоместоци.

Во текот на 2017 година е евидентиран растеж и во бројот на корисници на апликацијата за мобилно банкарство ТТК m-banking со единствен, модерен и препознатлив дизајн, кој овозможува користење на производите и услугите на Банката, односно управување со сопствените финансии преку целосна достапност на банкарските услуги на мобилните телефони со оперативен систем Android и iOS, независно од времето и од локацијата на корисникот.

Во 2017 година е евидентиран растеж и во бројот на корисници на електронските сервиси за информирање (смс и е-пошта), што укажува на фактот дека клиентите ја препознаваат предноста на овој сервис, што овозможува брзо и сигурно информирање и контрола на состојбите на сметките, како и поголема безбедност и заштита при реализацијата на трансакциите.

6.7. Средства и ликвидност

Во текот на 2017 година, Банката успешно управуваше со активата и пасивата, ликвидносниот, валутниот и останатите пазарни ризици, како и со оперативната и стратегиската ликвидност, во согласност со законските и подзаконските акти, а во линија со поставените цели и задачи од Комисијата за управување со актива и пасива, Одборот за управување со ризици и Комисијата за управување со ликвидност, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот ризик. Банката, паралелно со извршувањето на стратегиските активности, обезбедува и широка палета на услуги за финансиските пазари на својата клиентска база.

Во текот на 2017 година, банкарскиот сектор продолжи да функционира во услови на структурен вишок на ликвидност. Каматната стапка на основниот инструмент за монетарно регулирање и благајничките записи (БЗ) се движеше меѓу 3,5% и 3,25%. Намалувањето на каматната стапка на основниот инструмент на НБРМ се должи на нормализацијата на монетарната политика како одраз на стабилизирање на очекувањата и довербата на економските субјекти, а како резултат на намалувањето на влијанието на политичката криза врз економијата.

Долгот на Министерството за финансии по основ на континуираните хартии од вредност во текот на 2017 година се зголеми за 13,8% и ја заврши годината со номинален износ од 92,5 милијарди денари. Каматните стапки на државните хартии од вредност во текот на 2017 година имаа тенденција на опаѓање со намалување на стапката на принос на 12-месечните денарски државни записи за 55 базични поени.

Банката го пласираше вишокот на ликвидни средства во хартии од вредност издадени од државата и НБРМ на меѓубанкарскиот пазар на пари и преку монетарните инструменти на НБРМ. Видот и инструментите што беа користени за пласирање на вишокот на средствата зависеа од тековната и планираната рочна структура на

средствата и обврските на краток и долг рок и движењата на каматните стапки на пазарот на пари и хартии од вредност. Тековните потреби од ликвидни средства главно беа задоволени на домашниот меѓубанкарскиот пазар на пари.

Во изминатата година, коефициентот на ликвидната актива, како однос на ликвидната актива и вкупната актива, анализиран на месечно ниво, се движи во интервалот од 31% до 41%³ и е повисок од нивото на ликвидност на банкарскиот сектор во целина. Во текот на целиот период Банката ефикасно и ефективно ја исполнува обврската за задолжителна резерва и просечно месечно постигнува коефициент на исполнување на денарската задолжителна резерва од 101,1%. Банката ја следи девизната ликвидност преку интерни оперативни лимити, со цел максимизирање на можностите за валутна и рочна трансформација на изворите на средства со едновремено исполнување на обврската за девизна задолжителна резерва во согласност со измените во законската регулатива при што Банката ја исполнува обврската за задолжителна резерва во евра со издвојување на средства на девизната сметка на Народна банка во странство најмалку еднакво на 95% од пресметката, а 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра ги издвојува на девизната сметка во евра во МИПС во НБРМ.

Структурата на ликвидната актива којашто ја одржува Банката овозможува ефикасно управување со ликвидноста, обезбедувајќи принос на вишокот ликвидност над пресметката на задолжителната резерва со пласманите во државни хартии од вредност (ДХВ) и благајнички записи (БЗ). Номиналниот износ на ДХВ и БЗ на крајот на годината изнесува 1.705,13 милијарди денари и е минимално намален за 51,9 милиони денари во однос на крајот на минатата година. ТТК Банка АД Скопје во текот на 2017 година го намали портфолиото на ДХВ за 9,0% преку категориите на 12-месечни денарски државни записи.

Во текот на целата година Банката континуирано одржува агрегатна отворена девизна позиција којашто е во рамките на лимитот поставен со регулативата на НБРМ и Политиката за управување со валутен ризик, и ефикасно управува со девизниот ризик минимизирајќи ја веројатноста од настанување загуба, како резултат на неповолно движење на интервалутарните односи на девизниот пазар.

Во текот на годината Банката ги исполнува и регулаторните обврски за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена и ефикасно управува со рочната структура на активата и пасивата во рамки на прифатливото ниво на ризик, како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик. Банката го пресметува и следи нивото на концентрација и учеството на најголемите депоненти во просечната депозитна база и ги исполнува интерните ликвидносни показатели дефинирани во Политиката за ликвидносен ризик.

Во текот на 2017 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските кон склучени кредитни линии одобрени од страна на Македонската банка за поддршка и развој (МБПР) во денари со девизна клаузула и девизи како и повлекување нови средства за финансирање инвестициски проекти и за обртни средства, при што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2017 година се намали за 13%.

---

³ Коефициентот на ликвидна актива, во согласност со Политиката за управување со ликвидносен ризик на Банката, не ги вклучува пласманите на Банката во континуираните државни обврзници на Министерството за финансии.

Во 2017 година Трезорот вршеше редовни активности како снабдување на филијалите и експозитурите со готовина, обработка на домашна и странска валута, опслужување на банкоматите коишто се наоѓаат во изнајмени простории, како и дистрибуција на пари наменети за полнење банкомати лоцирани во филијали и во експозитури на Банката. Трезорот има успешна соработка со правниот субјект со кого Банката има склучено договор за соработка во делот на транспорт и пренос на готовина. Постапувајќи по одлуката на НБРМ за проверка на автентичноста и соодветноста, условите на враќање во оптек на книжни и ковани пари, Трезорот вршеше обработка и пречистување на книжните пари со машините што ги набави Банката за оваа намена. Во 2017 година, како дополнување на планот, Банката изврши набавка на машина којашто е успешно тестирана од стручни лица во НБРМ.

И во 2017 година, во делот издавање сефови за граѓани и правни лица Трезорот нудеше квалитетна и ефикасна услуга за корисниците на сефови, при што сите постојни сефови беа издадени на клиенти правни и физички лица.

6.8. Маркетинг и развој на производи

Следејќи ги потребите на корисниците и пазарните услови, ТТК Банка АД Скопје во текот на 2017 година континуирано нудеше конкурентни производи и услуги со цел обезбедување максимална поддршка за корисниците.

Понудата на кредитните производи за физички лица и во текот на 2017 година ја карактеризираа диференцирани производи по категории на корисници со конкурентни цени и услови.

Активностите за развој на понудата беа насочени кон подобрување на условите на потрошувачките кредити, СУПЕР станбениот кредит и хипотекарните кредити како и управување со тарифникот и депозитните производи на Банката.

Одржувањето конкурентни услови на кредитните производи, јакнењето и проширувањето на соработката со постојните клиенти како и привлекувањето нови клиенти со плата/пензија во ТТК Банка АД Скопје придонесе за значителен раст на кредитните пласмани во изминатата година.

Во согласност со пазарните услови и потребата за понуда на иновативни технолошки напредни банкарски производи и услуги во 2017 година Банката понуди кредитен производ преку електронско банкарство - Инстант кредит со целосно автоматизиран процес на анализа и одобрување. Активностите за развој и изработка на техничко решение за овој кредитен производ отвораат можности за понатамошен развој и користење нови, современи канали за продажба како и зголемување на ефикасноста на процесите.

Преку активно управување со пасивните каматни стапки и воведување промотивни депозити во девизи за физички и правни лица се настојуваше да се одржи стабилна депозитна база.

Еден од позначајните проекти што беше спроведен во 2017 година се однесуваше на промената на типот на каматните стапки на целокупната понуда на кредитни и депозитни производи на Банката за физички и правни лица, односно

Банката ја модифицираше понудата на кредитни и депозитни производи со примена на единствено фиксни и варијабилни каматни стапки.

Во текот на целата година се применуваа промотивни ценовни поволности преку намалување на одредени надоместоци и трошоци при одобрување станбени кредити и потрошувачки кредити коишто наидоа на одличен одзив.

Доброутврдениот концепт на унифицирани услови, дефиниран за сите наменски и ненаменски кредитни производи, како и оптималниот број производи прилагодени за поширока група корисници и во текот на изминатата година придонесуваше за полесно комуницирање на карактеристиките на производите, успешна и ефикасна продажба.

Подобрените услови на производите, специјалните продажни промоции и промотивните активности придонесоа за зголемување на вкупниот број одобрени апликации. Продажбата на кредитни производи на физички лица во 2017 година забележа најдобри резултати од постоењето на брендот ТТК Банка АД Скопје од 2006 година.

Широкиот распон на услуги достапни преку електронското банкарство како и модерната платформа за мобилно банкарство во 2017 година ги обезбедија посакуваните функционалности за постојните корисници, а овозможија привлекување и на нови.

Во доменот на работењето со правните лица, основна карактеристика на деловниот однос беше диференцираниот пристап за сегментите на корпоративни и МСП-корисници.

Прилагодувањето на условите на кредитните производи во согласност со пазарните услови, достапноста, флексибилноста и индивидуалниот пристап на соработниците за кредитирање како веќе проверен и докажан концепт придонесоа за изнаоѓање ефикасни финансиски решенија и зачувување на долгорочните деловни односи со постојните корисници.

Банката активно ги пласираше поволните кредитни линии обезбедени преку МБПР со цел обезбедување свеж капитал за поддршка на малите и средните претпријатија за реализација на нови инвестициски проекти, нови вработувања, зголемена ликвидност на стопанството и зголемен извоз.

Екстерната комуникација како интегрален дел од маркетингот и промотивните активности и оваа година се фокусираше на реализација на маркетинг-целите, зголемување на свеста и создавање интерес за производите и услугите што ги нуди Банката со цел раст на имиџот и пораст на продажбата.

Сите новости во врска со промените во производите и услугите редовно се комуницираа во рекламните материјали со препознатлив имиџ и со примена на единствен конзистентен начин на пренесување на информацијата до корисниците.

Во текот на изминатата година, со присуство на традиционалните и нови медиуми, Банката спроведуваше продажни промоции и кампањи од кои позначајни се реализираните со фокус на понудата на ненаменските потрошувачки кредити, станбените кредити како и промотивните депозити.

Редовно беа комуницирани и дистрибуирани сите информации, промени и рекламни материјали до вработените, со што навремено беа запознати со сите новини во работењето на Банката.

Банката редовно и транспарентно ја известуваше јавноста и медиумите за сите значајни настани поврзани со работењето на Банката преку директна соработка со истите и преку својата интернет-страница.

Во делот на *грижата за корисници*, Банката реализираше брза и навремена реакција во однос на добиените поплаки што позитивно влијаеше врз имиџот на Банката, на подобрување на процесот на директна комуникација со крајните корисници и јакнење на довербата кон Банката.

➤ **Корпоративна општествена одговорност**

Како дел од бизнис-секторот, ТТК Банка АД Скопје, во своето работење, се грижи и делува за добробитот на општеството во коешто работи. Во улога на општествено одговорна компанија, ТТК Банка АД Скопје настојува да ги сплоти ентузијазмот на своите вработени, заемната соработка и отворената комуникација со партнерите и со институциите, етичкото управување и транспарентноста во работењето кон сите засегнати страни, грижата за корисниците, како и поддршката во реализацијата на целите на заедницата. Корпоративната општествена одговорност е фундаментална вредност на ТТК Банка АД Скопје, којашто интегрира социјална, хумана и етичка димензија. Посветеноста на ТТК Банка АД Скопје кон достоинство спроведување на стратегијата за општествена одговорност придонесе Банката да оствари позитивни и успешни резултати во подигнување на свесноста за Банката, за градење имиџ на Банката како корпоративна општествено одговорна компанија, како и кон остварување многубројни позитивни придобивки за заедницата.

Во делот на *корпоративна општествена одговорност*, во изминатите неколку години, ТТК Банка АД Скопје ја зацврсти својата позиција меѓу лидерите на полето на спроведување општествено одговорни практики. Во 2017 година Банката го задржа континуитетот за поддршка на потребите и барањата на заедницата. Беа реализирани спонзорства и донации во културата, образованието, здравството, спортот и ранливите групи граѓани.

Етичко управување - Одговорното однесување е императив за ТТК Банка АД Скопје. Банката редовно и навремено ги ажурира и транспарентно објавува податоци и информации поврзани со работењето. Поставувањето ефикасен систем на корпоративно управување позитивно влијае на: јакнењето на довербата на нашите соработници, корисници и вработените во Банката, зголемувањето на транспарентноста на работењето, јасната организациска структура како и ефикасните системи на следење и контрола на ризиците.

6.9. Информатичка технологија и позадински работи

Во 2017 година, Банката продолжи со имплементација на проекти од информатичката технологија во областа на инфраструктурата и системскиот развој, со коишто се надгради хардверската и виртуелната инфраструктура, се поддржа комерцијалниот развој на продукти, се консолидираа решенијата за автоматизација на работењето, беа развиени нови интерни решенија и додадени нови можности во електронското банкарство. Се надгради апликативното решение за управување со ризици, беа имплементирани измени за усогласување со новите регулаторни барања, се прошири и се подигна нивото на контрола, а беа завршени и логистичките проекти за развој на мрежата на банкомати. Измените и подобрувањата на ИТ-системите овозможува Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги.

○ Развој на софтвер

Во 2017 година во делот на софтверскиот развој беа направени следниве надградби и имплементации на нови апликативни решенија:

- Имплементирана е системска надградба на апликативното решение за девизно работење за поддршка на работење со ТАРГЕТ 2 системот.
- Извршена е надградба на решението за денарски ПП, во согласност со упатството за видот, формата и начинот на размена на податоци, како и во согласност со измените во законот за извршување
- Извршена е надградба и прилагодување на решението за размена на податоци со и кон УЈП
- Надградени се апликациите за адекватност на капитал и класификација на актива во дирекцијата за ризици во согласност со барањата на НБРМ и методологијата на банката
- Надградени се можностите на АМЛ софтверот во согласност со донесените законски измени донесени од страна на УФР
- Извршена е надградба на решението за мобилно банкарство, за Android и iOS оперативни системи
- Направени се надградби и измени на сетот на извештаи поврзани со новата методологија за известување за платежна статистика на НБРМ.
- Имплементирани се надградби на апликативниот софтвер за работа со фиксни каматни стапки кај депозитите, а во согласност со препораките од НБРМ
- Стабилизирани се автоматизациите за отписи и направени се контролни извештаи
- Извршена е надградба на апликациите за е-банкинг и м-банкинг и поставен е нов производ - инстант кредит што се нуди исклучиво преку електронските канали, кој во рок од 4 часа, со многу минимална човечка интервенција, ги одобрува и пушта средствата кон крајниот корисник кој е кредитоспособен. Надградена е и апликацијата со известувања преку Е-пошта.
- Во склоп на настојувањата за поголема автоматизација на процесите, имплементирани се измени и развиени се апликативни решенија за автоматско

визирање, рутирање кон европскиот платен систем ТАРГЕТ2 и книжење на 1450 обрасците во модулот за девизен платен промет

- Автоматизирани се процесите на дневните курсирања по модули и во главна книга кај девизното работење

- **Инфраструктурни и системски проекти од информатичката технологија**

- Извршена е миграција на главниот податочен сервер во виртуелна околина, со што банката веќе комплетно работи на виртуелна VMware платформа

- Набавен е и ставен во продукција нов магацин за податоци, кој ќе ги задоволи потребите на Банката најмалку за наредните 3 години

- Надградени се мрежите на АТМ уреди и на ПОС-терминали со набавка на нови АТМ уреди и безжични POS терминали

- Направени се надградби на SWIFT платформата за меѓународни плаќања

- Поставени се нови податочни поврзувања на резервната локација на банката, со примарните и секундарните локации на НБРМ, МИПС, КИБС, FIRST DATA и SWIFT

- Банката успешно учествуваше во тестирањето од НБРМ на планот за континуитет на процесите поврзани со МИПС системот, а без поголеми забелешки помина и тестирањето на сопствениот план за континуитет во работењето. Исто така, независното годишно надворешно пенетрациско тестирање покажа добро ниво на техничка подготвеност на банката за справување со тековните сајбер безбедносни ризици.

- Во 2017 година, Банката успешно ги реализира планираните надградби за изградба на модерен и ефикасен информативен систем, обезбедувајќи платформа којашто силно го поддржува развојот и активностите на Банката и обезбедувајќи континуирано висок квалитет на сервисите кон своите клиенти.

- **Позадинско работење**

Во текот на 2017 година Банката ја подобри ефикасноста во администрирањето на производите и на услугите. Континуирано ги имплементираше неопходните измени во процесите и системската евиденција, произлезени од промените во законската регулатива и воведувањето нови производи и услуги. Банката ги унапреди интерните системи за внатрешна контрола, мониторирање и управување со процесите.

6.10. Човечки ресурси

Квалитетното управување со човечките ресурси претставува клучен фактор за успехот на една современа организација каква што е ТТК Банка АД Скопје. Оттаму, активностите на Банката во изминатата година беа насочени кон градење современ пристап во управувањето со човечките ресурси, кој вклучува нивно соодветно ангажирање и интегрирање, евалуација и вреднување на перформансите, мотивирање, стручно едуцирање и придонес кон развој на корпоративната култура.

Минатата година беше регрутиран квалитетен и професионален кадар, дојде до внатрешни прераспоредувања на вработените и засилување на средното ниво на менаџментот на Банката. Ова, заедно со потребните обуки и следењето на развојот на информатичките технологии, придонесе за унапредување на процесите, подобрување на услугите кон клиентите, како и за севкупното успешно работење на Банката.

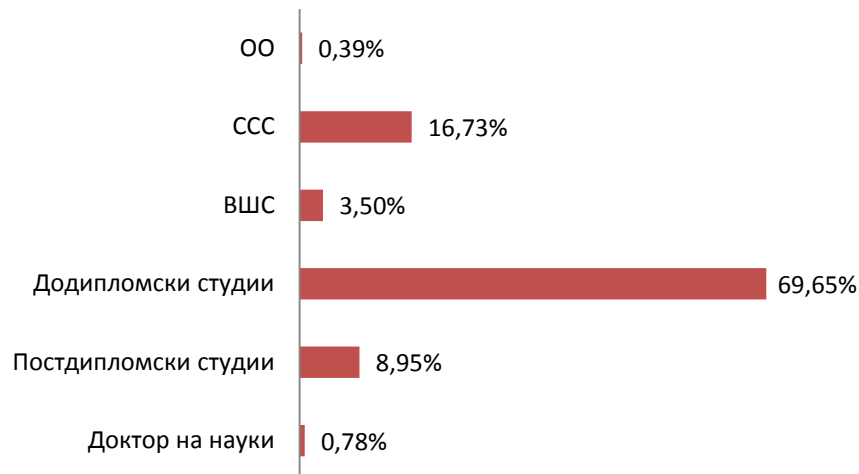
Градењето на тимската соработка преку унапредување на интерната комуникација исто така овозможи подобра координација и организација при извршување на деловните процеси во Банката, зголемување на ефикасноста и квалитетна и брза услуга за клиентите.

Во 2017 година беа ревидирани повеќе процедури и интерни акти коишто се однесуваа на вработените и чијашто цел беше да го подобрат нивното функционирање во Банката и да ја унапредат културата на почитување на пропишаните правила и политики. Исто така, во делот на корпоративното управување за прв пат беше донесена Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје со што се зајакнаа механизмите за начинот на избор и следење на работењето на овие категории вработени кои се со посебен статус, во согласност со Законот за банките. Со ова, а и со исполнување на обврските и одговорностите на Банката и како работодавач: работни односи, плати, заштита од вознемирување на работно место, безбедност и здравје при работа и сл. целосно се имплементираше донесената законска и подзаконска регулатива.

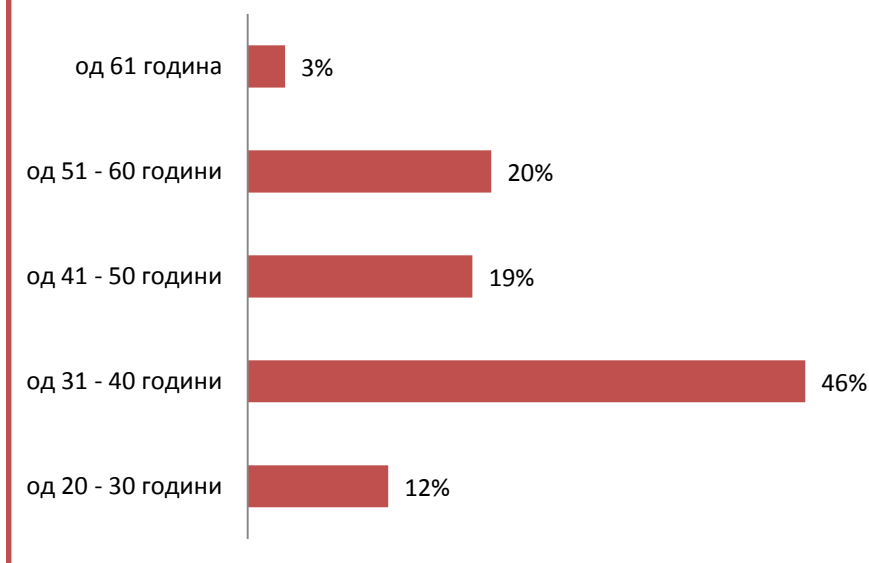
○ Структура на вработени

Во 2017 година бројот на вработени се намали главно поради внатрешната реорганизација и флукуацијата којашто постоеше на пазарот на труд. Вкупниот број на вработени заклучно со 31.12.2017 година изнесуваше 257 вработени (намалување за околу 8% во однос на крајот на 2016) со просечна возраст од 41 година.

Образовна структура

Старосна структура

- **Стручно усовршување**

ТТК Банка АД Скопје не ја сочинуваат само работните процеси, услугите и производите што ги нуди, туку пред сè луѓето како носители на активностите. Преку развојот на вработените, Банката го обезбедува и својот развој. Следствено, континуираното инвестирање во човечкиот капитал овозможува зголемување на квалификациите и компетенциите на вработените, подобрување на нивната изведба и квалитетот на работењето. Во таа насока, обуките и усовршувањата продолжија да

претставуваат алатка за унапредување и задржување на кадарот во организацијата, а придонесоа и за негова внатрешна мобилност во рамките на Банката.

И во 2017 година ТТК Банка АД Скопје овозможи поголем број вработени да бидат учесници на повеќе стручни и технички обуки, семинари, конференции и настани од информативен карактер. И оваа година Банката продолжи да го поттикнува организирањето на интерните обуки со кои истовремено, покрај пренесувањето на знаењето, се подобрува комуникацијата и се зацврстува довербата меѓу вработените. Околу 100 вработени во 2017 година посетија 50-тина екстерни обуки од различни области, а беа организирани и над десетина интерни обуки.

Во текот на 2017 година се овозможи практична настава на студенти од повеќе универзитети во Македонија. На тој начин, Банката успеа да привлече во својата организација едуциран и квалификуван кадар, кој е подготвен да напредува и да се стекнува со потребните банкарски вештини. Во текот на годината беа овозможени и успешно завршени практични настани за триесетина студенти.

Заклучно со 31.12.2017 година, исплатени се вкупно 39.805 илјади денари во бруто-износ по основ на плати и други примања (регрес за годишен одмор, јубилејни награди) на членовите на Управниот одбор и лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката; 1.122 илјади денари во бруто-износ за деловна успешност за 2016 година на лицата со посебни права и одговорности, 6.327 илјади денари во бруто-износ за деловна успешност за 2016 година на членовите на Надзорниот одбор, 2.080 илјади денари во бруто-износ за месечен надоместок за присуство на седници на членовите на Надзорниот одбор и 517 илјади денари во бруто-износ за членовите на Одборот за ревизија.

За период од 1.1.2017 до 31.12.2017 година, вкупно одобрените кредити и други облици на изложеност кон лицата со посебни права и одговорности и со нив поврзаните лица изнесува 57.010 илјади денари.

6.11. Внатрешна ревизија

Службата за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со Законот за банки, Одлуката за корпоративно управување и другите законски прописи, како и политиката и процедурите за внатрешна ревизија.

Активностите на Службата за внатрешна ревизија се вршат во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија базиран на ризиците, а одобрен од Надзорниот одбор на Банката. Во текот на 2017 година, активностите на Службата за внатрешна ревизија беа насочени кон ревидирање на процесот за кредитирање на правните лица, депозитното работење со правни лица, процесот на набавки, утврдувањето на стапката на адекватност на капиталот и процесот на интересен капитал, управувањето со пазарните ризици и оперативен ризик, управувањето со презмени средства, активностите во Дирекцијата за сметководство, активностите во Одделот за кредитен ризик како и работењето во мрежата на филијали/експозитури во Банката.

Сите планирани ревизии се реализирани во текот на годината, со што целосно се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични и предвидени во Годишниот план. Надлежните одговорни лица и органите на Банката се информирани за наодите, идентификуваните слабости и препораките за надминување на истите преку писмени извештаи.

На месечна основа, Службата за внатрешна ревизија ја следеше имплементацијата на препораките предложени во извештаите за ревизија и ги известуваше органите на Банката за статусот на нивната реализација. Со особена важност се следеше и имплементација на препораките на регулаторот, за кои Службата за внатрешна ревизија утврди адекватна респонзивност на Банката.

Покрај реализацијата на поставените цели со Годишниот план за ревизија, во извештајниот период Службата за внатрешна ревизија вршеше и консултативна и советодавна улога на барање на раководните лица од одделни организациски делови по прашања од повеќе области.

6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Службата за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање на тероризам ги извршуваше своите активности во насока на обезбедување на работење во согласност со прописите и минимизирање на ризиците од неусогласеност, односно ризиците од изречени мерки од регулаторните органи кои би довеле до финансиски загуби или загуби на угледот на Банката.

Во насока на остварување на функцијата контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите, Службата ги реализираше следните активности: следење на новодонесените прописи и информирање и преземање активности за обезбедување нивно навремено и соодветно имплементирање; вршење процена на потенцијалните ризици од промени и новини во прописите; преземање активности за идентификација и следење на ризици од неусогласеност; давање поддршка во стандардизација на процедурите и контролните правила за остварување на целите на усогласеност; спроведување контрола и тестирање во согласност со Програмата и Годишниот план; информирање на вработените за начините на имплементирање на соодветните прописи во нивното секојдневно работење; остварување контакти со надлежните институции и известување на органите на управување на Банката за реализираните активности.

За реализација на активностите за спречување на перење пари и финансирање тероризам, Банката во целост ги има имплементирани сите мерки и активности коишто произлегуваат од прописите. Банката има усвоено Програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и интерни акти кои ја регулираат оваа област и истите доследно ги применува во работењето. И во текот на 2017 година се преземаа мерки и активности за превенција и за спречување на инволвираност на Банката во активности поврзани со перење пари и финансирање тероризам или во други криминални активности од страна на нејзините клиенти, со што се обезбедува заштита на угледот и репутацијата, што е една од примарните задачи на Банката.

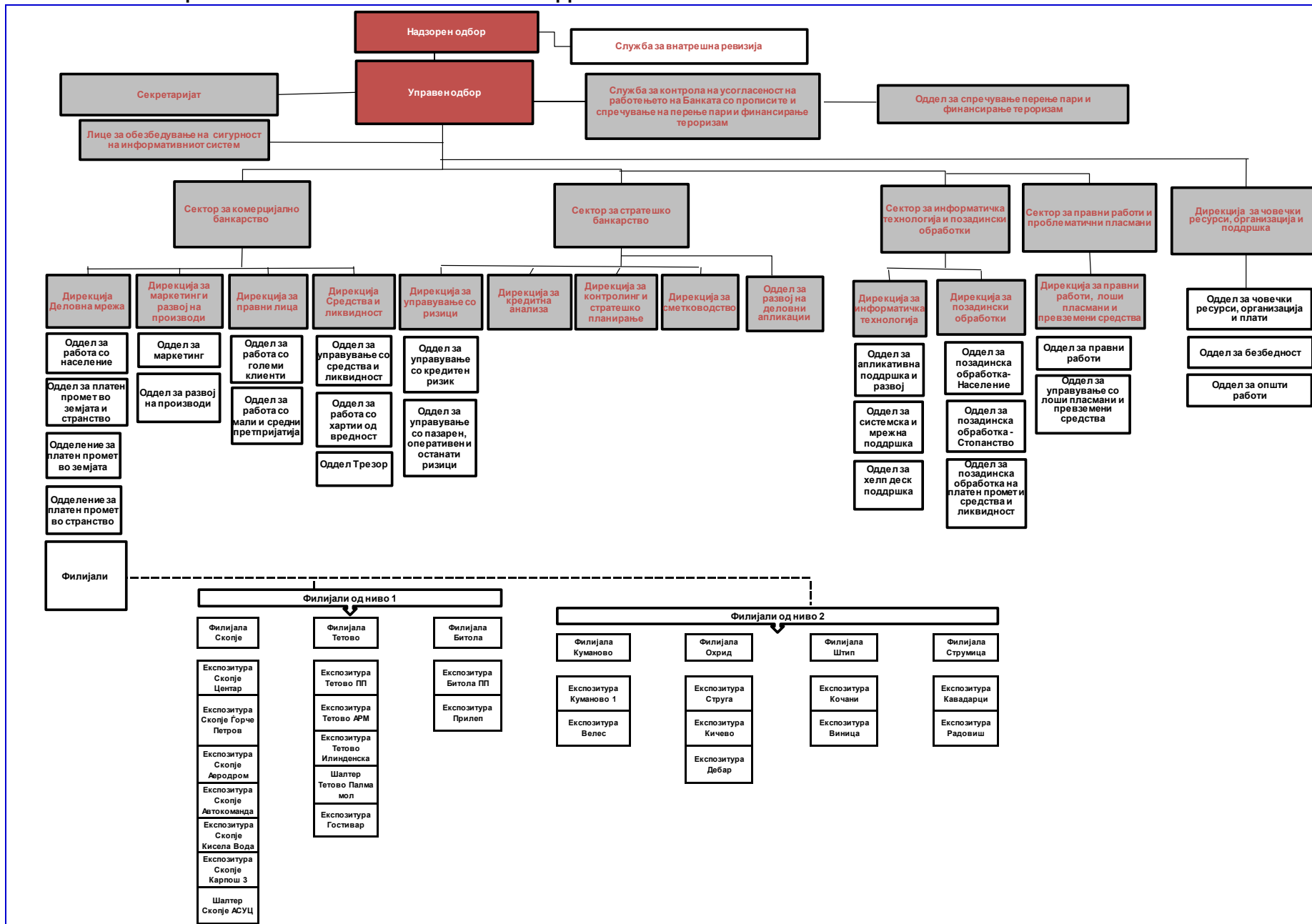
Собрание на ТТК Банка АД Скопје

Претседавач
Васо Спасески

ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ

ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ

СКОПЈЕ	
Филијала Капиштец	ул. „Народен фронт“ бр.19а, ТЦ Беверли Хилс
Филијала Аеродром	ул. „Јане Сандански“ бр.26, влез 2, локал бр. 4
Експозитура Центар	ул. „Даме Груев“ бр.7
Тетекс продавница	ул. „Димитрие Чуповски“ бр.1
Експозитура Ѓорче Петров	бул. „Партизански одреди“ бр.171а, локал бр. 12
Експозитура Автокоманда	ул. „16-та Македонска бригада“ бр.4
Експозитура Кисела Вода	ул. „Сава Ковачевич“ бр.43, локал бр.12
Експозитура Карпош 3	бул. „Партизански одреди“ бр. 62/2-17
ВЕЛЕС	
Експозитура Велес	ул. „8-ми Септември“ бр. 42 Велес
ТЕГОВО	
Продавница Римес	ул. „Благоја Тоска“ бр. 208/1
Експозитура Ловец	ул. „Илинденска“ бб
Експозитура АРМ	ул. „Методија Андонов Ченто“ бр.2
Експозитура Илинденска	ул. „Илинденска“ бр.226
Експозитура Палма Мол	ул. „Скопски пат“ бр. 8
ГОСТИВАР	
Експозитура Гостивар	ул. „ЈНА“ бр.114
КИЧЕВО	
Експозитура Кичево	ул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр. 10
ДЕБАР	
Експозитура Дебар	ул. „Братство и единство“ бр. 84
БИТОЛА	
Филијала Вартекс	ул. „Столарска“ бр. 7
Продавница Комодоре	ул. „Прилепска“ бр. 42
Нова Битола	ул. „Генерал Васко Карангелевски“ 41
Агенција Дора	ул. „Столарска“ бр. 1г
ОХРИД	
Експозитура Охрид	ул. „Македонски просветители“ бб
ШТИП	
Филијала Штип	ул. „Ванчо Прке“ бр.67
Продавница Текси Пром Штип	ул. „Сремски фронт“ бр. 26
ПРОБИШТИП	
Пробиштип	ул. „Јаким Стојковски“ бр.7а
КОЧАНИ	
Експозитура Кочани	ул. „Кеј на револуција“ 13
РАДОВИШ	
Експозитура Радовиш	ул. „22 Октомври“ бр.12
КУМАНОВО	
Филијала Куманово	ул. „Гоце Делчев“ бр. 38
Експозитура Куманово	ул. „ЈНА“ бр.102
ПРИЛЕП	
Експозитура Прилеп	ул. „Генерал Васко Карангелевски“ бр. 2а
КАВАДАРЦИ	
Експозитура Кавадарци	ул. „Илинденска“ бр. 11
СТРУГА	
Експозитура Струга	ул. „Пролетерски бригади“ 43
СТРУМИЦА	
Филијала Струмица	ул. „Благој Јанков – Мучето“ бр.1
ВИНИЦА	
Експозитура Винаца	ул. „Никола Карев“ бб